

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΓ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩΑΝ ΓΕΝΗΛΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1986

ΑΡΙΘ. 17

ΚΡΙΣΙΜΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ*

Γ'

6) Τὸ πρόβλημα τῶν προϋποθέσεων τοῦ γάμου συνδυάζεται ποικιλοτρόπως καὶ πρὸς τὶς τρομακτικὰ διαστάσεις τοῦ προβλήματος τῆς ἀνεργίας καὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς ἀποκαταστάσεως, τὸ ὁποῖο ἐπιδεινώνεται καὶ ἀπ' τὸ ὅτι εἶναι ἀκόμη ὑποτυπώδης ἢ ἀνυπαρκτός ὁ θεσμός τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ. Ὁ προσανατολισμός αὐτός ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι πλήρης, ἐὰν δὲν ἐναρμονίζῃ ἀπ' ἐνὸς τὴν ἀπόδοσι τῆς ἰδίας τιμῆς καὶ κοινωνικῆς ἀξίας σὲ ὅλα τὰ τίμια ἐπαγγέλματα, ἀπ' ἐτέρου τὴν ἱκανοποιητικὴ ἀξιολόγησι τοῦ δείκτου καὶ τοῦ εἴδους τῆς νοημοσύνης τῶν νέων, τρίτον τὴν ἰδιαίτη κλίσι καὶ τέταρτον τὴν κλῆσι, ἢ ὁποῖα θὰ ἀπευθύνεται σ' αὐτούς ἀπ' τὴν ζήτησι τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας, πὺ διαμορφώνεται ὄχι μόνον μὲ τὰ κριτήρια τῆς οἰκονομικῆς παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἰδιοτυπία τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς μας παραδόσεως καὶ ἀποστολῆς.

7) Ὅλα τὰ προβλήματα, πὺ ἀναφέραμε ἕως τώρα, σχετίζονται πρὸς τὸ καθ' ὅλου ζήτημα τῆς ἐμφύτου ἀνάγκης τῶν νέων γιὰ κοινωνικοποίησι, γιὰ τὴν ὀργανικὴ ἐνταξί τους στὴν ἐξωοικογενειακὴ κοινωνικὴ πραγματικότητα. Στὶς ἀπλές, πρωτόγονες κοινωνίες, ὅπου οἱ οἰκογενειακοὶ τρόποι συμπεριφορᾶς καὶ ἀξιολογικοὶ κανόνες συμπίπτουν πρὸς τοὺς κοινωνικοὺς, σχεδὸν ἀπουσιάζει ἡ

φάσις τῆς νεότητος, διότι ἡ μετάβασις καὶ εἴσοδος στὶς τάξεις τῶν ἐνηλίκων γίνεται στὸ τέλος τῆς παιδικῆς ἡλικίας μὲ τὶς γνωστὰς τελετὰς τῆς μνήσεως. Ἀντίθετα ἡ ἐπίσπευσις τῶν κοινωνικῶν μεταβολῶν, πὺ παρατείνουν καὶ διευρύνουν τὴν πορεία καὶ τὴν διαδικασίαν τῆς ἐντάξεως τῶν νέων στὴν κοινωνικὴ ζωὴ, συντελεῖ στὴν ἐπιμήκυνσι τῆς φάσεως τῆς νεανικῆς ἡλικίας, πρᾶγμα πὺ συχνὰ εἶναι ἡ αἰτία τῶν ἐκκεντρισμῶν, τῆς ἀντικοινωνικῆς συμπεριφορᾶς καὶ τῆς ἐγκληματικότητος πολλῶν νέων.

Δυστυχῶς οἱ ἐνήλικες δὲν ἐξοπλίζονται ἐπαρκῶς τὴν νεολαία μὲ πνευματικὰ ραντάρ καὶ κεραίες, γιὰ νὰ μποροῦν οἱ νέοι νὰ ἐπισημάνουν μέσα στὶς κοινωνικὰς δομὰς τὴν παρουσίαν ἐχθρικῶν καὶ φθοροποιῶν δυνάμεων. Ἀντιθέτως οἱ ἐνήλικες σὲ πολλὰς περιπτώσεις συντελοῦν στὴν προώθησι τῶν ἐχθρικῶν αὐτῶν δυνάμεων μέσα στὸν ἀλόγυρο τῆς ζωῆς τῶν νέων. Ἐντυπα, ραδιόφωνο, τηλεόρασις, κινηματογράφος, ντισκοτέκ, βιντεοκασέτες, video-clubs πὺ σὰν μανιτάρια ξεφυτρώνουν τελευταίᾳ ἀκόμη καὶ στὶς πιὸ ἀπόμερες συνοικίες καὶ γειτονιὰς — ὅλα αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα ὡς πομποὶ στέλνουν καταιγιστικὴ ποικιλία μηνυμάτων στὸν δέκτη τῆς ψυχῆς τῶν νέων, ἀσκοῦν συχνὰ ἐπάνω τους φθοροποιὰς ἐπιδράσεις, ἀποχαινώνουν τὴν ψυχὴ τους, καθιστοῦν αὐτοὺς ἀξιολογικῶς μύωπες ἢ δαλτωνικοὺς, ἰδεολογικῶς ἀνεστίους, ἀνερματίστους καὶ πνευματικοὺς ὑπνοβάτες. Ἔτσι ὁ παφλάζων ποτα-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 532 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 16 τεύχους.

μός τοῦ νεανικοῦ δυναμισμού ἀκολουθεῖ τὴν κοίτη ροῆς, ποὺ ἐπιβάλλεται σ' αὐτὸν ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ πραγματικότητα. Μέσα στὴν κοίτη αὐτὴ οἱ πλεῖστοι ἀπ' τοὺς νέους ἀποτινάσσουν τὸν χρηστὸ ζυγὸ τῆς χριστιανικῆς βιοθεωρίας, παρασύρονται ἀπ' τὸ ρεῦμα τοῦ πρακτικοῦ ὕλισμοῦ, τῆς χρησιμοθηρίας καὶ ἡδονοθηρίας καὶ τῆς καθ' ὅλου ἀποδυναμώσεως τῶν πνευματικῶν ἀξιών κατὰ τρόπον — θὰ μπορούσε νὰ πῆ κανεὶς — ἀθόρυβο καὶ παραδοσιακὸ, σύμφωνο καὶ ἀντίστοιχο πρὸς τὸ κακὸ παράδειγμα παρομοίων ἐκτροπῶν τῶν ἐνηλίκων.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς πλειονότητος αὐτῆς τῶν νέων, ὑπάρχουν σήμερα καὶ ἐκεῖνοι, ποὺ μὲ πιὸ μοντέρνους καὶ ἐκκεντρικοὺς τρόπους ἐπισημαίνουν τὶς τραγικὲς ἀμφιταλαντεύσεις καὶ περιπλανήσεις τους μέσα στοὺς μαιάνδρους καὶ λοβυρίθους τόσο τοῦ αἰσθησιασμοῦ, πρωτογονισμοῦ καὶ κυνισμοῦ, ὅσον καὶ τοῦ εὐγενοῦς ἰδεολογισμοῦ, ἀλτρουϊσμοῦ καὶ κοινωνισμοῦ. Ἴδου δειγματοληπτικῶς μερικοὶ ἀπ' τοὺς μοιάνδρους καὶ λοβυρίθους αὐτούς: Διεύρυνσις τοῦ «χάσματος τῶν γενεῶν» καὶ μεγίστη ἀπομάκρυνσις τῆς νέας γενεᾶς ἀπὸ τὴν τάξι τῶν ἐνηλίκων· ἀνταρσία ἐναντίον τῶν γονέων· ἐγκατάλειψις ὑπὸ πολλῶν νέων καὶ νεανίδων τῆς πατρικῆς οἰκίας πρὸς ἀνεξάρτητη καὶ ἀνεξέλεγκτη διαβίωσι· ἐμφάνισις τοῦ τύπου τοῦ γυναικώδους νέου καὶ τῆς ἀνδρώδους νεάνιδος· ἡ ἀποβολὴ ἐκ τῆς ψυχῆς πολλῶν νεανίδων τῶν εὐγενῶν γνωρισμάτων τοῦ «αἰωνίου θήλεος» καὶ ἡ ἀπώλεια τῶν γνησίων στοιχείων τῆς αὐθεντικῆς ἰδιοσυστάσις τους· ἡ ἀποβολὴ τῆς αἰδοῦς· ἡ ἰδιομορφία ἢ ἀτημελησία ἢ ἐκζήτησις περὶ τὴν ἐνδυμασία, κόμμωσι καὶ καθαριότητα· ὁ γενετήσιος πληθωρισμὸς καὶ ἡ πανσεξουαλικὴ ὑστερία· ἡ ἀπώλεια κάθε προσωπικοῦ στοιχείου μὲ τὴν εὐκολὴ καὶ φευγαλέα σύναψι σεξουαλικῶν σχέσεων, μὲ τὴν συμπτωματικὴ καὶ τυχαία ἐκλογὴ ἢ καὶ ἀνταλλαγὴ ἐρωτικῶν συντρόφων καὶ μὲ τὴν δημοσίαν ἐπίδειξι τῆς ἐρωτικῆς δραστηριότητος· ἀναζήτησις συντροφιάς σὲ ἐρωτικὲς «κολλεκτίβες» μὲ πρωτόγονη καὶ ἀγελαία συμβίωσι. Ἐπειτα πρέπει νὰ μνημονευθοῦν οἱ ἀλλοτριώσεις καὶ ἐκδηλώσεις ψυχικῆς ἀπομονώσεως, «μονα-

ξιᾶς» καὶ τάσεως πρὸς αὐτοκτονία, ποὺ προκαλοῦνται ἐκ τοῦ ὑπαρξιακοῦ κενοῦ· οἱ καταχρήσεις τῆς ἐλευθερίας χωρὶς σωφροσύνη, χωρὶς αἴσθημα εὐθύνης, χωρὶς σεβασμὸ πρὸς τοὺς ἄλλους· ἡ χρῆσις ἀγοραίας διαλέκτου (argot)· ἡ ἐκτόνωσις ἐσωτερικῶν παθολογικῶν πιέσεων μὲ ἐπιθετικότητα ἢ κοινωνικὴ θρασυτητα (τεντυμποϊσμός)· οἱ παρορμητικὲς ἐκδηλώσεις δυσθυμίας καὶ ὀργίλης διαθέσεως («ὠργισμένα νιάτα»)· οἱ ἐξτρεμιστικὲς, ἀναρχικὲς, τρομοκρατικὲς καὶ ὀχλαγωγικὲς ἐξεγέρσεις ἐναντίον τοῦ κάθε εἶδους «κατεστημένου»· οἱ κάθε εἶδους ψυχικὲς μολύνσεις· ἡ ἀκριτὴ προσοικειώσις ἢ ἀφομοίωσις ἀλλοτρίων ἰδεῶν, ποὺ ὀφείλεται στὴν ἐπίδρασι τῆς ὑποβολῆς· ἡ ἀπώλεια τοῦ αὐθεντικοῦ ὑπαρξιακοῦ ἐγώ, ὁ πιθηκισμὸς, ἡ «μαζοποίηση»· ἡ ἐξαφάνισις τῆς αὐτοτελοῦς σκέψεως καὶ ἡ ἰσοπέδωσις ὑπὸ τὸν ὁδοστρωτῆρα τῆς ὁμοιομορφίας· ἡ ὀργάνωσις τοῦ ὑποπολιτισμοῦ τῶν χιππικῶν κοινοτήτων καὶ στρατοπέδων τῶν «παιδιῶν τῶν λουλουδιῶν»· οἱ ὁμαδικὲς ἀποδημίαι στὰ κάθε εἶδος Μάταλα καὶ Κατμαντού· ἡ ἀναζήτησις τοῦ χαμένου παραδείσου στὸ βασίλειο τῶν ναρκωτικῶν, παραισθησιογόνων καὶ ψυχεδελικῶν μορφῶν· οἱ θορυβώδεις, ἐκστατικὲς καὶ ὑστερικὲς καταστάσεις στὶς συναντήσεις τῶν νέων πρὸς βίωσι τῶν ἐξάλλων μορφῶν τῆς «μοντέρνας» μουσικῆς· ἡ ἐκμετάλλευσις τῆς νεανικῆς ὀρμῆς καὶ τοῦ αὐτοσυναίσθηματος τῶν νέων ἀπ' τὰ διεθνῆ συνδικάτα τοῦ ἐγκλήματος καὶ ἡ συνεχῆς αὐξήσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κρουσμάτων τῆς νεανικῆς ἐγκληματικότητος.

Ὅλα αὐτά, ὅπως καὶ ἄλλες παρόμοιαι ἐκδηλώσεις, δὲν πρέπει νὰ τοποθετοῦνται ἀκριβῶς στὸ ἐπίπεδο ἄλλων χαρακτηριστικῶν συχνά — ἀξιεπαίνων — νεανικῶν ἐκδηλώσεων, ὅπως εἶναι οἱ ἐκδηλώσεις στὰ γήπεδα, οἱ νεανικὲς συνδικαλιστικὲς δραστηριότητες ἐπὶ ἐθνικοῦ ἢ διεθνοῦς πεδίου καὶ οἱ προσπάθειαι πρὸς ἐξασφάλισι συνδικαλιστικῶν ἐλευθεριῶν· οἱ συγκεντρώσεις σὲ κοχλάζουσα ἐπαναστατικὴ ἀτμόσφαιρα, τὰ μαχητικὰ συλλαλητήρια καὶ οἱ πορεῖαι διαμαρτυρίας μὲ ὁμαδικὲς κραυγὲς καὶ ἀνυψωμένα χέρια· ἡ ἀπαίτησις γιὰ συνδιοίκησι στὶς Ἄ-

νώτατες Σχολές, ακόμη και στα σχολεία· οί ἐξεγέρσεις πρὸς καταπολέμησι τοῦ ἀπαρτ-χάϊντ, τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, τῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας, τῶν μονοπωλίων, τῶν τυραννικῶν καθεστώτων και τῶν κυβερνήσεων βίας· ὁ ἀναμηρυκασμὸς και τὸ ἄκριτο ἀναμάσημα τῶν ιδεῶν τοῦ Μάρξ, τοῦ Λένιν, τοῦ Μάο, τοῦ Μαρκουῆζε, τοῦ Τσέ-Γκουεβάρρα, τοῦ Φιντέλ Κάστρο, τῆς Σιμόν Ντέ Μπωβουάρ και ἄλλων, οἱ ὁποῖοι γιὰ πολλοὺς νέους ἔχουν καταστῆ εἶδωλα· ἢ ἔκφρασις ἠθικῆς ἀηδίας ἢ ὀργῆς ἐναντίον τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, τοῦ πολέμου, τῆς πολεμικῆς βιομηχανίας, τῶν πυρηνικῶν δοκιμῶν και ἐξοπλισμῶν· ἢ ἀποδοκιμασία τῶν γενοκτονιῶν τοῦ Βιετνάμ, τῆς Μπιάφρας, τοῦ Σουδάν, τῆς Ἰνδονησίας, τῆς Κύπρου, τοῦ Ἀφγανιστάν κ.λπ.· ὁ στιγματισμὸς τοῦ κύματος τῶν συλλήψεων και ἐκκαθαρίσεων τῶν ἀντιπάλων, ἔστω και ἐὰν ὁ στιγματισμὸς αὐτὸς γίνεται μονομερῶς, δοθέντος ὅτι πολλοὶ νέοι, φέροντες παρωπίδες, βλέπουν τὸ κύμα τοῦτο μόνον στὰ τυραννικὰ καθεστώτα τοῦ ἐνὸς «μπλόκ», ἐνῶ παραθεωροῦν τὴν πολὺ εὐρύτερη ἐξόντωση ἀναριθμητῶν ἀντιπάλων στὸ ἄλλο «μπλόκ», λ.χ. στὸ «ἀρχιπέλαγος Γιούλακ», τὸ ὁποῖο περιγράφει ὁ Σολζενίτσιν· ἢ ἐπισήμανσις τῶν βλαβερῶν συνεπειῶν τῆς βιομηχανοποιήσεως, τῆς μηχανοκρατίας και τεχνικοποιήσεως, τοῦ πολυπλόκου γραφειοκρατικοῦ μηχανισμοῦ, τῆς ρυπάνσεως τοῦ οἰκολογικοῦ περιβάλλοντος, τοῦ βιοτόπου και τῆς βιοσφαίρας.

8) Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἐπίσης ἡ ἀναπτυσσομένη στοὺς νέους ἐτοιμότης πρὸς δρᾶσι και πειραματισμούς. Ἄν πολλὰς φορές φαίνεται, ὅτι ἡ ἐτοιμότης αὐτὴ ἔχει ἀνασταλῆ, τοῦτο συμβαίνει, διότι ἡ κοινωνία οὔτε ἐξασφαλίζει τὰ κατάλληλα κανάλια, γιὰ νὰ διοχετεύσουν οἱ νέοι σ' αὐτὰ τὴν ζωτικότητά τους ἰδίως στὸν ἐλεύθερο χρόνο τους, οὔτε βοηθεῖ αὐτοὺς νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ καταπιεστικὴ και μοιραλατρικὴ καθήλωσι και ἀκίνητοποίησι και ν' ἀνοίξουν τὰ φτερά τους σὲ δημιουργικοὺς πειραματισμούς και πρωτοβουλίες. Νὰ γιατί ἔχει τεραστία σημασία ἡ κατάλληλη διοργάνωσις ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἐνοριακῶν Κέντρων Νεότητος.

Θὰ χρειάζονταν πολλὰς ὥρες, γιὰ νὰ ἐξετάσωμε ἐκτενῶς τὰ εἰδοποιὰ γνωρίσματα τῶν νέων και τὰ συναρτώμενα πρὸς αὐτὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀναφέραμε δειγματοληπτικῶς. Σ' αὐτὰ θὰ ἤμπορούσαμε νὰ προσθέσωμε και πλῆθος ἄλλων προβλημάτων, ποὺ ἔχουν ποικιλομορφία ἀνάλογη πρὸς τὸν πλουραλισμὸ τῶν αἰτίων, ποὺ τὰ προκαλοῦν. Κατὰ τηλεγραφικὸ τρόπον ὑπενθυμίζομε τὰ προβλήματα ἐκ τῆς ὑποβαθμίσεως τῆς ποιότητος τῶν τριῶν βαθμίδων τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐκ τῆς γλωσσικῆς ἐξαρθρώσεως, ποὺ ἀποκόπτει τοὺς νέους ἀπὸ τὶς πνευματικὰς ρίζες τοῦ Γένους, ἐκ τῆς συνεκπαιδεύσεως τῶν δύο φύλων, ἐκ τοῦ ψευτοφεμινισμοῦ, ποὺ ἀπομακρύνει τὶς μητέρες ἀπ' τὰ παιδιὰ, ἐκ τῆς ἐλλείψεως προνοίας ὑπὲρ τῶν ἐργαζομένων μητέρων πρὸς καταπολέμησι τῆς ἀπομακρύνσεως αὐτῆς, ἐκ τῶν πληθυνομένων διαζυγίων, ἐκ τῶν χωρὶς γάμο ἐλευθέρων συμβιώσεων, ἐκ τῆς διαλύσεως τῆς οἰκογενείας, ἐκ τῆς διαδόσεως τῶν ναρκωτικῶν, ἐκ τῶν φθοροποιῶν τρόπων τῆς ψυχαγωγίας, ἐκ τῆς ἐμπορευματοποιήσεως τοῦ ἀθλητισμοῦ, ἐκ τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν ζωῆς τῶν ἀγροτοπαίδων, τῆς ἐργαζομένης νεολαίας, τῶν προβληματικῶν νέων, τῶν ὀρφανῶν, τῶν ἐξωγάμων παιδιῶν κ.λπ.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΣ

Διὰ τῆς ἀπὸ 30.9.86 ἐπιστολῆς του πρὸς τὴν Δ) ναιν τοῦ περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ταμιάθειας κ. Τίτος, Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος Ἀλεξανδρείας, παρατηρεῖ ὅτι ἐκ παραδρομῆς δὲν ἀνεφέρθη («Ἐκκλησία» 1/15 Σεπτ. 1986) πῶς «τὸ σήνωμα τοῦ μακαριστοῦ Πάπα και Πατριάρχου Νικολάου Στ', συνῶδευε ἀπὸ Μόσχαι εἰς Κάϊρον πενταμελῆς ἀντιπροσωπεῖα Κληρικῶν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, με ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Τάλλιν και Ἐσθονίας κ. Ἀλέξουν, Ἀρχιεραμιματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου».

(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως)

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΙΜΗΛΙΟΦΥΛΑΚΕΙΟΝ ΑΥΤΗΣ(*)

6. ΚΕΙΜΗΛΙΟΦΥΛΑΚΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ἡ Ἱερά Μονή τοῦ Ἁγίου Νικάνωρος ἔχει μίαν ἀπὸ τὰς πλεόν σημαντικὰς βιβλιοθήκας ὀλοκλήρου τῆς Μακεδονίας, ὡς καὶ ποικίλα λειτουργικὰ ἀργυρᾶ ἀντικείμενα καὶ ξυλόγλυπτα ἔργα. Ὁ ἴδιος ὁ ἱδρυτὴς τῆς Μονῆς, ὁ Ὁσιος πατὴρ ἡμῶν Νικάνωρ εἰς εὐ-σύννοπον διαθήκην του, γραφεῖσιν περὶ τὸ 1540, καὶ εὐρεθεῖσιν ἐσχάτως ὄλως τυχαίως μεταξὺ πλή-θους ἄλλων φύλλων μὲ σημειώσεις καὶ εἰδήσεις, κατὰ τὰς γενομένας ἐρεύνας ἡμῶν εἰς τὸ Κειμηλιοφυλά-κειον τῆς Μονῆς, σημειώνει: «ἄφικα τὴν Ἐκκλησίαν μου μὲ ὅ,τι εὐρίσκονται ἀρχ(α)ῖα, εὐαγγέλια καὶ ἄλλα χαρτῖα ἅσα καὶ ἂν εὐρίσκονται, καταπῶς τὰ ἔχουν τὰ μοναστήρια...», πού υποδηλοῖ ὅτι εἰς τὰ μέσα τοῦ 16ου αἰῶνος θὰ ὑπῆρχεν ἤδη εἰς τὴν Μονὴν ἱκανὸς ἀριθμὸς χειρογράφων, κωδίκων, περγαμηνῶν ὡς καὶ ἐντύπων βιβλίων, ἐκ τῶν πρώτων τὰ ὅποια ἐτυποῦντο διὰ μεταλλικῶν στοιχείων ὑπὸ τῶν χαλκο-γράφων. Καὶ αὐτὸ βεβαιῶνουν τὰ πράγματα, διότι εἰς τὰ ὑπάρχοντα καὶ διασωθέντα εἰς τὴν Μονὴν, συγκαταλέγονται κείμενα καὶ ἐντυπα βιβλία τῶν πρώ-των δεκαετηρίδων τοῦ 16ου αἰῶνος. Ὅλα αὐτὰ εἶχον συναχθεῖ μὲ τὴν ἀκαταπόνητον φροντίδα τοῦ Ἁγίου, προκειμένου ἢ Μοναστικῆ τοῦ Ἀδελφότητος νὰ δύναται νὰ ἐντυπῶ εἰς αὐτὸν τὸν πνευματικὸν λιμῶνα καὶ θησαυρὸν, πού τοῦ ἐξησφάλιζεν τροφήν καὶ τρυφήν τῆς ψυχῆς καὶ δύναμιν διὰ τὴν ἄσκησιν εἰς τὸ καθημερι-νὸν ἀγωνιστικὸν στάδιον τῆς μοναχικῆς πολιτείας.

Σήμερον, μετὰ παρέλευσιν πεντακοσίων περίπου χρόνων ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Μονῆς, ἂν καὶ ἄγνωστοι καὶ ἀπερίγραπτοι ταλαιπωρίαι καὶ γεγονότα κατὰ τὴν διαδρομὴν τῶν αἰῶνων συνέτειναν εἰς τὸ ν' ἀφανι-σθοῦν πολὺτιμα παλαιὰ χειρόγραφα καὶ κώδικες, ἐσώθησαν ὡς ἐκ θαύματος διὰ τῆς χάριτος καὶ προσ-τασίας τοῦ Ὁσίου περὶ τὰ 210 χειρόγραφα, περιέ-χοντα ἔχι μόνον λειτουργικά, ἀλλὰ καὶ θεολογικά, κανονικά, φιλοσοφικά καὶ πλείστον ἄλλων θεμάτων κείμενα. Περισσότερα δὲ ἀπὸ 500 ἐντυπα βιβλία παλαιῶν ἐκδόσεων, ἀξιολόγου περιεχομένου, τυπω-θέντα εἰς εὐρωπαϊκὰς πόλεις τῆς ἐποχῆς τοῦ 16ου ἕως τοῦ 19ου αἰῶνος εἶναι θησαυρισμένα εἰς τὴν βι-βλιοθήκην τῆς Μονῆς. Πέρα τούτων διεσώθη ἕνας μέγας ἀριθμὸς διαφόρων ἐγγράφων καὶ ἐπισήμων ἐπιστολῶν πού ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἱδρυσιν, τὰ προ-βλήματα καὶ τὴν ζωὴν τῆς Ἱεραῆς Μονῆς.

Ὡς ἐσημειώθη, δημιουργὸς αὐτῆς τῆς βιβλιοθή-κης ὑπῆρξεν ὁ ἱδρυτὴς καὶ κτήτωρ τῆς Μονῆς, ὁ Ὁ-

σιος Νικάνωρ, ὁ ὁποῖος ἐν τῇ πνευματικῇ αὐτοῦ με-ρίμνῃ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐξύψωσιν τῆς ὑπ' αὐτὸν Ἀδελφότητος κατέβαλεν διαρκῶς φροντίδας διὰ τὴν ἀπόκτησιν Κωδίκων ἢ καὶ διὰ τὴν ἀνέυρεσιν γρα-φῶν, προκειμένου διὰ γενναίας οἰκονομικῆς παροχῆς καὶ δαπάνης ν' ἀντιγράψουν τ' ἀπαραίτητα λειτουργικὰ ἢ ἄλλα πνευματικὰ κείμενα, πρὸς χρῆσιν ὑπὸ τῶν Πατέρων καὶ πρὸς ἐμπλουτισμὸν τῆς πνευματικῆς τραπέζης τῆς Μονῆς.

Οἱ διάδοχοι τοῦ Ὁσίου καὶ κληρονόμοι τοῦ τε-ραστίου ἔργου του, ἠκολούθησαν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ «τοῖς ἔχουσιν αὐτοῦ», καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλο-γῆς των ὑπῆρξεν ἡ ἐδραίωσις τῆς πνευματικῆς παρ-ουσίας τῆς Μονῆς εἰς τὸν χώρον τοῦ δούλου Γένους. Φάρος τηλαυγῆς καὶ λιμὴν σωτηρίας τῶν χριστιανῶν ἀπὸ τὰ ἀναρίθμητα καταλυτικὰ κύματα τῆς δουλείας κατέστη ἡ Μονή. Οἱ φωτισμένοι καὶ ὀσιώτατοι Πα-τέρες μὲ δυσπεριγράπτους διὰ τὴν ἐποχὴν θυσίας, συνεχίζοντες τὸ δημιουργικὸν πνευματικὸν ἔργον εἰς τὴν Μονὴν, συνεκέντρωσαν καὶ κληροδότησαν εἰς τὸ Ἱερὸν Μοναστήριον κώδικας, περγαμηνάς, παλαιὰς χειρογράφους ἐκδόσεις καὶ ἱερά ἀντικείμενα καὶ δι' ἀγορῶν, διὰ προσωπικῆς προσφορᾶς, γραφικῆς ἐρ-γασίας καὶ διὰ τῶν δωρεῶν τῶν χριστιανῶν, ὡς μαρ-τυροῦν ἐπίτιτλα ἐπιγράμματα καὶ ἀφιερώσεις, διὰ μέσου τῶν χρόνων συνετέλεσαν νὰ συναχθῇ μέγας ἀριθμὸς βιβλίων, πολλὰ τῶν ὁποίων ἐσώθησαν ἄχρι τοῦ νῦν.

Βεβαίως μέχρις ἡμῶν δὲν ὑπῆρξε κάποια γραπτὴ καὶ πλήρης εἰκὼν τοῦ περιεχομένου τῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ κειμηλιοφυλακείου τῆς Μονῆς, πλην ὁμῶς κατὰ καιροὺς καὶ περισσότερο κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα ἀνεπίσημοι χειρόγραφοι κατάλογοι, πού εὐρέθησαν κατὰ τὴν ἔρευναν ἡμῶν, μαρτυροῦν τὸ πλούσιον περι-εχόμενον αὐτῶν. Αὐτῶν τῶν καταλόγων δημοσιεύο-μεν κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν τὰ κείμενα ἢ περιλή-ψεις αὐτῶν, προκειμένου νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ἱστορίαν τῆς μοναστηριακῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ κειμηλιοφυλακείου.

Α) Κατάλογος ἱερῶν ἀμφίων καὶ ἀσημικῶν

Κατάστιχον

- 1838 ὀκτωβρίου 31, ἐνθίμισιν τὰ Ἱερά ἄμφια
1 Αἰπιτάφιος
1 στυχάρι μεταξοτὸ κόκκινον
1 φιλόνι χρυσῶ παλιῶ
1 ποδιὰ στάμπα
2 ἀέρας χρυσῶ
1 φιλόνι κύτερνον μεταξοτὸ
2 στιάρια κόκκινα μεταξοτὸ
1 φιλόνι χρυσῶ καὶ λάες βοῦλες

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 538 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 16 τεύχους.

- 1 στυχάρ κόκκινο μεταξοτῶ
- 2 φιλόνη κόκκινο μεταξοτῶ
- 1 φιλόνη κόκκινο μεταξοτῶ
- 1 ὁμοφόριον μεταξοτῶ
- 1 κάλυμα
- 1 ἀέρας μεταξοτῶς
- 1 ποδιά
- 1 στάμπα τῆς Ἱεροσολίμης
- 1 περιζόνι
- 1 πετραχίλι ὀλόχρισσο
- 1 ποδιά μεταξοτῶ
- 1 ὑπογονάτιον χρυσῶ
- 1 κάλυμα καὶ μιὰ ποδιά
- 1 πῖλι χρυσοκεντιμένι
- 1 ἀνάστασις χρυσοκεντιμένι
- 1 πετραχίλι μεταξοτῶ κύπετρον
- 1 πετραχίλι χρυσῶ κόκκινο
- 1 πετραχίλι μὲ ἕξι κουπιὰ
- 1 ζευγάρι πημάνικα ἀρχιερατικὰ
- 1 πετραχίλι μεταξοτῶ μὲ ἕξι κουπιὰ
- 1 στάμπα μεταξοτῶ
- 1 ζευγάρι πημάνικα μὲ μαργαριτάρια
- 2 πετραχίλια μὲ μαργαριτάρια
- 1 στιχάρι ὀλόχρισσο
- 4 πετραχίλια μεταξοτῶ
- 1 σάκον μὲ γερακοκούδονα
- 1 πετραχίλι ὀλόχρισσο κεντιτῶ μὲ μαργαριτάρια
- 1 στιχάρι μεταξοτῶ κόκκινο
- 1 πετραχίλι μεταξοτῶ
- 1 φιλόνη κόκκινο μεταξοτῶ
- 1 ἀέρας χρυσῶς
- 1 ὑπογονάτιο παλῶ
- 1 πετραχίλι μεταξοτῶ
- 2 ἀέρας κύνεα κάλυμα
- 2 σταυροὶ μεγάλου
- 1 στιχάρι μεταξοτῶ κόκκινο
- 1 μαντίλι εἰς ἄκρις χρυσῶ

ἀ σ ι μ η κ ἄ

- 1 ἀρτοφόρι μὲ ποτίρι καὶ ἓνα μέρος λίψανο
- 6 λαβίδες
- 2 λόχης
- 2 ἀστερίσκους
- 1 ταπακέρα μὲ λίψανο μὲ μικρὸν σταυρὸν
- 2 ἐγκόλπια μὲ λίψανα
- 1 ἐγκόλπιο σιρματερῶ
- 1 μαντίλι μὲ χέρια καὶ ἄλλα τσακίσματα
- 3 δεσκοπότιρα
- 2 ποτήρια
- 1 γαϊτάνι μὲ χρυσῶς θυλιές καὶ μὲ κοπιὰ
- 1 σακούλι μὲ τσακίσματα 2 λαβίδες
- 19 σταυροὶ 1 σαντάν 2 υκόνης 3 θιμιατῶ
- 26 ζευγάρια θελίικα 2 κυμέρια
- 3 γηορτάνια
- 2 σταυροὶ μὲ μονέκερον
- 1 ἐγκόλπιον
- 1 περιζόνιον χρυσῶν
- 1 ἐγκόλπιον
- 2 κοῦπες
- 30 ζευγάρια φύλλες καὶ τσακίσματα εἰς σακούλα
- 2 εἰσαπτέρυγα
- 1 μέγας σταυρὸς
- 1 εὐαγγέλιον ὀλόχρισσον
- 1 πολυκάντιλον
- 5 κανδήλης
- 1 ποδιά χρυσῶ
- 1 ζευγάρι πημάνικα κατιφένια
- 2 ζευγάρια θελίικα μικρὰ
- 6 στεφάνια

B) Κατάλογος βιβλίων

Σημείωσις περὶ τῶν ὄσων ἐν ἐμοὶ ὑπάρχουσι

βιβλία ἅμα τῇ τῶν σωμάτων καὶ τεμαχίων διαιρέσει ὡς κατωτέρω ὀφθῆσεται τῷ Θεοφίλῳ Ζαβορδινῷ.

Σ ὁ μ α τ α

1 παινθέντη Γεδεὼν Ἀγιοταφίτου	α'
1 Ὁρολόγιον Ἐκκλησιαστικόν	α'
1 Παλαιὰ καὶ Νέα Διαθήκη	α'
1 Ψαλτήριον τοῦ Δαβὶδ ἐξηγητικόν	α'
1 Παλαιὰ καὶ Νέα Διαθήκη μετὰ τῶν ἐξηγήσεων	α'
1 Ἀποφθεγματάριον τοῦ Μαρτένι	α'
1 Τετράστοιχα τοῦ πτωχοῦ Προδρόμου	α'
1 Ἐγκυκλοπαιδεία τοῦ Πατούσα	α'
1 Βασιλεῖου Παπαευθυμίου	α'
1 Γραμματικὴ τοῦ αὐτοῦ	α'
1 Γραμματικὴ τοῦ Θεοδώρου Γαζῆ	α'
1 Γραμματικὴ τοῦ Λασκάρεως	α'
Γ Γραμματικὴ τοῦ Λασκάρεως	α'
1 Γραμματικὴ τοῦ Κατηφόρου	α'
1 Γραμματικὴ τοῦ Μπαλαί	α'
1 Γραμματικὴ τοῦ Βησσαρίου	α'
1 Γραμματικὴ Ἑλληνολατινικὴ	α'
1 Γραμματικὴ λατινικὴ	α'
1 Γραμματικὴ τοῦ βάρκκου	α'
1 Λεξικὸν τετραγλωσσον	α'
1 Ποικιλὴ διδασκαλία τοῦ Πολυζῶ	α'
1 Χαρακτῆρες τοῦ Παπαχαρισίου	α'
1 Κατήχησις τοῦ αὐτοῦ χριστιανικὴ	α'
1 Χειραγωγὸς ἢ πραγματεία Θεοφίλου Σιατιστεύου	α'
1 Ἐγκυκλοπαιδεία τοῦ Πατούσα	δ'

καὶ ἔπεται ἡ συνέχεια ἄνευ ἰδιαιτέρας περιγραφῆς μερικῶν ἀκόμη ἐντύπων βιβλίων.

Τὰ βιβλία τοῦ παρόντος Καταλόγου προφανῶς ἐκληροδότησε εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν ὁ ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς Ἀρχιμ. Θεόφιλος Ζαβορδινὸς κατὰ τὸ 1866, ὅτε συνέταξεν τὴν διαθήκην του «ἐν Σιατίστῃ 1866 Ἰανουαρίου α'», καὶ ἔγραφεν εἰς αὐτὴν πῶς διαθέτει ἅπαντα τὰ ὑπάρχοντά του, μὲ τὴν σύμφωνον γνώμην τῆς Μοναχῆς Εὐφημίας, θείας του, ἀντίγραφον τῆς ὁποίας ἐσώθη εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μονῆς. Τὸ κείμενον παρατίθεται εἰς ἄλλον σημεῖον τῆς παρουσίας ἐργασίας.

Γ) Κατάλογος ἐτέρων ἀντικειμένων

(1860 Ἀπριλίου 2 σημηνόμενον τί πράγματα βρῆκαμε ἀπὸ κάτω σκίτη ὄλα:

- 3 ποτήρια
- 2 ἡκόνες μία μὲ φλορία
- 1 ἀσημένιο μὲ λίψανα παλαμέρι μέσα κύνεα ἐγκόλπιον
- 1 φοστῖρα ἀσιμένι
- 4 λαβίδες
- 1 τινενεκὸς μὲ τρία κομάτια μάλαμα μὲ μία ροματιὰ
- 1 σακούλα ληανοτζακήσματα σταυροὶ
- 5 ζάλφια σιρματερῶ
- 3 σταυροὶ μεγαλύτεροι
- 1 ἐγκόλπιο τοῦ ἀγίου μικρὸ μὲ λίψανα
- 4 στέφανα τρανὰ
- 4 στέφανα μικρὰ
- 4 ἀστερίσκι
- 1 τρικέρι χαλασμένον
- 1 ἓνας ἀέρας χρυσῶς
- 1 δίσκος μέγας ἀσιμένιος
- 4 ζευγάρια πημάνικα χρυσῶ
- 1 στιχάρι χρυσῶ
- 12 στιχάρια
- 13 πιτραχίλια χρυσῶ ὀρέα

ΕΚΔΗΜΙΑΙ ΕΙΣ ΚΥΡΙΟΝ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ ΚΥΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ (1927 - 1986)

Εύρισκόμενος στὸ Λονδίνο, κατὰ τὴ διάρκεια ἐγχειρήσεως στὴν καρδιά, ἐξεδήμησε εἰς Κύριον ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης Χρυσόστομος, — κατὰ κόσμον Ἄρης Βουλτσος, — ὁ καὶ πρῶτος Ἱεράρχης τῆς ἰδρυθείσης τὸ 1974 νέας αὐτῆς μητροπολιτικῆς περιφερείας ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ (προηγούμενως ἀνῆκε στὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν)¹. Ἡ κηδεῖα του ἔγινε πάνδημη προεξάρχοντος τοῦ σεπτοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ παρισταμένων τῶν περισσοτέρων μελῶν τῆς Ἱεραρχίας, τῆ Δευτέρα 22 Σεπτεμβρίου 1986, ἀπὸ τὸν Καθεδρικὸ Ἱ. Ναὸ Ἁγίας Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης μέσα σὲ ἐκδηλώσεις βαθυτάτου πένθους κλήρου καὶ λαοῦ.

Ὁ αἰδίδιμος ἱεράρχης εἶχε γεννηθεῖ τὸ 1927 στὴν Ἀθήνα καὶ ἦταν μικρασιατικῆς καταγωγῆς. Μετὰ τὴν περάτωση τῶν ἐγκυκλίων καὶ γυμνασιακῶν μαθημάτων, σπούδασε τὴν ἱερά ἐπιστήμη τῆς Θεολογίας στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν (1945-1949). Μετὰ τὴν

τριετῆ στρατιωτικὴ του θητεία, κατὰ τὴν ὁποία πῆρε μέρος στὶς ἐπιχειρήσεις τοῦ Γράμμου, συμμετέσχε ἔθελοντικά στὸ ἐκστρατευτικὸ σῶμα στὴν Κορέα (1951-1952). Ὑπηρέτησε ἀρχικὰ στὸ ΠΙΚΠΑ καὶ στὶς 6 Δεκεμβρίου 1952 χειροτονήθηκε Διάκονος. Ἀπὸ τὸ 1952 ὡς τὸ 1954 χρημάτισε Διευθυντὴ στὴν Παιδούπολη Ἁγίου Ἀνδρέα στὸ Ζούμπερι, τὴν ὁποία ἀναδιοργάνωσε καὶ ἀνέδειξε. Στις 10 Ἀπριλίου 1955 χειροτονήθηκε Πρεσβύτερος καὶ προχειρίσθηκε Ἀρχιμανδρίτης. Στὴ συνέχεια ὑπηρέτησε ὡς Ἱεροκήρυξ στὴν Ἱ. Μητρόπολη Ἄρτης (1955-1960) ὑπὸ τὸν τότε Μητροπολίτη (σημερινὸ Ἀρχιεπίσκοπο) κ. Σεραφεῖμ, τὸν ὁποῖο καὶ ἀκολούθησε ὡς Ἰωαννῖνων καὶ διατέλεσε Ἱεροκήρυξ του ὡς τὸ 1961. Ἀκολούθησε ἀνάλογη ὑπηρεσία του στὴν Ἱ. Μητρόπολη Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆ Ἀθηνῶν ὡς τις 22 Ἰουνίου 1970, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας (1961-1962) καὶ τέλος στὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆ Ἀθηνῶν ὡς τις 22 Ἰουνίου 1970, ποῦ ἐξελέγη βοηθὸς ἐπίσκοπος τοῦ Μητροπολίτη Ἰωαννῖνων κ. Σεραφεῖμ μετὰ τὸν ψιλὸ τίτλο τοῦ Ἐπισκόπου Δωδώνης². Στὸ μεταξὺ χρημάτισε Διευ-

1. Βλ. Ἱ. Μ. Χατζηφώτη: «Ὁ ἀπὸ Ἄρτης καὶ Ἰωαννῖνων Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Σεραφεῖμ», Χαριστεῖον Σεραφεῖμ Τίμα, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Θεσσαλονίκη 1984, σελ. 42.

2. Βλ. περ. «Ἐκκλησία», 1/15 Σεπτεμβρίου 1970, 0, ἀριθμ. 22-23, σελ. 422.

- 10 ἔτιρα μιταξοτὰ πιτραχίλια
- 1 περιζώνι θηλικοτῶν ὁρέων
- 1 σάκουσ ἀρχηρατικὸς
- 1 φιλῖνοι χραιοσῶν
- 5 ἔτιρα φιλόνοια μοιταξοτὰ
- 4 τέσιρι θιμισοτὰ ἀσιμένιοια
- 1 κλούρι μεγάλον
- 20 ζιβγάρια θλικια μεκρὰ τρανά
- 1 πῆλη κηνιτιῆ
- 4 φηλόνοια μοιταξοτὰ
- 1 στηχάρι μιταξοτῶν
- 1 μῖαν λιτουργίαν με σταβρὸν ἀπάνω
- 3 ζιβγάρια ποιμάνοικα μεταξοτὰ
- 2 ἀέριδες μοιταξοτὶ
- 2 πητραχήλια μεταξοτὰ
- 1 εὐβαγγέλιον χραιοσῶν ὁρέων με πέτρες
- 2 ἔξαπτέρυγα ἀσιμένια
- 1 σταυρὸς μεγάλος μαζὶ με τὰ ἔξαπτέρυγα
- 1 στιχάριον κόκκινον μεταξοτῶν
- 1 κατζὶ ἀσιμένιον,

Ἀκολουθεῖ ἡ ὑπογραφή «Ἀρχιμ. Θεόφιλος 1866 ἀπριλίου 1».

Εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ ἰδίου Καταλόγου περιλαμβάνονται τὰ κάτωθι ἀντικείμενα μεταφέρονται ὁμοίως κατὰ πιστὴν ἀντιγραφὴν:

- 1 ἓνα μαντίλι χραιοσῶ με δύο πρόσωπα τῆς μεταμορφώσεως
- 4 ἐτι λαβίδης ἀσιμένιος
- 2 διο λόγγης
- 2 δῆο ἀστερίσκου ἀπάνω μόνον
- 1 περιζώνι χραιοσῶ
- 2 σταβροὶ μικροὶ
- 2 ἐνκόλπια δεσποτικὰ
- 2 ὠράρια χραιοσῶ
- 1 ὁμόφορον
- 1 μαντίλι ἄσπρο χραιοσῶ τις ἄκρες
- 1 κάλιμα χραιοσῶν
- 2 πογωνάτια
- 4 ἀέριδες χραιοσῶν κηνιτιῶν
- 3 ζιβγάρια ποιμάνοικα μεταξοτὰ
- 1 ἀέριδες μεταξοτὶ
- 2 περιζώνια μικρὰ.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

θунτής του Θεολογικού Οικοτροφείου της 'Αποστολικής Διακονίας (1965-1968)³. «'Επί των ημερών του, γράφει ο 'Αρχιμ. Νικόλαος Πρωτοπαπᾶς, τὸ Οἰκοτροφεῖο ἀνασυγκροτήθηκε, τὸ πρόγραμμα προσαρμόσθηκε στὶς ἀπαιτήσεις τοῦ καιροῦ καὶ ἡ αὐστηρότητα τοῦ μέχρι τότε Διευθυντοῦ μετατράπηκε στὸ πρόσωπο τοῦ νέου Διευθυντοῦ σὲ πατρικὴ στοργή καὶ φιλικὴ προσέγγιση»⁴.

Στὴ χειροτονία του, ποὺ ἔγινε στὸν Καθεδρικό 'Ι. Ναὸ 'Αθηνῶν προεξήρχε ὁ τότε 'Αρχιεπίσκοπος Μακαριώτατος κ. 'Ιερώνυμος συμπαραστατούμενος ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Μητροπολίτη Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κυρὸ Γεώργιο, τὸν τότε Μητροπολίτη 'Ιωαννίνων κ. Σεραφεῖμ, τὸν ἀείμνηστο Μητροπολίτη Κίτρους κυρὸ Βαρνάβα, τὸν ἀείμνηστο Μητροπολίτη Χαλκίδος κυρὸ Νικόλαο καὶ τὸν Θεοφ. 'Επίσκοπο Εὐρίπου κ. Βασίλειο⁵.

Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης ἐνθρονίσθηκε στὶς 15 'Ιουνίου 1974 στὸν 'Ι. Ναὸ 'Αγίας Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης, ποὺ ἀπὸ τότε κατέστη Καθεδρικός τῆς νέας αὐτῆς μητροπολιτικῆς περιφερείας. Στὴ λαμπρὴ τελετὴ ποὺ ἔγινε παρευρέθησαν ὁ Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. Σεραφεῖμ, οἱ ἀείμνηστοι Μητροπολίτες Πειραιῶς κυρὸς Χρυσόστομος, Περιστερίου κυρὸς 'Αλέξανδρος καὶ οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Νέας 'Ιωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Τιμόθεος, Τριφυλίας καὶ 'Ολυμπίας κ. Στέφανος, 'Αρτης κ. 'Ιγνάτιος, Αἰτωλίας καὶ 'Ακαρνανίας κ. Θεόκλητος, Καισαριανῆς κ. Γεώργιος καὶ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. 'Αγαθόνικος, οἱ τοπικὲς ἀρχές καὶ πλῆθος κόσμου⁶. Τὸ γεγονός ἦταν ὀπωσδήποτε ἱστορικὸ γιὰ τὸν προσφυγικὸ κόσμο καὶ τὸ ὑπογράμμισε στὸν ἐνθρονιστῆριο λόγο του ὁ ἴδιος ὁ νέος Μητροπολίτης:

«'Αλλὰ τῆς διακονίας μου ταύτης τίς ὁ ἐν χρόνῳ φορεὺς καὶ ἐνσαρκωτῆς; Φορεὺς ὁ ἀσίγαστος πόθος καὶ νόστος τῶν ἀπανταχοῦ τῆς 'Ελληνίδος καὶ ξένης γῆς διαθερμαινόμενος, ἐπ' ἐλπίδι στεροῦ, ψυχικός καὶ πνευματικός κόσμος τοῦ τιμίῳ καὶ μαρτυρικοῦ 'Ελληνικοῦ στοιχείου τοῦ ἐκ τῆς 'Ιωνίας γῆς ἔλκοντος τὴν καταβολὴν καὶ καταγωγὴν, ἐνσαρκωτῆς δὲ καὶ ἐμπροσθέντος διερχομένου, ὁ ἐν μέσῳ ἡμῶν διὰ τῆς πατρικῆς αὐτοῦ παρουσίας τιμῶν καὶ συγχαίρων κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην δι' ἡμᾶς καὶ ἱστορικὴν ὄντως ἡμέραν, προϊστάμενος τοῦ ἀποστολικοῦ τῶν 'Αθηναίων Θρόνου καὶ Πρόεδρος τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος σεβαστός μοι Γέρον 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, ὅστις ἔθεσεν ὡς ἐν ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων αὐτοῦ, ἀφ' ἧς ἐν τῷ 'Αρχιεπισκοπικῷ ἀνήλθε Θρόνῳ, τὴν πραγμάτωσιν τοῦ διακαοῦς πόθου τοῦ

'Ο Μακ. κ. Σεραφεῖμ, ἐν μέσῳ 'Αρχιερέων, προϊσταται τῆς νεκρωσίμου 'Ακολουθίας.

νεομικρασιατικοῦ κόσμου, ὡς κοινὸν πόθον τῆς ἀγαπώσης αὐτοῦ ψυχῆς καὶ καρδίας, ἰδούσας προφρόνῳ καὶ εὐγενεῖ παραχωρήσει, πρὸς ὑλοποίησιν αὐτοῦ, καὶ τὴν 'Ιερὰν ταύτην Μητρόπολιν Ν. Σμύρνης, ὡς δεῖγμα μὲν ἐλάχιστον φόρον τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν 'Εκκλησίαν Σμύρνης καὶ τὸν 'Εθνομάτυρα αὐτῆς 'Ιεράρχην Χρυσόστομον, εἰς μνημόσυνον δὲ αἰώνιον τῶν ψυχῶν, τῶν ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ 'Εθνους ἡμῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀγῶσι, ὑπὲρ τῆς Μικρασιατικῆς γῆς, πεσόντων πατέρων, τέκνων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως καὶ αἰθῆς ἐν τῇ Μητροπόλει ταύτῃ τοῦ χριστιανικοῦ καὶ ἑλληνικοῦ τῆς 'Ιωνίας καθ' ὅλου πνευματικοῦ μεγαλείου.

Χάριτας ὅθεν καὶ εὐγνωμοσύνην πολλὴν ὀφείλομεν πρὸς Ὑμᾶς, Μακαριώτατε, διότι τὸ ἀνέφικτον μέχρι χθὲς κατεστήσατε διὰ τῆς εὐγενοῦς Ὑμῶν πράξεως ἱστορικὴν πραγματικότητα»⁷.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς 12ετοῦς καὶ πλέον ποιμαντορίας του ὁ ἀείμνηστος 'Ιεράρχης περιέβαλε ὄχι μόνον τὸ προσφυγικὸ στοιχεῖο, ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρο τὸν πληθυσμὸ τῆς θεοσώστου ἐπαρχίας του μὲ πατρικὴ στοργὴ καὶ ἀγάπη. 'Η πονόψυχη καρδιά του ἀγκάλιαζε κάθε πάσχοντα, ἐνδεή, καταπονούμενο, ἔχοντα ἀνάγκη. 'Ιδιαίτερα τὸν συγκινοῦσαν τὰ γερατειὰ καὶ τὰ νιάτα. 'Αμείωτο ὑπῆρξε τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ φροντίδα του γιὰ τὸν 'Ιερό του Κλήρο. 'Απλὸς καὶ προσηγνός, ἦταν τὸ καταφύγιον καὶ ἡ ἐλπίδα κάθε ἀνήμπορου. 'Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι στὴν Κορέα πῆγε ἐθελοντικά, γιὰ νὰ ἀπαλλάξει στρατεύσιμο οἰκογενειάρχην. Τὴν ἴδια ὥρα ποὺ πήγαινε στὸ Λονδίνο γιὰ τὴν ἐγχείρησή του, ἔπαιρνε μαζί του κι ἄλλους καρδιοπαθεῖς ἀπὸ τὴν ἐπαρχία του, ποὺ χειρουργήθηκαν καὶ γύρισαν πίσω ὑγιεῖς. 'Ιδρυσε πλῆθος κοινωφελῶν ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων, εὐνόησε τὴν ἀνάπτυξιν καλλιτεχνικῆς κινήσεως ἀνάμεσα στοὺς νέους, ὀρ-

3. Βλ. 'Αρχιμ. Νικόλαου 'Ι. Πρωτοπαπᾶ: Συνοπτικὴ 'Ιστορία τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας, ἐκδ. τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας, 'Αθήναι 1985, σελ. 73.

4. Πρβλ. Πρωτοπαπᾶ, ὅπ. παρ., σελ. 74.

5. Βλ. περ. «'Εκκλησία», ὅπ. παρ., σελ. 420.

6. Βλ. περ. «'Εκκλησία», 1/15 Σεπτεμβρίου 1974, ἀριθμ. 17-18 σελ. 372.

7. Πρβλ. περ. «'Εκκλησία», ὅπ. παρ., σελ. 372.

γάνωσε ὑποδειγματικά κατηχητικά σχολεῖα, στελέχωσε τὴν Ἱ. Μητρόπολη μὲ μορφωμένους κληρικούς. Συμμετέσχε ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ διάφορες ἐκκλησιαστικὲς ἀποστολὲς καὶ ὑπῆρξε Πρῶτος τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανικῶν Ἐνώσεων διαδεχθεὶς στὴ θέση αὐτῆ τὸν πνευματικὸ του π. Ἀγγελο Νησιώτη.

Ἀποχαιρετώντας τον στὴν κηδεῖα του ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶμ εἶπε μὲ ξεχωριστὴ συγκίνηση:

«Ἀγαπημένε Χρυσόστομε,

Ἡ πολυετής καὶ στενὴ συνεργασία μας στὴν Ἄρτα καὶ στὰ Γιάννενα ἐν συνεχείᾳ, ἀπὸ τότε πὸς ὡς Διάκος ἀκόμη προσελαμβάνεσο στὴν Μητρόπόλῃ μου (ὡς Ἄρτης) ἕως τότε πὸς σὲ εἶχα στὰ Γιάννενα ὡς βοηθὸ μου Ἐπίσκοπο Δωδώνης, ἐπαυξάνει τὴ συγκίνηση καὶ τὴ λύπη μου γιὰ τὸν ἀπροσδόκητο θάνατό σου.

Κληρικοί καὶ λαϊκοὶ κατῶδουνοὶ συμπροσεύχονται γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς τοῦ ἀκαλοῦ ποιμένου των.

Τὰ προσόντα σου ἦσαν ἀναρίθμητα. Ἡ ταπεινοφροσύνη σου, ἡ προσήνεια πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἡ βαθεῖα πίστις σου, τὸ φιλακόλουθον πὸς σὲ διέκρινε, ὥστε νὰ τελεῖς πολλὰς ἀγρυπνίας, πολλὰς δολονκτίες καὶ πρὸ παντός εἶχες τὸν θησανρὸ τῆς ψυχῆς σου, τὴν ἀκένωτον ἀγάπην σου, ὥστε νὰ συμμετέχεις δλόθερμα καὶ στὴν χαρὰ τῶν συνανθρώπων σου, πρὸ παντός ὁμως στὸν πόνο τους.

Δὲν εἶχες μονομέρειαν εἰς τὴν ἐκδήλωσιν αὐτὴν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἀρετῆς σου, ἀλλὰ ἐσκόρπιζες ἀγάπην στὰ νιάτα, στοὺς γέροντες, τοὺς εὐρισκούς καὶ τοὺς ἀναζητοῦσες ὅπου ἐκείντο ὡς ἀσθενεῖς εἴτε στὰ νοσοκομεῖα εἴτε στὰ σπίτια. Πολλὰς φορὰς ἀναλαμβάνες καὶ χροῆ νοσοκόμου, γιὰ νὰ ἀπαλύνεις τὸν πόνο τῶν πασχόντων.

Δὲν πρέπει καὶ δὲν μπορῶ νὰ εἶπω περισσότερα. Νομίζω ὅτι ἐξεπλήρωσες τὰ καθήκοντά σου τὰ ἱερατικά καὶ τὰ χριστιανικά καὶ σὲ γνῶριζαν πάρα πολλὰ καλὰ ἐκεῖνοι πὸς σὲ τοποθέτησαν ὡς Ἱεροκήρυκα,

ὡς Βοηθὸ Ἐπίσκοπο καὶ ὡς Μητροπολίτην εἰς τὴν Μητρόπολιν αὐτὴν. Καὶ γι' αὐτὸ δέξου αὐτὰ τὰ λίγα λόγια τὰ δικά μου, λόγια ἐνὸς πατρὸς πὸς συνδέθηκε στενὰ μαζί σου, πὸς συνεργάσθηκε μαζί σου, πὸς τοῦ ἐστάθης βοηθὸς ἐπίσκοπος πολῦτιμος.

Τώρα ἀναπαύου, Χρυσόστομε, ἀπὸ τοὺς κόπους πὸς κατέβαλες στὸν κόσμον αὐτόν. Ἄς εἶναι παρηγοριὰ γιὰ τοὺς δικούς σου τὸ πέρασμά σου, πέρασμα ἐνὸς κληρικοῦ, ἐνὸς Ἀρχιερέως, πὸς ὑπῆρξε ἀφογος στὴ ζωὴ του, τοῦ ὁποῖου ὁ βίος ὑπῆρξε ἀνεπλήρητος, ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Αὐτὸ πρέπει νὰ ἀποτελεῖ παρηγοριὰ στοὺς δικούς σου καὶ στὰ πνευματικά σου τέκνα.

Ἀπὸ ἐμένα πάρε τὴν τελευταία μου εὐχὴ, πορεύου εἰς τὸν τόπον, ὃν ἐτοίμασε δι' ἐσὲ ὁ Κύριος, ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Θανάτου, γιὰτὶ σὺ ἐκεῖ θὰ ζεῖς πλησίον Του, διότι ἐπραξες καὶ εἰργάσθηκες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Ἀναπαύου ἐκ τῶν κόπων σου. Εἶσαι μακάριος. Καὶ «μακάριοι εἰ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι. Ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν, τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν, ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν» (Ἀποκ. 14,13). Αἰωνία σου ἡ μνήμη».

Στὴ συνέχεια ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος κ. Βαρθολομαῖος εἶπε ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου:

«Τῇ σεπτῇ ἐντολῇ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου Δημητρίου, ἐκφράξω τὴν βαθεῖαν συμπάθειαν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τῆ Α. Μακαριότητι τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίῳ Σεραφεῖμ, τῇ σεπτῇ Ἱεραρχίᾳ τῆς Ἐκκλησίας Ἑλλάδος, τῷ εὐαγεῖ Ἱερωῦ Κλήρῳ καὶ τῷ Χριστεπωνύμῳ Λαῷ τῆς ἀποφρανθείσης Ἱερῆς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης, καὶ τοῖς οἰκειοῖς τοῦ ἐκδημήσαντος πρὸς Κύριον ἀοιδίμου Μητροπολίτου Χρυσόστομου. Ἐκφράζω, ὡσαύτως, τὴν διάπυρον εὐχὴν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἀναπαύσῃ τὸν μεταστάντα Μητροπολίτην ἐν τῇ ἀγήρῳ Αὐτοῦ μακαριότητι».

Τὸν ἐπικήδειο λόγο ἐξεφώνησε μὲ ἐντολὴ τῆς Ἱ. Συνόδου ὁ Ἀρχιεραμικτεὺς τῆς Παν. Ἀρχιμ. π. Ἰάκωβος Παπαθανασίου-Γκίνης, ὁ ὁποῖος εἶπε:

«Ἠγούμενος μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ Ἰσραήλ...καὶ συνήχθη πᾶς ὁ λαὸς τοῦ κλαῦσαι αὐτόν» (Ἱ Βασιλ. Γ' 38).

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, Σεβ. ἐκπρόσωποι τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου κ. Δημητρίου, Σεπτῇ τῶν Ἱεραρχῶν χορεία, ἀδελφοί, περιούσιε λαὸ τοῦ Θεοῦ.

Τὸ Χριστεπωνύμον πλήρωμα τῆς Νέας Σμύρνης ὑμνεῖ μὲ δακρυρροοὺς θρήνους τὴν πτώσιν τοῦ μεγάλου του Ἠγούμενου, ὁ ὁποῖος ἐποίησε αὐτὸ καὶ ᾠδήγησεν εἰς νομάς σωτηρίους, σώζοντας καὶ περιφρου-

ρώντας διὰ τῶν ὄπλων τοῦ πνεύματος, μέσα στὴν πνευματικὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Μάνδρα.

Ἐσβέσθη σήμερον ἕνας φωτοβόλος λύχνος, ἢ μᾶλλον ἕνας Ἐθαγγελικὸς λύχνος μετακινεῖται εἰς τὴν αἰωνιότητα.

Ὁ Μητροπολίτης Χρυσόστομος μετέστη ἀπὸ τὸ ἐνθάδε εἰς τὸ ἐπέκεινα, ζῶν πλέον εἰς τὴν σφαῖραν τῆς ὀγδόης ἡμέρας, ἀφοῦ ἐπὶ 34 ὀλόκληρα χρόνια ὡς κληρικὸς εἰργάσθη δοκιμῶς εἰς τὸν ἀμπελώνα τοῦ Κυρίου, Καὶ τώρα ἀπώλεσε ἡ ποιμνὴ, τὸν ποιμένα, ὁ Ἱ. Κληρὸς τὸν ἀρχηγόν, ἡ Ἱεραρχία τὸν ἐκλεκτὸν Ἱεροαρχὴν, ἡ Ἐκκλησία τὸν πιστὸν φύλακα καὶ προμαχόν, ἡ Τοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Ν. Σμύρνης τὸν ἥλιο τῆς. Διὸ ὄντως, κατὰ τὴν Δοσίθεον Ἱεροσολύμων, «Ἡλιος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἕκαστος Ἀρχιερεὺς ἐν τῇ κατὰ μέρος Ἐκκλησίᾳ» (Ὁμολογία 10).

Ὁ Ν. Σμύρνης Χρυσόστομος κατὰ κόσμον Ἄρης Βουλτσος ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ ἔτος 1927, ὅπου καὶ ἔλαβε τὴν ἐγκύκλιόν του μόρφωσιν. Ἀκολούθως ἐφοίτησε εἰς τὴν θεολογικὴν τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν ἐκ τῆς ὁποίας ἔλαβε τὸ Πτυχίον τὸ 1949.

Ἐπὶ τριετίαν ὑπηρέτησεν τὴν Πατρίδα εἰς τὸν στρατόν, συμμετασχὼν εἰς τὰς ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ Γράμμου καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1951-52 ὑπηρέτησεν ἐθελοντικῶς εἰς τὸ ἐκστρατευτικὸν σῶμα Κορέας.

Τὸ 1952 ἀπολυθεὶς τῶν τάξεων τοῦ Ἐθν. Στρατοῦ καὶ παραιτηθεὶς τῆς θέσεώς του ὡς ὑπαλλήλου τοῦ ΠΙΚΠΑ εἰσηγήθη εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἱ. Κληρῶν χειροτονηθεὶς Διάκονος καὶ τὸ 1955 Προσβύτερος-Ἀρχιμανδρίτης. Ἀκολούθως ὑπηρέτησεν ἐπὶ δετίαν ὡς Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱ. Μ. Ἀρτης καὶ ἐν συνεχείᾳ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἰωαννίνων ὑπὸ τὸν τότε Μητροπολίτην καὶ νῦν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ.

Ἐπειτα μετετέθη εἰς τὴν Ἱ. Μ. Καλαβρύτων καὶ τὴν Ἱ. Ἀρχ/πὴν Ἀθηνῶν ὑπηρέτησας παραλλήλως ἐπὶ τριετίαν ὡς Διευθυντῆς τοῦ Θεολ. Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Τὸ 1970 ἐχειροτονήθη Ἐπίσκοπος Δωδώνης, ὑπηρέτησας ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ὡς βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ τότε Μητροπολίτου Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ, τοῦ Πηδαλιούχου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ πνευματικὸν δημιουργία καὶ ἀνάστημα.

Μακαριώτατε, με ὠρίσατε ὁμιλητὴν εἰς τὴν ἀχαρὴν σημερινὴν σὺναξιν καὶ δηλῶ τὴν ἀδυναμίαν μου νὰ ὁμιλήσω διὰ τὸν Ἐπίσκοπον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐπίγειος ἄγγελος καὶ οὐράνιος ἄνθρωπος· καὶ μάλιστα νὰ σκιαγραφῆσω τὴν προσωπικότητα ἐνὸς Ἱεροαρχοῦ τοῦ μεγέθους τοῦ Μητροπολίτου Ν. Σμύρνης Χρυσοστόμου. Θὰ κάμω τὸ τόλμημα, ὅχι δι' ἡμᾶς τοὺς Ἐκκλησιαστικούς, ποῦ τὸν γνωρίσαμε, ἀλλὰ διὰ τὸν πολὺ λαὸν ὡς ἕνα δίδαγμα, ὡς ἕνα μὴ πραγματικὴ ἀπολογία τῆς Ἐκκλησίας στὸ σύγχρονον κόσμον.

Ὁ Μακ. κ. Σεραφεῖμ δίδει τὸν «τελευταῖον ἀσπασμόν» στὸν κοιμηθέντα ἀείμνηστο Μητροπολίτη.

Ὁ Μητροπολίτης Χρυσόστομος ἦταν μιὰ ἀσυνήθιστος προσωπικότης. Πρωτότυπος στὴν ἔκφραση καὶ ἀπόκρυφος στὴ σκέψη. Πολὸν σύγχρονος ὅσο καὶ παραδοσιακός. Ἦταν ὁ ἄνθρωπος ποῦ δὲν ἐγνώριζε τί θὰ πῆ μέτριον, ὁ Θεὸς τοῦ εἶχε δώσει τὰ χαρίσματά Του κατὰ πλησμονήν. Τὰ χέρια του τόσο ἀνοιχτά ποῦ ἀγκάλιασαν μὲ πάθος τὴν ἀκτημοσύνη. Ἐξορίσκει τὸν ἐαυτὸ του μονάχα κοντὰ στὸν ἄνθρωπο καὶ ἀνεγνώριζε τὴν ταυτότητά του, ὅταν γινόταν παρανόλημα τοῦ θείου πυρός ποῦ ἔκαιε ἐντὸς του.

Στὶς φλέβες του ἔρρεε ἥρωικό-Ἑλληνικὸ Ἰωαννικό - Σμυρναϊκὸ αἷμα, ὁ πατέρας του, θῦμα τῆς Μικρασιατικῆς τραγωδίας καὶ ἰδιαίτερος τοῦ Ἐθνομάρτυρος Χρυσοστόμου Σμύρνης, τοῦ εἶχε μεταδώσει τοὺς πόνους, τοὺς καημούς, καὶ τὰς θυσίας τῶν ἀλυτρώτων πατριδῶν τῆς Ἑλληνικωτάτης Μ. Ἀσίας.

Ἡ καρδιά του ὑπερμεγέθης, ὡς νὰ ἤθελε νὰ χωρέσῃ ὅλον τὸν κόσμον· γι' αὐτὸ προχθὲς ἐξεροάγη, ὅχι γιὰ νὰ μᾶς παρακινήσῃ σὲ κλάμα θλίψεως ἢ ἀπελπισίας, ἀλλὰ διὰ νὰ προδοτήσῃ τίς ἰδικές μας καρδιές μὲ τὴν φωτιὰ τῆς ἀγάπης του καὶ τῆς θυσίας του.

Ἡ φιλανθρωπία του ξεπεροῦσε τὰ ὅρια τοῦ λογικοῦ καὶ ἐφθανε τὰ σύνορα τοῦ ὑπερλόγου ὅχι ὅμως καὶ τοῦ παραλόγου.

Αὐτὸς ἐδικαιοῦτο νὰ λέγῃ τὸ τοῦ Παύλου: «Τίς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ προοῦμαι; (Β' Κορ. ΙΑ', 29). Ὁ πόνος τοῦ ποιμνίου του ἦταν καὶ δικός του πόνος. Ἦταν πάντα παρὼν εἰς τὰς ἀρρώστιας καὶ τὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ του. Καθημερινὸς ἐπισκέπτης τῶν Νοσοκομείων, διὰ νὰ παρηγορήσῃ τὰ ἀρρωστα παιδιὰ του. Δὲν ἔδωσε (ὑπὸν τοῖς κροτάφοις του καὶ τοῖς βλεφάροις νυσταγμόν). Τακτικὸς ἐπισκέπτης τῆς Ἐδρώπης, ὅχι βέβαια διὰ ἀναψυχῆς, ἀλλὰ συνοδεύοντας ἀσθενεῖς γιὰ θεραπεία. Τὸν ἐβλεπαν νὰ εἰσέρχεται στὰ σπῖτια τῶν ἐγκαταταλελειμμένων γερόντων καὶ σηρόνων τὸ ὄσο του καὶ νὰ ἐπιδίδεται εἰς τὴν καθαριότητα, ὡς ἕνας

ἀκριβοπληρωμένος ὑπηρετής, στήν οὐσία ὅμως σάν πρωτοπόρος τῆς ἀγάπης.

«Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ» (Ἰω. ΙΕ', 13).

Ἡ ἀνωτέρω Κυριακὴ ὑποθήκη εἶρε εἰς τὸ πρόσωπο τοῦ Χρυσοστόμου τὴν πιστὴν τῆς ἐφαρμογῆ. Ὅταν τὸ 1951 ἐκστρατευτικὸν σῶμα ἐτοιμάζετο νὰ συμμετάσχη εἰς τὸν πόλεμον τῆς Κορέας ὁ προκειμένος νεκρὸς προσέφερε τὸν ἑαυτὸν του εἰς ἀντικατάστασιν ἐνὸς οἰκογενειάρχου στρατιώτου, διὰ νὰ δεχθῆ ἐκεῖνος τὰ πυρὰ τοῦ καταστρεπτικοῦ πολέμου, χωρὶς νὰ φεισθῆ τὸν κίνδυνον ἐνὸς πιθανοῦ θανάτου· ἢ αὐτοπροσφορά του αὐτῆ δὲν εἶναι ἀπλῶς μία πρᾶξις ἡρωικῆ, ἀλλὰ πρᾶξις ἀγία. Ὁ κόσμος προσφέρει στήν κοινωνία ἡρώας, ἢ Ἐκκλησία ὅμως κάτι πιὸ μεγάλο, Ἀγίους.

Εἰς τὴν Ἐπαρχία του ὁ αἰδιδίμος ἐπολιτεύθη μὲ παιδικὴν ἀπλότητα· γλυκὺς, προσηγνὸς καὶ ὀμιλητικὸς σὲ ὅλους. Εἶχε ἰδιαίτερον χάρισμα νὰ πλησιάσῃ τὴν νεότητα καὶ νὰ τὴν αἰχμαλωτίσῃ κυριολεκτικᾶ. Χαριεντιζέτο χωρὶς νὰ ἐκπίπτῃ ἀπὸ τὴν σοβαρότητα, καὶ μὲ τὸ ἀθῶο ἀστεῖο του ἔμπαινε στὶς καρδιὰς τῶν ἀνθρώπων.

Εἶχε τὴν ἰκανότητα νὰ ἐπιλέγῃ ἐκλεκτοὺς συνεργάτας, διὰ τοῦτο ἡ Ἐπαρχία του εἶναι ἐπανδρωμένη ἀπὸ ἀξιόλογους κληρικούς. Ἡ σχέσις του μαζὶ τους ἦταν ἀδελφικὴ καὶ εἰς τὰ τυχὸν λάθη των ἀνταπεκρίνετο μὲ ποιμαντορικὴν σύνεσιν καὶ ὑπομονήν, χωρὶς νὰ ὀδηγεῖται σὲ λύσεις ποὺ θὰ ὠδηγοῦσαν σὲ δυσάρεστα διὰ τὸ ποιμνιον ἀποτελέσματα. Δι' αὐτὸ δικαιολογημένα σήμερα νὰ ὁμολογοῦν ὅτι χάνουν τὸν πατέρα τους καὶ τὸν ἀδελφὸ τους.

Ὁ Ἱερός ἄμβωνας ἐγνώρισε τὸν γλαφυρὸ καὶ φλογερὸ Ἱεροκλήρικα, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν διδασχὴν του συνήρπαζε τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροατῶν του. Μὲ τὸ κήρυγμά του, ἀπόηχο τοῦ ἐσωτερικοῦ του βιώματος, περνοῦσε πρὸς τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ τὸν μῆνυμα τῆς λυτρώσεως.

Εἰς ἄλλην του τὴν ἐπὶ γῆς πορείαν ὁ Χρυσόστομος, ὅπου καὶ ἂν πῆγε, δὲν ἀπέκτησεν ἐχθρούς, παρὰ μόνον φίλους καὶ θαυμαστάς. Ἐμεῖς περιεγράψαμε ὅτι ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἀντίληψίν μας· ὁ Θεὸς ὅμως, «ὁ ἐτάξων καρδιάς καὶ νεφρούς» γνωρίζει καὶ ἄλλα τοῦ ἀνδρός, καλύτερα καὶ οὐσιαστικώτερα: τὰς προσευχὰς, τὰς ἀγωνίας, τὰ δάκρυα, τοὺς στεναγμοὺς καὶ τὰς γονυκλισίας του, ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων.

Μακαριώτατε, προσπαθήσαμε μὲ τὰς εὐλογίας Σας νὰ ἐμφανίσωμε, πρὸς διδασκαλίαν τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, ὀλίγας ἀπὸ τὰς θεοδότους ἀρετὰς τοῦ ἀνδρός· ὅσον διὰ τὰ τυχὸν ὑστερήματα καὶ τὰς ἀδυναμίας του ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ἀρμόδιοι νὰ κρίνωμεν, διότι «λογισμοὶ θνητῶν δειλοὶ καὶ ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαι αὐτῶν» (Σ. Σολ. θ', 14).

Ἄλλως τε καὶ ὁ ἥλιος ἔχει κηλίδας, ἀλλὰ δὲν παύει νὰ θερμαίνει, νὰ φωτίζει καὶ νὰ ζωογονῆ.

Προσέλθετε, λοιπὸν, Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι καὶ λοιποὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ἀποδώσατε τὸν τελευ-

ταῖον ἀσπασμὸν εἰς τὸ Ἱερόν τοῦτον λείψανον, τοῦ ὁποῖου ἐθανυμάζετε τὰς ποιμαντικὰς ἀρετὰς, διὰ τῶν ὁποίων ἐκυβέρνησε τὴν λαχοῦσα εἰς αὐτὸν Ἐπαρχίαν, «ἐν ἧ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο αὐτὸν ποιμένα, τύπος γενόμενος τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ» (Α' Τιμ. α' 12)· ἐφιστάμενος εὐκαιρῶς, ἀκαιρῶς καὶ ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδασχῇ παρακαλῶν».

Πρόσελθε καὶ σὺ λαὸ τοῦ Κυρίου νὰ ἀσπασθῆς διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ χεῖρι τοῦ Ποιμενάρχου, «ὅστις διῆλθε (τὸν βίον αὐτοῦ) εὐεργετῶν» (Πράξ. Ι, 38) καὶ ἔφωρε εἰς τὸν οὐρανὸ τὰ χεῖρια καὶ τὴν διάνοια, διὰ νὰ κατεβάσῃ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν σου τὴν ἀγιάζουσα καὶ ὁρροσίζουσα χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

Καὶ σὺ, Μακαριώτατε, κήδευσέ με βαρεῖα καρδιά καὶ μὲ πατρικὴ στοργὴ τὸ σκῆνωμα τοῦ πνευματικοῦ Σου ἀναστήματος καὶ δώσε τὸν ὕστατον ἀσπασμὸν καὶ τὴν τελευταίαν Σου εὐλογία. Καμάρωσε τὸ πνευματικὸ Σου παιδί, τὸ ὁποῖον πορεύεται εἰς «τὴν Ἐκκλησία τῶν Πρωτοτόκων τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων» (Ἐβρ. ΙΒ', 23) μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι αὐτὸς ἐφύλαξε τὴν παρακαταθήκην ποὺ τοῦ ἔδωσες, ἐκράτησε ὑψηλὰ τὴν ἀρχιερατικὴν του τιμὴν, ἐδόξασε τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ διὰ τῆς ἐναρέτου του πολιτείας καὶ τῶν θεαρέστων ἐνεργειῶν του.

Σήμερα δικαιοῦται νὰ κλαίῃ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ν. Σμύρνης καὶ μὴ θέλῃ νὰ παρακληθῆ ὡς ἄλλη νέα Ραχήλ, διότι ἀποχωρίζεται ἀπὸ τὸν στοργικὸ της Πατέρα. Κοιμώμενε Μητροπολίτα Χρυσόστομε, ἡμεῖς (οὐ σκληρύνωμεν τοῦ αἰτήσασθαι) ἀλλὰ ἄφησε σὲ μᾶς ζῶντας καὶ περιλυπομένους τὴν χαριτόβροτον πατρικὴν εὐλογίαν, ὅπως κάποτε ὁ εἰς οὐρανὸν σύσσωμος ἀναλαμβάνόμενος μέγας ἐκεῖνος Προφήτης Ἡμῶν ἄφησε τὴν μηλωτὴν του εἰς τὸν μαθητὴν του Ἐλισσαῖν διὰ νὰ «ἐπακολουθήσωμεν καὶ ἡμεῖς τοῖς σοῖς ἴχνεσιν» καὶ ἐμφοροῦμενοι ἀπὸ τὴν ἰδίαν τοῦ πνεύματός σου δύναμιν νὰ ἀναδειχθοῦμε ἀξιοὶ τῆς κλήσεώς μας πρὸς δόξαν τῆς Ἐκκλησίας, πὸν τόσο ἀγάπησες καὶ ὑπὲρ τῆς ὁποίας προσέφερες τὸν ἑαυτὸν σου ὀλοκαύτωμα εἰς τὸν Θεὸν εὐπρόσδεκτον.

«Ἐὺ δοῦλε ἀγαθὸς καὶ πιστὸς· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω, εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου» (Μαθ. ιε', 21)).

Ἐπίσης ἀποχαιρέτησαν τὸν ἐκλιπόντα ἐκ μέρους τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Παν. Ἀρχιμ. π. Βασιλείος Τζοβλάς, ὁ Δήμαρχος Νέας Σμύρνης, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐστίας Νέας Σμύρνης, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Συμυρναίων καὶ ἐκπρόσωπος τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανικῶν Ἐνώσεων.

Τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης κυροῦ Χρυσοστόμου, τοῦ συμπαραστάτη τῶν πονεμένων καὶ ἐνδεῶν, αἰωνία ἡ μνήμη.

I. M. XATZHΦΩΤΗΣ

Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

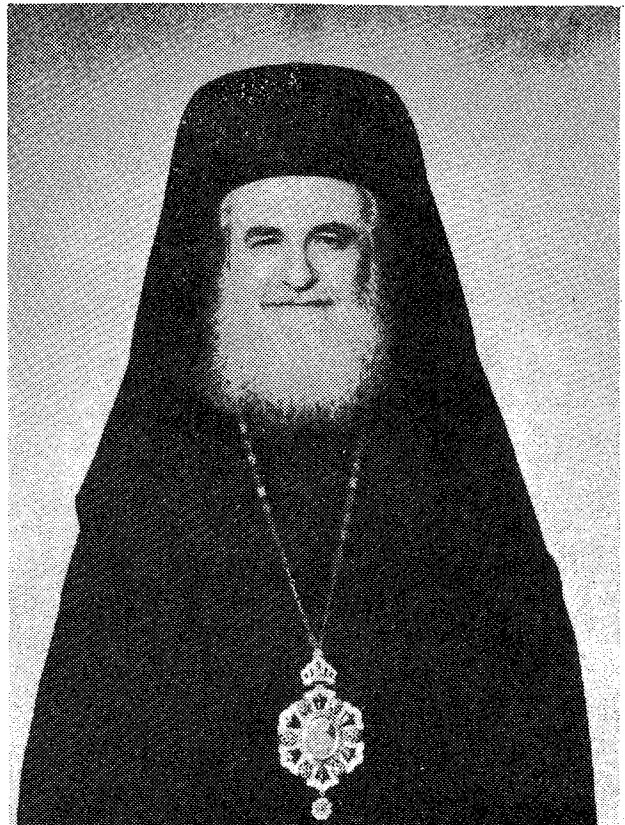
Ο ΝΕΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΦΩΚΙΔΟΣ ΣΕΒ. κ. ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Με ψήφους κανονικές τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς σεπτῆς ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία συνήλθε τὴν Τρίτη 23 Σεπτεμβρίου τὸ πρωὶ σὲ ἔκτακτη συνεδρία ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶλ, ἐξελέγη νέος Μητροπολίτης Φωκίδος ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀθηναγόρας Ζακόπουλος, κληρικὸς ποὺ διακρίθηκε γιὰ τὴν εὐρύτατη καὶ πλουσιώτατη ἐκκλησιαστική, κοινωνική, ἐκπαιδευτική καὶ πνευματική δράση του.

Μετὰ τὴν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας στὸ Συνοδικὸ Παρεκκλήσιο, στὴν ὁποία προέστη ὁ νεώτερος τῆ τάξει Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους καὶ Κατερίνης κ. Ἀγαθόνικος, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος προέβη σὲ ἐγγραφὴ νέων ἐκλογίμων πρὸς ἀρχιερατείας. Κατόπιν ἡ Ἱ.Σ.Ι. προέβη στὸν καταρτισμὸ τριπροσώπου γιὰ τὴν πλήρωση τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φωκίδος. Ἔλαβαν: ὁ Ἀρχιμ. Ἀθηναγόρας Ζακόπουλος ψήφους 53, ὁ Ἀρχιμ. Ἱερεμίας Φούντας ψήφους 13 καὶ ὁ Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Κουτουλάκης ψήφους 13. Στὴν τελικὴ ψηφοφορία πήραν: ὁ Ἀρχιμ. Ἀθηναγόρας Ζακόπουλος ψήφους 57, ὁ Ἀρχιμ. Ἱερεμίας Φούντας ψήφους 9 καὶ ὁ Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Κουτουλάκης ψήφους 2. Ἐπίσης βρέθηκαν ἕξι ἄκυρα καὶ δυὸ λευκὰ ψηφοδέλτια.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φωκίδος Θεοφ. κ. Ἀθηναγόρας, ὁ ὁποῖος τέλεσε στὴ συνέχεια τὸ μικρὸ καὶ μεγάλο μήνυμα ἐνώπιον τῆς ἱεραρχίας, γεννήθηκε τὸ 1931 στὸ Ἀμάραντο Κονίτσης Ἠπείρου. Παρακολούθησε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα στὸ χωριὸ του, τὰ γυμνασιακὰ στὴ Κέρκυρα καὶ Κόνιτσα καὶ τὰ πανεπιστημιακὰ στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν (1952-1956). Φοίτησε ἐπίσης γιὰ ἕνα χρόνον στὴ Νομικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν, ἀπὸ τὴν ὁποία μετεγράφη στὴ Θεολογική. Τὸ 1967 ἀνακηρύχθηκε Διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Γλασκώβης. Ἔκανε περαιτέρω σπουδὲς στὴν Ψυχολογία, παιδαγωγική καὶ σύγχρονη φιλοσοφία στὰ Πανεπιστήμια Ὁξφόρδης (1967-1968), Τορόντο Καναδᾶ (1968-1969), Σικάγου (1971-1972) καὶ Γαίηλ Η.Π.Α. (1977-1978). Δίδαξε ὡς Καθηγητὴς Ἠθικὴ καὶ Κοινωνικὴ Φιλοσοφία, Φιλοσοφία τοῦ Ἀνθρώπου καὶ Φιλοσοφία τῆς Θρησκείας στὸ Πανεπιστήμιον Ντέ Πῶλ τοῦ Σικάγου (1971-1974), Φιλοσοφία τοῦ Δικαίου στὸ Πανεπιστήμιον Οὐίλλιαμ Πάτερσον Νέας Ἱερσέης (1976-1977) καὶ Φιλοσοφικὴ Ἠθικὴ καὶ Φιλοσοφία τοῦ Ἀνθρώπου στὸ Πανεπιστήμιον Σαιντ Τζῶνς Νέας Ἰόρκης (1978-1979). Ἀπὸ τὸ 1982 εἶναι Καθηγητὴς στὴ ΣΕΑΜΕ Πάτρας.

Ὡς κληρικὸς ὑπῆρξε ἀπὸ τὸ 1959 στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Θαλασσιῶν καὶ Μεγάλῃς Βρετανίας, στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς καὶ τελευταία στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, ὅπου ἀνέπτυξε πολὺ-πλευρὴ δράση ὡς Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας

Νικολάου ὁδοῦ Ἀχαρνῶν. Εἶναι συγγραφεὴς εἰδικῶν μελετῶν καὶ συγγραμμάτων στὴν ἑλληνικὴ καὶ ἀγγλικὴ γλῶσσα. Μιλᾷει, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀγγλική, τὴ γαλλικὴ καὶ γερμανικὴ γλῶσσα. Εἶναι Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκογενειακοῦ Προγραμματισμοῦ τῆς Ἱ. Συνόδου. Ὑπῆρξε μέλος τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ν.Ι.Ε.Ε., ἀντιπροσώπευσε τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος σὲ διεθνεῖς Συνέδρια Ἱατρικῆς καὶ Ἠθικῆς στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Ἐξωτερικὸ καὶ ἔκανε κατάλληλες εἰσηγήσεις

Ἡ χειροτονία του σὲ Ἐπίσκοπο ἔγινε τὴν Κυριακὴ 28 Σεπτεμβρίου στὸν Ἱ. Ναὸ Ἀγίου Νικολάου Ἀχαρνῶν ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Σεραφεὶμ περιστοιχιζόμενον ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Δημητριάδος κ. Χριστόδουλο, Διδυμοτείχου κ. Ἀγαθάγγελο, Σάμου κ. Παντελεήμονα, Ἱερισσοῦ κ. Νικόδημο, Θηβῶν κ. Ἱερόνυμο, Ναυπάκτου κ. Ἀλέξανδρο, Θήρας κ. Παντελεήμονα, Κίτρους κ. Ἀγαθόνικο καὶ Θεοφ. Ἐπίσκοπο Ἀναρούσης, κ. Παντελεήμονα. Προσφωνώντας τὸν νέο Μητροπολίτη ὁ Μακαριώτατος εἶπε:

«Εἰς τὸν χορεῖαν τῶν ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας

τῆς Ἑλλάδος προστίθεται σήμερον ἕνας ἀκόμη, ὁ ἐψηφισμένος Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας. Καὶ οἱ μὲν Χριστιανοὶ τῆς ἐνορίας αὐτῆς γνωρίζουν τὰ προσόντα του, ἀλλὰ ὅσοι τὴν στιγμήν αὐτὴν παραυρίσκονται ἐδῶ καὶ τὰ ἀγνωστοῦν, ἄς μάθουν ὅτι ὁ ἐψηφισμένος Μητροπολίτης Φωκίδος διακρίνεται διὰ τὴν βαθειὰν πίστιν του πρὸς τὸν Χριστόν, διακρίνεται διὰ τὸν ἀνεπίληπτον βίον του, διακρίνεται διὰ τὴν πλουσίαν καὶ λιπαρὰν μόρφωσίν του, καθ' ὅσον ἐκτὸς τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης ἔχει σπουδάσει φιλοσοφίαν, παιδαγωγικὰ καὶ ψυχολογίαν. Τοιαύτην δὲ κατάρτισιν ἔχον, ἐτιμῆθη νὰ διδάξῃ ὡς Καθηγητῆς εἰς ἕνα Πανεπιστήμια καὶ εἶναι Καθηγητῆς ἐδῶ εἰς τὴν πατρίδα μας, στὴ ΣΕΛΜΕ Πατρῶν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος, μὲ τὰ ἴδια μου τὰ μάτια διεπίστωσα εἶναι τὸ πνεῦμα τὸ ὁργανωτικόν, τὸ ὁποῖον ἐπέδειξε καθ' ὅλα τὰ ἔτη τῆς ὑπηρεσίας του εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἐνορίαν ταύτην τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Τὸ πνεῦμα τὸ ὁργανωτικόν, ποῦ δὲν ἄφησε σχεδὸν κανένα τομέα τῆς ζωῆς μας ποῦ νὰ μὴν ὑπάρξει καὶ νὰ μὴν προσπαθῇ νὰ ρίψῃ καὶ ἐκεῖ τὸν σπόρον τοῦ Κυρίου. Ὅλοι αἱ ἡλικίαι βρῆκαν τὸν πνευματικὸν τους πατέρα καὶ διδάσκαλον εἰς τὴν ἐνορίαν αὐτὴν, ἀλλὰ ὅπου ἡ Ἐκκλησία τὸν ἐχρειάσθη, εἴτε νὰ τὴν βοηθήσῃ διὰ λογίας, εἴτε νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν εἰς ἐκτάκτους ἀνάγκας, ὁ Θεοφιλέστατος ἐψηφισμένος Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας ἔσπευδε νὰ ἀνταποκριθῇ πλήρως. Ὅλα αὐτὰ τὰ προσόντα του καὶ ὁ ἐνάρετος βίος του ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὥστε νὰ ἐκλέξῃ τοῦτον Μητροπολίτην, ἐτοποθέτησε δηλαδὴ αὐτὸν εἰς ὑψηλότεραν σκοπιάν, διὰ νὰ προσφέρῃ ἀπὸ αὐτὴν τὰς ὑπηρεσίας του, εἰς τὴν πανέμορφον καὶ ἱστορικὴν Μητροπολιν Φωκίδος, εἰς τὴν ὁποίαν τόσοι ἄλλοι ἀξιοὶ προκατόχοι αὐτοῦ ὑπηρετήσαν. Νιώθω καὶ ἰδιαιτέρως κάπως συγκίνησιν σήμερον, διότι ὁ ἐψηφισμένος τυγχάνει ἡπειρωτικῆς καταγωγῆς, μιᾶς περιοχῆς ἐνάνδρον, ἣ ὁποία ἀνέδειξε εὐεργέτας καὶ πατριώτας καλοὺς καὶ εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε ὁ ὑποφαινόμενος τὴν εὐτυχίαν νὰ ὑπηρετήσῃ ἐπὶ μίαν τριακονταετίαν περίπου. Καὶ αὐτὸ εἶναι κάτι, τὸ ὁποῖον προσιωνίζει ὅτι ὡς ἐξ ἡπειρωτικῆς ρίζης θὰ ἐργασθῇ μὲ τὸ πνεῦμα τὸ ἡπειρωτικὸν τῆς εὐφύας, ὅπως πράττουν παντοῦ ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκονται οἱ Ἠπειρώται καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Θεοφιλέστατε,

Ποιμαντικὰ καθήκοντα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σὲ διδάξωμε τὴν στιγμήν αὐτὴν, διότι καὶ θεολόγος εἶσαι καὶ ποιμαντικὴν ἐδιδάχθης καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ποιμένου γνωρίζεις. Τὰ προσόντα ποῦ σὲ στολιζοῦν, καὶ τὰ τάλαντα ποῦ σοῦ ἐχάρισε ὁ Θεὸς δὲν θὰ τὰ κρύψῃς εἰς τὴν Ἱερὰν Μητροπόλιν, τὴν ὁποίαν ἀναλαμβάνεις, ἀλλὰ θὰ τὰ φανερώσῃς ἐπ' ἀγαθῶ τοῦ ποιμνίου σου, σοῦ τοῦ ἰδίου, διότι θὰ ἔχῃς ἀνταπόκρισιν εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Χριστόν, ἀλλὰ καὶ τῆς πατρίδος μας ὁλοκλήρως. Ὅ,τι καλὸν γίνεται εἰς μίαν περιοχὴν εἶναι

καλὸν διὰ τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα διὰ τὴν Ἑλλάδα μας. Καὶ ἐπειδὴ βλέπω τὴν στιγμήν αὐτὴν ἐκπροσώπους, κληρικούς καὶ λαϊκούς, ἐκ τῆς ἐπαρχίας τοῦ νέου Μητροπολίτου, ἄς μοῦ ἐπιτρέψωμε νὰ συστήσω εἰς τὴν ἀγάπην του ὅτι θὰ πρέπει νὰ περιβάλουν μὲ ἀγάπην πραγματικὴν, μὲ νύκην ἀγάπην, τὸν πνευματικὸν τους πατέρα, ὡς ἄξιον πατέρα καὶ ὡς ἄξιον ποιμένα, καὶ ὅλοι μαζί παρὰ τὸ πλεονόν του ἰστάμενοι νὰ συντελέσητε, ὥστε νὰ δοξασθῇ ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος, ἀλλὰ καὶ γενικώτερον ἡ Ἐκκλησία μας, τῆς ὁποίας ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστὸς τοιοῦτον Ἀρχιερέα ἔταξεν ὑμῖν. Εἶθε νὰ φανῇ ἄξιος καὶ ἀντάξιος τῶν προσδοκιῶν τῆς σεπτῆς ἱεραρχίας, ἣ ὁποία τὸν ἐτίμησε διὰ τῆς τιμίας ψήφου τῆς. Ἀμήν.»

Ἀντιφωνῶντας ὁ Σεβ. κ. Ἀθηναγόρας εἶπε:

«Μακαριώτατε Γέροντα,

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Ἀδελφοὶ μου συμπρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι,

Ἀδελφοὶ μου Χριστιανοὶ,

Ὑπάρχοντι στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων στιγμὲς καὶ γεγονότα ποῦ ἀποτελοῦν σταθμούς καὶ ἀφετηρίες μὲ ἀναφορὰν ὄχι μόνον στὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ καὶ στὴν αἰωνιότητα.

Ἐνας τέτοιος σταθμὸς καὶ συγχρόνως ἀφετηρία εἶναι γιὰ τὴν ταπεινότητά μου ἡ ἱερὴ στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, κοίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, μὲ ἔχρισεν ἀρχιερέα καὶ διάκονον τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Μέγα τὸ ἀξίωμα καὶ ὑψηλὴ ἡ τιμὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐθύνη καὶ τὸ χρέος. Καὶ δειλιῶ καὶ φοβίττω. Ἐπειδὴ, διὰ νὰ εἶπω κατὰ τὸν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον (οἶδα τίνος ἔσμεν λειτουργοί, καὶ ποῦ κείμενοι, καὶ ποῦ πέμποντες· οἶδα τοῦ Θεοῦ τὸ ὕψος, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν, καὶ τὴν δύναμιν πάλιν· οὐρανοὺς ὑψηλός, γῆ δὲ βαθεῖα). Καὶ τίς ἀναβήσεται τῶν ἐροισμένων τῆ ἁμαρτία»¹

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τῆ στιγμή ἐτοῦτη ἡ ψυχὴ μου πλημμυρίζει ἀπὸ δέος, δέος ἱερὸν ποῦ κατέλαβεν (ὄσους πάποτε εἰς ἐπιστάσιαν ἢ προφητείαν ἢ χάρις προὐβάλετο...)².

Ὅλοι αὐτοὶ σὲ τέτοιες στιγμὲς, ὅπως ἐξηγεῖ ὁ θεῖος Γρηγόριος, (ἄλλοι μὲν ὑπήκουσαν μὲ προθυμίαν στὴν κλήσιν τους, ἄλλοι δὲ ἐδέχθησαν τὸ χάρισμα ὕστερα ἀπὸ ἀναβολὲς καὶ δισταγμούς. Καὶ δὲν ἐθεωρήθη ἐπίμεμπτος οὔτε ἡ δειλία ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐδίστασαν, οὔτε ἡ προθυμία ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἔσπευσαν. Διότι οἱ μὲν πρώτοι ἐδείξαν σεβασμὸ πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ὑποουργήματος, οἱ δὲ δεύτεροι ἠκολούθησαν, ἐπειδὴ εἶχαν πίστη πρὸς ἐκεῖνον ποῦ τοὺς ἐκάλεσεν)³.

1. Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος Β', ΕΠΕ τόμος Ι, σελ. 166.

2. Ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 210.

3. Ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 210.

Ἄναθαρχῶ λοιπὸν ἀπὸ τὸ δέος καὶ παρηγοροῦμαι μὲ τὶς σκέψεις αὐτῆς τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου καὶ ἀφήνομαι στὶς δίκαιες ἀποφάσεις τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἔκανα πάντοτε. Διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἀντιλέγω εἰς τὴν στορέωσίν μου αὐτὴν, ἀλλὰ πλησιάζω καὶ (προσπίπτω καὶ ταπεινοῦμαι ὑπὸ τὴν κραταιὰν τοῦ Θεοῦ χεῖρα)⁴.

Πέραν ὅμως τοῦ δέους ἡ ψυχὴ μου πληροῦται καὶ ἀπὸ εὐχαριστίας, καὶ εὐγνωμόνως μεγαλύνω τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, διότι ἐπέβλεπεν ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν τοῦ δούλου Του καὶ μὲ ἀνύψωσεν εἰς τὸ μέγα τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα.

Καθηκόντως δὲ εὐχαριστῶ τὴν σεπτὴν ἱεραρχίαν, διότι μὲ τὰς κανονικὰς αὐτῆς ψήφους μὲ ἀνέδειξε ἐπίσκοπον τῆς ἱερᾶς καὶ ἱστορικῆς Μητροπόλεως Φωκίδος. Ἰδιαιτέρως ὅμως ἐκφράζω τὶς θεομῆες μου εὐχαριστίες, τῇ βαθείᾳ μου εὐγνωμοσύνῃ, τὸν ἀπειρο σεβασμὸ μου καὶ τὴν ἀφοσίωσή μου στὸν Μακαριώτατο Γέροντα γιὰ τὴ μεγάλη Του ἀγάπη, γιὰ τὴν πατρικὴ Του στοργὴ καὶ τὸ συνεχές Του ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν διακονία μου. Πρὸς τούτους ἀνεξίτηλα θὰ μείνουν στὴ μνήμη μου ὁ αὐθορμητισμὸς Του, ἡ ἀνεξικακία Του, ἡ καλωσύνη Του καὶ ἡ μεγάλη καὶ εὐαίσθητη καρδιά Του.

Αὐτὴν τὴν στιγμήν ἡ σκέψη μου πετᾷ στὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν μας Πατριαρχεῖον καὶ στὶς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς καὶ Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας, ὅπου διακόνησα τὴν Ὀρθοδοξία καὶ τὸν Ἑλληνισμό, καὶ ἐκφράζω τὶς εὐχαριστίες μου στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχον κ. κ. Δημήτριον καὶ τὴν περὶ αὐτὸν Ἱερὰν Σύνοδον, καὶ τοὺς Ἀρχιεπισκόπους Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς κ. κ. Ἰάκωβον καὶ Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας κ. κ. Μεθόδιον, γιὰ τὴν ἀγάπη τους. Εὐγνωμόνως δὲ ἀναμνησκόμεθα καὶ τοῦ ἀειμνήστου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου καὶ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας Ἀθηναγόρου Καβάδα.

Θὰ ἦταν ὅμως παράλειψις νὰ μὴν εὐχαριστήσω κατὰ τὴν ὥραν αὐτὴν ὅλους ὅσοι ἐργάστηκαν γιὰ τὴν μόρφωσή μου καὶ τὴν κατὰ Θεὸν Προόδόν μου, τοὺς διδασκάλους ὅλων τῶν βαθμίδων τῆς ἐκπαιδευσεως μου στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικόν, τὸν χειροτονήσαντά με εἰς τὸν πρῶτον καὶ δεῦτερον βαθμὸν τῆς ἱεροσύνης Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Σεοβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιον, καὶ ὅπως ἰδιαιτέρως τὸν ἀειμνήστον πατέρα μου, τοῦ ὁποίου τὴν ψυχὴν αἰσθάνομαι συμπαρισταμένην καὶ προσευχομένην καὶ τὴν σεβαστὴν ἐκατόχρονη μητέρα μου ποὺ μὲ τὸ γάλα τῆς μὲ ἐπότισε καὶ τὸ ἄδολον τῆς Ὀρθοδοξίας γάλα. Εἰς αὐτὴν καὶ τὸν ἀειμνήστον πατέρα μου ὀφείλω τὸ πᾶν, ἡ δὲ Μήτηρ Ἐκκλησία τὸν σημερινὸν Ἐπίσκοπον Φωκίδος, ὁ ὁποῖος σκύβει καὶ κατασπάζεται τὴν δεξιάν τῆς μὲ εὐγνωμοσύνη.

Ἀκόμη εὐχαριστῶ τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ εὐλαβεῖς συλλειτουργοὺς τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ τοὺς ἐν-

θουσιώδεις καὶ δραστηρίους ἀγαπητοὺς μου συνεργάτας γιὰ τὴν εὐχάριστη, ἀνετη, ἀρίστη καὶ καρποφόρα συνεργασία τους, καὶ τοὺς προσφιλεῖς μου καὶ εὐσεβεῖς ἐνορίτες, οἱ ὁποῖοι ἐκτὸς τῆς ἀγάπης των καὶ τοῦ σεβασμοῦ των πρὸς ἐμὲ συμμετεῖχον πάντοτε μὲ πολλὴ προθυμία στὸ ἔργο τῆς Ἐνορίας τοῦ Ἁγίου μας. Τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τοῦ προστάτου μας.

Τέλος στρέφω τὸ βλέμμα μου ἱκετευτικὸν πρὸς τὴν Παγαλίαν μητέρα τοῦ Θεοῦ, τὴν Κυρίαν Θεοτόκον καὶ ἱκετεύω: «Μετὰ τῶν ἄλλων Λειτουργῶν, Παρθένε ἀπειρογάμη, μετὰ πασῶν τῶν ἄνω Δυνάμεων, μετὰ Μαρτύρων καὶ Ἀποστόλων Χριστοῦ, ὄνπερ ἐσωμάτωσας, ἐξ ἄγνων αἱμάτων σου, ἐκδυσώπει... στηριχθῆναι με τὸν ταπεινὸν δούλον σου καὶ ἐκ πάσης βλάβης φθορᾶς καὶ παθῶν, ἀνελπίστου κακίας τε καὶ ἐξαιρέτως ἐκ γνώμης ἀηλεοῦς, φιλαργύρου ἐξάρπασον»⁵.

Εὐχθηεῖτε, Μακαριώτατε Γέροντα, εὐχθηεῖτε ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, εὐχθηεῖτε τίμιον Πρεσβυτέριον καὶ σεμνὸ Πόιμνον, νὰ μὲ ἀξιώσει ὁ Ἀρχιποίμνη Χριστὸς νὰ φυλάξω τὴν παρακαταθήκην⁶, νὰ μὲ καταστήσει ἱκανὸν νὰ ἀναλώσω ἑμᾶντὸν στὴ διακονία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, μάλιστα δὲ στὴν ἱστορικὴ καὶ προνομιακὴ, πλὴν ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ συγχυσμένη ἐποῦτῃ ἐποχῇ».

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, ἡ Ἐνορία δεξιώθηκε τοὺς Ἀρχιερεῖς, Ἱερὸ Κλῆρο καὶ Λαὸ στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου ὁδοῦ Ἀχαρνῶν. Τὸ μεσημέρι παρατέθηκε γεῦμα, μετὰ τὸ ὁποῖο μίλησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἱερισσοῦ, Ἀρχαιμερίου καὶ Ἁγίου Ὄρους κ. Νικόδημος, ὁ ὁποῖος ἐξῆρε τὴν προσωπικότητα τοῦ νέου Μητροπολίτη, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑψηλὸ ποιοτικὸ ἐπίπεδο τῆς ἐνορίας, στὴν ὁποία εἶχε ὑπηρετήσει κι ὁ ἴδιος ἐπὶ ἕνα χρόνον πρὶν ἀναδειχθεῖ Μητροπολίτης. Ἀνάλογα μίλησε κι ὁ Καθηγητῆς κ. Ἰω. Δρούλιας ποὺ ἔδωσε σημαντικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ τῆς ἐνορίας, ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Τσάκωνας, ὁ Πρόεδρος τοῦ «Παρνασσοῦ» Καθηγητῆς κ. Γεράσιμος Κονιδάρης, οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ἐνορίας κ. Μαρία Πανταζοπούλου, φιλόλογος καὶ κ. Διονύσιος Γιαννούλης φαρμακοποιός, κ.κ., ποὺ ἐξέφρασαν τὴ χαρὰ τους γιὰ τὴν ἀνάδειξη τοῦ νέου Ἐπισκόπου, ἐξῆραν τὰ χαρίσματά του καὶ τοῦ εὐχθῆθηκαν κατάλληλα. Ἐνώνομε κι ἐμεῖς τὶς εὐχές μας γιὰ μιὰ λαμπρὴ ποιμαντορία στὴ Μητρόπολη, ὅπου τὸν τοποθέτησε ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία μας. Ὁ Κύριος νὰ τὸν χαριτώσει καὶ ἐνισχύει.

I. M. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

4. Ἐνθ' ἄνωτέρω σελ. 210.

5. Παρακλητικὴ, Θεοτοκία Ἦχου Α'.

6. 1 Τιμ. 6,2 καὶ 2 Τιμ. 1,14.

ΤΟ ΚΛΗΡΙΚΟΛΑΪΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ Ι. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑΣ*

Κατὰ τὴν παγκοινοτική συνεστίασι τῆς 2ας Φεβρουαρίου ἔγιναν καὶ ἄλλες προσφωνήσεις καὶ χαιρετισμοί, πὸν εἶναι πολὺ ἐνδιαφέροντες, διότι ἀποδεικνύουν τὴν συσπειρωσι ὄλου τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μ. Βρεταννίας ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων. Στὰ χέρια μας περιῆλθον οἱ ἐξῆς χαιρετισμοί.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων κ. Π. Ἀρβανιτάκης εἶπε τὰ ἐξῆς:

«Ἡ Ἑταιρεία Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων Μεγάλης Βρεταννίας, μὴ ἀπὸ τὶς ἀρχαιότερες στὸ Λονδίνο, πὸν ξεκίνησε μὲ τὴν βοήθεια τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, μὲ τὴ βοήθεια τώρα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, λαμπροῦ ἐπιστήμονος, αἰσθάνεται τιμὴ καὶ χαρὰ γιὰ τὴ συμμετοχή της στὶς δραστηριότητες αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας μας καί, ὅπως στὸ παρελθὸν ἔτσι καὶ στὸ παρὸν, θὰ συνεχίση τὴ συμβολή της στὶς προσπάθειες διατηρήσεως τῶν ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν μας παραδόσεων, πὸν γαλούχισαν καὶ ἐμπνέουν τοὺς Ἐπιστήμονές μας, ἀπὸ ὅπου καὶ νὰ κατάγονται, ὅπου καὶ νὰ εὐρίσκονται. Σᾶς εὐχαριστῶ».

Ἡ Πρόεδρος τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων κυρία Κούλα Λαιμοῦ ἀπευθύνει χαιρετισμό.

Ὁ Πρόεδρος τῶν Ἑλλήνων Ἐφοπλιστῶν Λονδίνου κ. Ἰωάννης Ἀ. Χατζηπατέρας εἶπε στὴν χαιρετιστήρια προσφωνήσί του τὰ ἐξῆς:

«Μὲ ιδιαίτερη χαρὰ καὶ συγκίνηση ἀνταποκρινομαί στὴν πρόσκληση νὰ ἀπευθύνω ἓνα σύντομο χαιρετισμὸ στὴν ἀποφινὴ συγκέντρωση πὸν ἔφερε κοντὰ καὶ μαζὺ ὄλο τὸν Ἑλληνισμὸ τῆς Μεγάλης Βρεταννίας».

νίας, πὸν ἀπολαμβάνει τὰ τελευταῖα χρόνια τὴν ἐμπνευσμένη καὶ δημιουργική καθοδήγηση τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου μας, κ. κ. Μεθοδίου.

Ἐτοίμασα καὶ ἄλλα ἀκόμη νὰ πῶ ἀλλὰ οἱ προηγούμενοι ἐμοῦ ὁμιλητῆς ἐκάλυψαν τὰ πάντα καὶ μὲ τὴν εἰς ἐμὲ παρὰ μόνο νὰ τοὺς ἐπαναλάβω. Ἀντ' αὐτῶν θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, μαζὺ μὲ τὰ συγχαρητήριά μου καὶ τὶς εὐχαριστίες μου στοὺς ὀργανωτῆς τῆς Βραδυνᾶς καὶ στὸν Σύνδεσμὸ Ἑλληνορθοδόξων Κοινοτήτων, καὶ γιὰ νὰ τελειώσω, πανηγυρικῶς, νὰ δανεισθῶ τοὺς ὄρατους λόγους τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, πὸν εὐρίσκονται εἰς τὸ ἀποφινὸ ἐορταστικὸ πρόγραμμα.

Εἰς τὸ ἐξωτερικὸ ἐξώφυλλο λέγει ὁ Σεβασμιώτατος, κηρύσσει καὶ παρακαλεῖ:

- Ἐνότητα στὴν Ὁρθοδοξία
- Ἐνότητα στὴν Ὁμογένεια
- Ἐνότητα γιὰ τὴν Παιδεία
- Ἐνότητα γιὰ τὴν Πατρίδα

Ἐνότητα γιὰ τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τοῦ γένους μας στὴ Μεγάλῃ Βρεταννία.

Αὐτὰ ὄλοι μαζὺ νὰ ἐπιδιώξουμε.

Σᾶς εὐχαριστῶ».

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος (ΔΗΚΟ) Μ. Βρεταννίας κ. Γ. Χριστοφίδης στὴν προσφωνήσί του εἶπε τὰ ἐξῆς:

«Στὴν Κύπρο ἔχουμε μὴ παρουσία πὸν λέγει: «ὁ τελευταῖος ἢ καλορίζικος ἢ κακορίζικος». Βλέποντας γύρω μου παρατηρῶ ὅτι παρέμεινε ἀρκετὸς κόσμος ἀκόμη καὶ εὐχομαί νὰ εὐχαριστηθοῦν μὲ ὅσα θὰ ἀκούσουν. Ἐπιθυμῶ πρῶτα νὰ καλωσορίσω τὸν Ἐξοχώτατο Πρόεδρο τῆς Ἑλλάδας στὴν ἀποφινὴ λαμπρὴ σὺναξη καὶ τὸν εὐχαριστῶ θεομὰ γιὰ τὰ τόσα ὄρατὰ λόγια πὸν μᾶς εἶπε. Χαιρόμαστε κ. Πρόεδρο πὸν σᾶς ἔχουμε μαζὺ μας καὶ πὸν ἀκούσαμε τὴν ἐπανεβεβαίωσή σας γιὰ τὴν συμπαράσταση καὶ συμπαράταξη τῆς Κυβέρνησης τῆς ἰδιαίτερας μας πατρίδας στοὺς ἀγῶνες τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Συμφωνοῦμε μὲ τὶς ἀπόψεις σας, ὅτι εἶναι ἀδύνατο νὰ ὑπογράφομε οἰανδήποτε συμφωνία μὲ τοὺς Τούρκους πρὶν τὴν ἀποχώρηση τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων ἀπὸ τὴν Κύπρο ἢ συμφωνία πὸν νὰ μὴ κάνει πρόνοια γιὰ τὴν ἐπιστροφή τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους ἢ πὸν νὰ μὴ ἐξασφαλίζει τὶς τρεῖς ἐλευθερίες (τῆς ἐλεύθερης διακίνησης, ἐγκατάστασης καὶ ἰδιοκτησίας περιουσίας). Βασικὲς δηλαδὴ προϋποθέσεις γιὰ μιὰ δίκαιη καὶ βιώ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 543 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 16 τεύχους.

σιμη λύση, την οποία χρόνια τώρα ο Πρόεδρος μας κ. Κυπριανού αγωνίζεται να εξεύρει, σε πλήρη συνεννόηση και συμφωνία με την Ελληνική Κυβέρνηση. Κύριε Πρόεδρε, σάς καλωσορίζω και σάς εύχομαι κάθε επιτυχία στο έργο σας. Έκ μέρους του Δημοκρατικού Κόμματος σάς διαβεβαιώ ότι εμείς θα είμαστε πάντοτε στο πλευρό σας, πανέτοιμοι και πρόθυμοι να συνδράμουμε στην επιτυχία τής εδώ αποστολής σας.

Θά ήθελα επίσης να εκφράσω τις ευχαριστίες μας στον Υπατο Άρμοστή τής Κυπριακής Δημοκρατίας, τον αγαπητό μας φίλο κ. Τάσο Παναγίδη για τα τόσο ωραία του λόγια και την τόσο εμπειριστατωμένη δμιλία του, τό περιεχόμενον τής οποίας μās βρίσκει σε πλήρη συμφωνία.

Σεβασμιώτατε,

Έκ μέρους του Δημοκρατικού Κόμματος σās μεταφέρω θερμό χαιρετισμό αγάπης και τιμής. Πολύ σās ευχαριστώ πού με καλέσατε να απευθύνω χαιρετισμό στην αποφινή σύναξη. Επιθυμώ να σās εκφράσω την αγάπη και εγνωμοσύνη όλων μας για τό δύσκολο έργο πού επιτελείτε τα τελευταία 6 χρόνια εδώ στην Παροικία μας, για την συντήρηση τής Θρησκείας μας και την διατήρηση τής Έθνικής μας ταυτότητας και πολιτισμού μας.

Πολλές φορές σās έχουμε ακούσει να λέτε ότι είσθε Κύπριος και μάλιστα από την Πάφο. Είναι φυσικό όταν ένας έζησε στην Πάφο και όταν τό ακροατήριο του κατά τα 90% είναι Κύπριοι κι όταν αγαπά την Κύπρο, όπως την αγαπάτε εσείς, να αισθάνεται Κύπριος. Να μου επιτρέψετε όμως να διαφανήσω με την ταύτισή σας με την Πάφο και εύχομαι οι φίλοι μου οι Παφίτες να μη με παρεξηγήσουν γι' αυτό, θάλεγα μάλλον ότι είσθε Μαραθεύτης και εξηγούμαι πού βασίζω την άποψη αυτή.

Όταν πρωτοήλθα εδώ είχαμε κάπου 30 Έκκλησίες και Σχολεία, σήμερα έχουμε κάπου 70. Οι περιουσίες τής Έκκλησίας των Κοινοτήτων ανερχονται σε πολλά εκατομμύρια λίρες αξίας. Απτή ή ανάπτυξη οφείλεται κυρίως στην δική σας διορατικότητα, δραστηριότητα και οργανωτικότητα. Μόνο ένας Μαραθεύτης μπορούσε να καταφέρει αυτά πού κάνατε εσείς. Όπως φαντάζομαι θα γνωρίζετε ότι οι Μαραθεύτες είναι οι πιδό διάσημοι έμποροι και οικονομολόγοι, σε βαθμό πού ακόμη κι οι Έβραϊοι τούς παραδέχονται. Φυσικά από την Μαραθάσα είναι και ο φίλος σας ο γιατρός Χαπίτης, ο οποίος δέν μου φαίνεται να είχε τόσην επιτυχία στις συναλλαγές του, όπως εσείς.

Σεβασμιώτατε,

Όταν πριν λίγα χρόνια τιμήσατε με τον μεγαλόσταυρο τής Αρχιεπισκοπής Θυατείρων κάποιον φίλο, σās είπε τότε ότι θα έπρεπε να περιμένετε, κι αν τό έργο του αξίζει, να τον τιμούσατε.

Η Παροικία μας φάνηκε σκληρή και δύσκολη απέναντί σας. Περίμενε 6 χρόνια για να σās τιμήσει. Άπόψε ή Παροικία σās απονέμει τό έπαθλο του νι-

Η Πρόεδρος τής Κεντρικής Φιλανθρωπικής και Πολιτιστικής Έπιτροπής κυρία Δέσπω Σαββίδου άπευθύνει χαιρετισμό.

κητή. Τό έπαθλο του αγωνιστή πού αφιέρωσε την ζωή του για την πρόοδο και προκοπή τής Παροικίας μας. Ένα έργο αξιοζήλευτο από πάσης άπόψεως.

Η καθολική αντιπροσώπευση τής Παροικίας πού διαπιστώθηκε τις τελευταίες τρεις μέρες στην γιορτή των Γραμμάτων, στο Κληροικολαϊκό Συνέδριο και στην αποφινή Συνεστίαση, διαδηλώνει τον σεβασμό και την αγάπη πού ή Παροικία τρέφει για τό άτομό σας και την συμπαράσταση όλων μας στο δύσκολο έργο σας.

Τό μήνυμα απ' αυτές τις εκδηλώσεις, είναι μήνυμα αγάπης, μήνυμα ένότητας, μήνυμα αδελφωσύνης. Διαπιστώνεται καλή διάθεση από μέρους των ήγρετικών στελεχών για συνεργασία. Απτή την διάθεση έχουμε όλοι ίερό καθήκον να την ενθαρρύνουμε και να την καλλιεργήσουμε για τό καλό και την προκοπή τής Παροικίας μας.

Τό Δημοκρατικό Κόμμα άταλάντευτο στους στόχους και δραματισμούς του τάσσεται στο πλευρό σας συμπαραστάτης και συναγωνιστής.

Έχοντας υπ' όψη μου τα μεγαλείβιολα σχέδιά σας, Σās εύχομαι υγεία και δύναμη και είτε ο Πανάγαθος Θεός να σās διαφυλάττει και να Σās αξιώνει να φέρετε αυτά σε άισιο τέλος».

Ό χαιρετισμός του προέδρου του κόμματος του Δημοκρατικού Συναγερμού (ΔΗ.ΣΥ.) στην Άγγλία κ. Άνδρέα Γιασουμή είχε ως έξής:

«Είναι ιδιαίτερη ή χαρά μου γιατί μου δίνεται ή εύκαιρία να χαιρετίσω σύντομα τό αποφινό Συμπόσιο.

Για μās του Δημοκρατικού Συναγερμού στην Άγγλία οι αξίες τις οποίες αντιπροσωπεύει ή Όρθόδοξη Έκκλησία μας αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πιστεύω μας.

Μακριά από την ιδιαίτερή μας πατρίδα είμαστε τής γνώμης πώς ή συνειδητή προσπάθεια διατήρησης

Ὁ Ἑλληνικὸς Ναὸς τῶν Ἁγίων Πάντων ἐν Λονδίῳ.

τῆς Ἐθνικῆς μας ταυτότητος καὶ τῆς θρησκευτικῆς μας κληρονομιάς εἶναι καθήκον ὄλων.

Εἶναι ἐδῶ, ποῦ πιστεύουμε ἡ Ἐκκλησία ἐκτελεῖ τὸ χρέος της στὸ ἀκέραιο. Ἡ ἴδρυση ἐκκλησιῶν καὶ κοινοτήτων παράλληλα μὲ τὴν λειτουργίαν ἑλληνικῶν σχολείων σὲ κάθε κοινότητα ἐξυπηρετοῦν ἀπόλυτα τοὺς πιὸ πάνω σκοποὺς.

Εἶναι πραγματικὰ μὲ τὴν μεγαλύτερη εὐλοκία ποῦ συγχαίρουμε θεομὰ τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Μεθόδιο, τοὺς Ἐπισκόπους καὶ ὄλους τοὺς Κληρικούς.

Μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια ἡ ἴδρυση τοῦ Συνδέσμου Ἑλληνορθόδοξων Κοινοτήτων, ἀποτελεσε πράξη σοφῆ. Ἡ προσφορά τοῦ Συνδέσμου στὴν διατήρηση τῶν Ἑλληνοθρησκευτικῶν ἰδεῶν εἶναι τεραστία καὶ ἀνεκτίμητη.

Σὲ τοῦτο πιστεύουμε συντέμει σὲ μεγάλο βαθμὸ ἡ διατήρηση τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Συνδέσμου καὶ ἡ ἀπόφαση νὰ μὴ ἀφεθεῖ ὁ συντονισμὸς τοῦ ἔργου του — ἢ νὰ συσχετισθεῖ καθ' οἰονδήποτε τρόπον τὸ ἔργο του — σὲ ὀργανισμοὺς ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία.

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο καὶ ὄλα τὰ μέλη τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ θὰ συνεχίσουν νὰ παρέ-

χουν κάθε βοήθεια στὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Συνδέσμου, γιὰτὶ αὐτὸ τὸ ἔργο μᾶς βρίσκει μὲ ἀπόλυτα ταυτόσημες ἀπόψεις.

Τελειώνοντας σᾶς μεταφέρω τοὺς θερμοὺς χαιρετισμοὺς τοῦ Προέδρου τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ κ. Γλαύκου Κληρίδη καὶ εὐχομαι συνέχιση τοῦ εὐτυχοῦς ἔργου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Συνδέσμου γιὰ μιὰ πραγματικὴ ἐνότητα στὴν παροικία μας!»

Ἡ Πρόεδρος τοῦ Ladies' Central Committee of Charity and Cultural Associations Κυρία Δέσπω Σαββίδου εἶπε τὰ ἑξῆς.

«Ἐκ μέρους τοῦ Ladies' Central Committee of Charity and Cultural Associations σᾶς χαιρετίζω στὴν ἀποψηφὴ Συνεστίαση γιὰ τὴν ἑορτὴ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων καὶ τὴν εὐκαιρία τοῦ Κληρικολαϊκοῦ Συνεδρίου.

Ὅπως γνωρίζουμε, ὁ ἄνθρωπος μαθαίνει ἀπὸ τὴν πρώτη ἕως τὴν τελευταία στιγμή τῆς ζωῆς του. Μὲ τὴν μάθηση δραστηριοποιεῖ καὶ κατευθύνει τὶς δυνάμεις του γιὰ νὰ προσαρμόζεται ὅσο εἶναι δυνατόν καλύτερα στὸ φυσικὸ του περιβάλλον. Μὲ τὴν μάθηση ἀποκτᾶ τὴν ἰκανότητα καὶ τὰ μέσα νὰ ἀλλάξει τὸ περιβάλλον τοῦτο, νὰ τὸ πλουτίσει, νὰ τὸ ἀναμορφώσει γιὰ νὰ ἐπιτύχει τὴν ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν του.

Οἱ ἀνάγκες τῆς Παροικίας μας, ὅπως ξέρετε, εἶναι πολλές. Ἐὰν θὰ μπορέσουμε νὰ διατηρήσουμε τὴν ταυτότητά καὶ Θρησκεία μας εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπισημώσουμε ὄλοι ὅσοι πιστεύουμε καὶ παραδεχόμεστε τὴν ἀλήθεια αὐτή, δηλαδὴ ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ γένους μας καὶ γενικὰ τῆς Παροικίας βαρύνει προσωπικὰ ὄλους μας καὶ περισσότερο τὴν λαϊκὴ καὶ πνευματικὴ χριστιανικὴ ἠγεςία μας. Ἀλλὰ ἀκόμη πιὸ μεγάλη εὐθύνη βαρύνει τὶς πλάτες τῶν γονιῶν οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν εὐθύνη τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν μας. Ἐμεῖς ὡς Ladies Central Committee στὸ μέλλον θὰ ἐπιδιώξουμε νὰ δώσουμε περισσότερες εὐθύνες στοὺς νέους γιὰ νὰ ἀποκτήσουν ἀπὸ τὴν ἑμπειρία ποῦ θὰ τοὺς κἀνον νὰ συνεχίσουν τὸ τί ἔχουμε ἀρχίσει.

Πολλὲς φορές, ἴσως νὰ φαίνεται ὅτι εἶναι δύσκολη ἡ πραγματοποίηση καὶ ἐκτέλεση τῶν καθηκόντων μας. Δύσκολη δὲν εἶναι, ἀρκεῖ ἡ σύνεση νὰ γίνει τὸ φῶς μας, σκοπὸς μας δὲ ἡ συνείδηση τῆς εὐθύνης καὶ ἡ ἐπιδίωξη τῆς ἐπιτυχίας καὶ γενικὰ προόδου ὄχι μόνο σὰν ἄτομα, ἀλλὰ σὰν σύνολο. Μᾶς φτάνει μόνη ἡ πίστη στὴ σύμπνοια καὶ ἡ ἀποφυγὴ τῆς διχόνοιας. «Ἄς δώσουμε λοιπὸν ὄρακο ὅτι θὰ ἀγαποῦμε ὄλους τοὺς ὁμογενεῖς ἀδελφοὺς μας».

Ἡ Πρόεδρος τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων Κυρία Κούλα Λακίμου ἔκαμε τὸν ἑξῆς χαιρετισμὸ:

«Ἐκ μέρους τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων Λονδίνου θὰ ἤθελα νὰ ἐκφράσω τὴν ἰδιαίτερη χαρὰ μας ποῦ παίρνομε μέρος στὴν ἀποψηφὴ συνεστίαση. Ἐπίσης νὰ εὐχαριστήσω θεομὰ τὸν Σεβασμιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων καὶ Μεγ. Βρεταννίας Δρα Μεθόδιο,

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ο ΣΤΟΥΔΙΤΗΣ*

ὡς ἀνακαινιστῆς τοῦ μοναχικοῦ βίου

Ὁ Νικηφόρος οὐδόλως ἠγνώνει τὸν Θεόδωρον. Καί εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι συνεβουλευθή οὗτος τὸν Θεόδωρον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατριάρχου Ταρασίου, περὶ ἐκλογῆς νέου τοιοῦτου, ἀλλ' ὕστερον οὐδεμίαν προσοχὴν ἔδωκεν εἰς τὴν γνώμην τοῦ Θεοδώρου, ὥστε νὰ γίνῃ ἡ ἐκλογὴ παρὰ μόνου τοῦ κλήρου ἀνευ ἐπεμβάσεως πολιτικοῦ ἄρχοντος, διὸ οὗτος ὅλως ἀυθαιρέτως καὶ χωρὶς νὰ τηρηθῶσιν αἱ κανονικαὶ διατάξεις ἐξέλεξεν ὡς πατριάρχην Κων/πόλεως τὸν μετριοπαθέστατον καὶ μετρίοφρονα Νικηφόρον Α' (806-815). Ἐκτὸς τούτου ὁ αὐτοκράτωρ τὸ 806 διέταξε τὸν νέον πατριάρχην ἵνα συγκαλέσῃ σύνοδον καὶ ἀθώωσῃ τὸν οἰκονόμον Ἰωσήφ. Πράγματι συνεκλήθη ἡ ἐν λόγῳ σύνοδος καὶ ἠθώωσε τὸν Ἰωσήφ ἐπέτρεψε δὲ νὰ ἀλάβῃ πάλιν τὸ ἀξίωμα τοῦ οἰκονόμου.

Ταῦτα μαθὼν ὁ Θεόδωρος καὶ μὴ δυνάμενος ὡς ἄτομον ἄλλο τι νὰ πράξῃ προὔτιμησε ὡς φρονιμώτερον ν' ἀποκόψῃ τὴν μετὰ τοῦ «μοιχοζεύκτου» Ἰωσήφ πνευματικὴν κοινωνίαν, μέχρις οὗ ἀρθῇ ἐκ τοῦ μέσου τὸ σκάνδαλον. «Παντὶ τρόπῳ», λέγει ὁ ἴδιος ἐν μιᾷ αὐτοῦ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν πατριάρχην Νικηφόρον, «ἐφυλαξάμην ἐν τοῖς δυσὶν ἔτεσι τούτοις, μὴ εἰς προὔπτον ἐμβῆναι τὴν ὑπόθεσιν· ἐκεῖνο ἐν ἑμαντῷ λέγων, ὅτι ἐπεὶ οὐκ εἰμι ἐπισκόπου ἔχων ἀξίωμα δυνάμενος ἐλέγχειν· ἀρκετόν μοι ἡ οἰκεία φυλάκῃ καὶ τὸ μὴ μετασχεῖν με τῆς τε ἐκείνου κοινωνίας, καὶ τῶν ἐκείνω ἐν γνώσει συλλειτουργούντων, ἕως ἂν ἐκ μέσου γένηται τὸ σκάνδαλον»¹⁸.

Τὸ μέτρον τοῦτο τῆς ἀποκοπῆς τῆς κοινωνίας Θεοδώρου καὶ Ἰωσήφ διήρκεσεν ἐπὶ τρία ἔτη, μέχρι τοῦ 809 ἔτους. Εἶτα ὅμως οἱ περὶ τὸν Ἰωσήφ κατηγοροῦν τὸν Θεόδωρον καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ὡς σχισματικούς, καὶ ἔφερον τὸν ἰ. τοῦτον ἄνδρα εἰς τοιαύτην διλημματικὴν θέσιν, ὥστε οὗτος ἡ ἔπρεπε νὰ ἀναλάβῃ τὰς μετὰ τοῦ Ἰωσήφ σχέσεις αὐτοῦ ἢ νὰ ἀποκόψῃ οὗτος πᾶσαν ἐπικοινωνίαν καὶ μετ' αὐτοῦ ἐπι τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ αὐτοκράτορος.

Ὁ Θεόδωρος προὔτιμησε τὸ δεύτερον, καὶ τότε

ὁ αὐτοκράτωρ συνεκάλεσε σύνοδον, — τὴν ὁποίαν ὁ Θεόδωρος, ἀποβλέπων εἰς τὰ παρανόμως ἀποφασισθέντα, καλεῖ σύνοδον μοιχομένων, μοιχοσύνον καὶ τ.τ.—, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ μὲν γάμος τοῦ Κων/τίνου μετὰ τῆς Θεοδότῃς ἐκηρύχθη νόμιμος, ὁ δὲ Ἰωσήφ ἀθώωτος, οἱ δὲ τάναντία φρονοῦντες ἀποσχίσται.

Τότε ὁ Θεόδωρος μετὰ τοῦ θείου αὐτοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰωσήφ, εἶτα ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, μὴ παραδεχθέντες τὴν ψήφον αὐτῆς τῆς Συνόδου ἐξορίζονται εἰς τὰς πλησίον τῆς Κων/πόλεως κειμένας νήσους τῶν Πριγκηπονήσων ὁ καθεὶς χωριστά, καὶ ἐκεῖ τίθενται ὑπὸ αὐστηρὰν ἐπίβλεψιν¹⁹. Εἰς μάτην τότε ὁ Θεόδωρος διαμαρτύρεται κατὰ τῆς τοιαύτης περὶ αὐτῶν στάσεως τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἐκκλησίας εἰς διαφόρους ἐπιστολάς αὐτοῦ. Εἰς μάτην ἔγραφε πρὸς αὐτὸν τὸν πατριάρχην λέγων· «ἡμεῖς ὡ μακαριώτατε, ὀρθόδοξοι καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τρόφιμοι ἔσμεν, πᾶσαν αἵρεσιν ἀποβαλλόμενοι, καὶ πᾶσαν καθολικὴν καὶ τοπικὴν σύνοδον ἐγκεικριμένην ἀποδεχόμενοι· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰς παρ' αὐτῶν ἐκφωνηθείσας ἱεράς καὶ κανονικὰς διατυπώσεις ἀσφαλῶς κατέχομεν»²⁰.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα ἐπὶ 2 ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα τὸ πλεῖστον μέρος τῆς διοικούσης ἐκκλησίας ἐξηκολούθει νὰ θεωρῇ τὸν Θεόδωρον καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἀποσχίστας μέχρι τοῦ 811 ἔτους. Τότε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ Νικηφόρος ἐκστρατεύσας κατὰ τῶν Βουλγάρων ἐφονεύθη γενναίως ἀγωνιζόμενος, καὶ διεδέχθη τοῦτον ὁ υἱὸς αὐτοῦ Σταυράκιος, ὅστις μετ' ὀλίγους μῆνας ἀπέθανε καὶ ἀνῆλθε τὸν θρόνον ὁ γαμβρὸς τοῦ Νικηφόρου Μιχαήλ Α' ὁ Ραγκαβέ (811-813), ὅστις ἤτο ἀνίκανος καὶ ἀσθενὴς τὸν χαρακτῆρα.

Ὁ Μιχαήλ διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ μαγίστρου Θεοκτίστου, τοῦ ἐργασθέντος ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως αὐτοῦ κατὰ τοῦ Σταυρακίου, ὡς πρῶτον αὐτοῦ μέλημα εὐθὺς ὡς ἀνῆλθε τὸν θρόνον ἐθεώρησε τὴν ἐκ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 547 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 16 τεύχους.

18. Migne ἐν. ἀν. ἐπ. 25, σελ. 989.

19. Ἐπίσης τὴν αὐτὴν τύχην εὔρον καὶ πάντες οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς τοῦ Στουδίου ἐκδιωχθέντες ἀπ' αὐτῆς.

20. Migne ἐν. ἀν.

ποῦ εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς καλέσῃ σ' αὐτὴ τὴν ὄρατά βραδύα.

Στοὺς σκοποὺς τοῦ Ἀνκείου, ἰδιαίτερη ἔμφαση δίνεται στὴν προβολὴ καὶ διάδοσιν τῆς Ἑλληνικῆς πνευματικῆς κληρονομίας, στὴν διατήρησιν τῶν ἐθίμων καὶ παραδόσεων καὶ στὴν προσπάθεια ὑποστηρίξεως τῶν δεσμῶν τῶν μελῶν τῆς παροικίας μας μετα-

ξύτους γι' αὐτὸ καὶ προωθοῦμε κάθε εἶδους συνεργασίας μὲ ὄλους τοὺς παροικιακοὺς Ὁργανισμοὺς, εἰδικὰ ὅσους ἔχουν παρεμφερεῖς μ' ἐμᾶς ἐπιδιώξεις καὶ τελοῦν κάτω ἀπὸ τὴν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας μας. Σᾶς εὐχαριστῶ».

(Συνεχίζεται)

τῆς ἐξορίας ἀνάκλησιν τοῦ Θεοδώρου καὶ τῶν λοιπῶν Στουδιτῶν μοναχῶν²¹. Συγχρόνως δὲ συνεκρότησε σύνοδον ἐν τῇ ὁποίᾳ ἠκυρώθησαν αἱ ἀποφάσεις τῆς προηγουμένης συνόδου καὶ ἐπεκυρώθησαν αἱ τῆς ἐπὶ Ταρσίου συγκληθείσης συνόδου ἀποφάσεις, καὶ ἡ μὲν ἀγαμία τοῦ Κων/τίνου κατεδικάσθη ὡς ἀντικανονική, ὁ δὲ οἰκονόμος Ἰωσήφ καὶ αὐθις καθρέθη.

Μετὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Συνόδου ἐπετεύχθη καὶ ὁ συμβιβασμὸς τῶν Στουδιτῶν μετὰ τοῦ πατριάρχου Νικηφόρου²², ἡ δὲ μονὴ τοῦ Στουδίου, τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ συνεσκιόσθη ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ ὁσίου Πλάτωνος, ὅστις πλήρης ἡμερῶν ἐτελεύτησε τὸν βίον αὐτοῦ τῇ 5ῃ Ἀπριλίου 814, ἐπληρώθη καὶ πάλιν μοναχῶν καὶ ἤρξατο ἐν αὐτῇ ἐκ νέου ἡ πνευματικὴ κίνησις ὑπὸ τὴν χειραγωγίαν καὶ αὐθις τοῦ Θεοδώρου.

Ἄλλ' ὁ Μιχαὴλ δὲν ἐβασίλευσεν ἐπὶ μακρὸν, διότι ἐκπέσων τοῦ θρόνου τὸ 813 ἀναγορεύεται αὐτοκράτωρ ὁ στρατηγὸς Λέων Ε' ὁ Ἀρμένιος (813-820), ὅστις εὐθὺς ὡς ἀνήλθε τὸν θρόνον ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν τὰ εἰκονομαχικὰ αὐτοῦ σχέδια.

Ὅτι ἦτο καλὸν βεβαίως εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ἐπειδὴ τὸ περισσότερον μέρος τῆς μετέπειτα δράσεως τῆς ζωῆς τοῦ Θεοδώρου εἶναι συνδεδεμένον μετὰ τὴν εἰκονομαχίαν, νὰ κάμωμεν μικράν τινα παρέκβασιν, — καίτοι τεχνητοὶ λόγοι δὲν μᾶς ἐπιτρέπουσι τοῦτο — καὶ νὰ ἀναφέρωμεν ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς τινὰ τῶν αἰτίων, ἅτινα προῦκάλεσαν τὴν εἰκονομαχίαν, τὴν ἐπὶ ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα ἔτη διαταράξασαν τὴν ἡσυχίαν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους καὶ πλείστα ἐπενεγκούσαν αὐτῷ θλιβερὰ ἀποτελέσματα.

Ἡ ἀπόλυτος δεσποτικὴ Ρωμαϊκὴ μοναρχία μεταβάσσει εἰς τὴν Ἀνατολὴν συνεκόμισε μετ' ἑαυτῆς καὶ ὅλα αὐτῆς τὰ ἐλαττώματα. Ἡ Ρωμ. μοναρχία λόγῳ τοῦ αὐθαιρέτου καὶ τυραννικοῦ αὐτῆς χαρακτήρος μὴ δυναμένη νὰ συμβιβασθῇ μετὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ χριστιανισμοῦ, τοῦ κηρύττοντος ἀγάπην, αὐταπάρνησιν καὶ ἰσότητά κατεπολέμησεν αὐτὸν σφοδρότατα. Τὸ αὐτὸ ἔπραξε καὶ ἡ διάδοχος αὐτῆς Βυζαντινὴ μοναρχία, μεταβαλοῦσα μόνον μέθοδον, δεδομένου ὅτι τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ (τοῦ χρ/μοῦ) μόνον ἀπεστρέφετο πλὴν ὅμως οὐδὲν ἔπραξε, διότι ὁ λαὸς ἐνεκοιπώθη τὰς ἀρχὰς τῆς νέας αὐτῆς θρησκείας καὶ τὸν κλῆρον κατὰ πολὺ ἠγάπησεν, ὥστε ἡ ἐπιρροὴ τοῦτο ἦτο σχεδὸν ἴση μετὰ τὴν αὐτοκρατορίαν.

Τὴν ἐπιρροὴν λοιπὸν ταύτην τοῦ κλήρου, ἥτις δὲν ὠμοίαζε ποσῶς μετὰ τὴν τοῦ κλήρου τῆς Δύσεως, διότι πάντοτε ὁ τῆς Ἀνατολῆς κλῆρος ἀμυντικὴν θέσιν μόνον καὶ τὰ μέσα τοῦτο ἦσαν πάντοτε πνευματικὰ, τὴν ἐπιρροὴν, λέγω, ταύτην τοῦ κλήρου τῆς Ἀνατολῆς ἀφήρεσαν οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου, ἂν καὶ ἐπ' ἐλάχιστον ἐπέδρα αὐτῇ ἐπὶ τῆς μοναρχίας τούτων. Τὴν πράξιν δὲ αὐτῶν ταύτην ἐπέτυχον διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ζήτηματος τῶν εἰκόνων, αἵτινες ὡς πρόφασις μόνον ἐχρησίμευσαν ἐν προκειμένῳ.

Ἐκ τοῦ μοναδικοῦ δὲ φαινομένου ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ὅτι αἰρεσιάρχης ἐν προκειμένῳ παρουσιάσθη ὄχι φιλόσοφος τις ἀναπτύσσων ἰδέας, οὔτε ἄλλος τις θηρεύων δόξαν ἐν τῇ ἀνακαλύψει νέας αἰρέσεως, ἀλλ' αὐτοκράτωρ ἐνδοξος καὶ ἐπὶ στρατηγικῇ ἱκανότητι φημισμένος, Λέων ὁ Ἰσαυρος, καταφαίνεται ὅτι κυρία σχεδὸν αἰτία τῆς εἰκονομαχίας ἦτο ἡ ἐπιδοξία πολιτικῶν σκοπῶν²³. Ἄλλὰ παρὰ τὴν ἐπιμονὴν τῶν εἰκονομάχων αὐτοκρατόρων ὅπως ἐντελῶς ἐξοβελίσωσι τὰς εἰκόνας οὐδὲν καταρωθῶν χάρις εἰς τὰ εὐσεβῆ φρονήματα τῆς αὐτοκρατείας Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας, καὶ εἰς τὴν γενικὴν ἀντίστασιν τῶν μοναχῶν καὶ ἄλλων. Οὐχ ἦττον ὅμως τὸ κακὸν αὐτὸ δὲν ἔπαυσεν, ἔδει νὰ ἀνανεωθῇ καὶ ὁ ἀναλαβὼν τὴν ἀνανέωσιν τούτου ἦτο ὁ Λέων ὁ Ἀρμένιος.

Οὗτος καίτοι παρεδέχετο τὰ τῶν εἰκονοκλαστῶν φρονήματα περὶ τῶν εἰκόνων, ἐν τούτοις ἐνώπιον τῶν εἰκονοφίλων καὶ αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου ὑπεκρίνετο ὅτι δὲν εἶναι ἐχθρὸς τῆς προσκυνήσεως τῶν εἰκόνων.

Ἄλλ' ἡ προσποίηση αὐτῆ τοῦ Λέοντος δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ, διότι μετὰ παρέλευσιν, ὡς προελέχθη, ὀλίγου χρόνου ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον ἐξέδωκε διάταγμα κατὰ τῶν εἰκόνων καὶ προσεκάλεσε παρ' ἑαυτῷ τὸν πατριάρχην καὶ πολλοὺς ἐπισκόπους καὶ μοναχοὺς, ἐν οἷς καὶ τὸν ἡμέτερον Θεόδωρον καὶ προέτεινεν αὐτοῖς ἵνα συζητήσωσι περὶ τῶν ἱερῶν εἰκόνων²⁴.

Οὗτοι ὅμως θεωρήσαντες τὸ ζήτημα τοῦτο λελυμένον ὑπὸ οἰκουμενικῆς Συνόδου δὲν ἐδέχθησαν νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ αὐτοκράτορος. Ἡ τοιαύτη στάσις τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ δυσηρέστησε τὰ μέγιστα τὸν αὐτοκράτορα, ὅστις ἀπέπεμψε αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, καὶ διέλυσε τὴν μετέπειτα γενομένην ἐν τοῖς πατριαρχείοις συνάθροισιν, διατάξας ἵνα μὴ συνέλθωσιν ἄνευ τῆς ἀδείας αὐτοῦ.

Ὁ ἀτρόμητος ὅμως τῆς ὀρθοδοξίας ὑπέρμαχος Θεόδωρος οὐδόλως ἔλαβε ὑπ' ὄψιν τὰς ἀπαγορεύσεις ταύτας, ἀλλὰ συνεχῶς κατήρχετο παρὰ τῷ Πατριάρχῃ καὶ συσκεπτόμενος μετ' αὐτοῦ συνεβούλευε καὶ ἐνεθάρρυνεν αὐτόν. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ αὐτοκράτωρ ἰδὼν τὴν ἐμμονὴν τοῦ Πατριάρχου εἰς τὰς ὀρθοδόξους αὐτοῦ πεποιθήσεις εἰς τὸ ζήτημα τῶν εἰκόνων κατεβίβασε τοῦτον καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐξέλεξεν ἕτερον, τὸν Θεόδωτον Μελισσηνὸν ἢ Κασσιτερᾶν (815). Τότε ὁ Θεόδωρος, ὅστις ἦτο ὁ μόνος ἀρχηγὸς τῶν ὀρθοδόξων ἐν Κων/πόλει μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Πατριάρχου Νικηφόρου ἀπὸ τοῦ θρόνου, πρὸς ἐνθάρρυνσιν τοῦ λαοῦ, τὰ μάλα λυπηθέντος διὰ τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ συμβαίνοντα, παρεσκεύασε δημοτελεῖν λιτανεῖαν κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαῖων²⁵.

Ἡ τόλμη αὐτῆ τοῦ Θεοδώρου ἐξώργισε τὸν αὐ-

23. Ὑπὸ τὴν φράσιν ταύτην ἐννοοῦμεν τὰς περὶ ἐσωτερικῆς τοῦ Κράτους ἀνακαινίσεως τάσεις τοῦ Λέοντος.

24. Φιλαρ. Βαφείδου, Ἐκκλ. Ἱστορία τόμ. Β', σελ. 44.

25. Ἡ λιτανεὶα αὕτη ἦτο συνήθης τελομένη ἐτησίως, ἀλλ' ἐνεκα τῶν γεγονότων αὐτῶν προσέλαβεν ἰδιάζουσαν σημασίαν. (Χρυσ. Παπαδοπούλου ἐνθ' ἄν. σελ. 25).

21. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου «Ὁ Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης» σελ. 19.

22. Θεοδ. Στουδ. ἐπιστ. Β'. 127-128.

τοκράτορα, και διέταξεν οὗτος νὰ συλλάβωσι τὸν Θεόδωρον και νὰ ἐξορίσωσι τοῦτον. Οὕτως ἐξορίζεται τὸ τρίτον ὁ ἱ. οὗτος ἀνὴρ.

Ἄλλ' ἡ τρίτη αὕτη ἐξορία τοῦ ὁμολογητοῦ τούτου τῆς πίστεως δὲν ὁμοιάζει τὰς δύο προηγουμένας, καθ' ὅσον ταύτην συνώδευσαν συνεχεῖς μαστιγώσεις, δεσμά, βασανιστήρια ποικίλα και μετακομίσεις ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέρους εἰς τὸ ἄλλο.

Οὕτω τὸ πρῶτον φέρεται ὁ Θεόδωρος εἰς Μετῶπην, ἔνθα παρὰ τὴν αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν δὲν ἔπαυσεν οὗτος νὰ λέγῃ και νὰ γράφῃ ὑπὲρ τῶν ἱ. εἰκόνων, στηρίζων τοιοῦτοτρόπως τοὺς καταδιωκόμενους διὰ τὴν προσκύνησιν τῶν ἱ. εἰκόνων χριστιανούς εἰς τὴν ὀρθόδοξον αὐτῶν πίστιν. Ταῦτα μαθὼν ὁ αὐτοκράτωρ διέταξε σκληρὰν μαστίγωσιν και μετακόμισιν τοῦ Θεοδώρου εἰς φυλακὴν σκοτεινότεραν και πλέον ἀπόκεντρον.

Πράγματι ἡ διαταγὴ αὕτη τοῦ αὐτοκράτορος ἐκπληροῦται και ὁ ἱ. ἀνὴρ κλείεται εἰς ἕτερον φρούριον Βόνηταν καλούμενον.

Ἄλλὰ και παρὰ τὰ μέσα ταῦτα ἡ ἰσχύς τοῦ Θεοδώρου ἦτο ἰσχυροτέρα τῆς τοῦ αὐτοκράτορος. Ὁ Θεόδωρος και πάλιν συνεχίζει τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας, γράφων ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ ἐπιστολάς διαφόρων εἰδῶν προτρεπτικὰς, ἐνθαρρυντικὰς, παρηγορητικὰς, ἐπιπληκτικὰς, κατηχητικὰς και εἰτι ἄλλο, και διαπραγματευόμενος περὶ τοῦ ζητήματος τῶν εἰκόνων μετὰ τοῦ Πάπα και τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Οὐχ ἤττον ὅμως και οἱ ἐχθροὶ τοῦ Θεοδώρου δὲν παύουσι νὰ κατατρέχωσι τοῦτον. Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 819 ἔτους προσκομίζουσι και ἄλλας ἐπιστολάς τοῦ Θεοδώρου εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ὅστις διατάσσει νὰ μεταφέρωσι τοῦτον εἰς Σμύρνην, λόγῳ ὅμως ἀσθενείας ἐπισυμβάσης αὐτῷ ἐκ τῶν πολλῶν μαστιγώσεων και παθήσεων μόλις μετὰ τρεῖς μῆνας ἠδυνήθησαν νὰ μεταφέρωσι τοῦτον εἰς τὸν νέον αὐτὸν τόπον τῆς ἐξορίας.

Ἐν Σμύρνη ὁ Θεόδωρος τίθεται εἰς σκοτεινοτάτην φυλακὴν, μικρὰν μόνον ὅπῃν ἔχουσαν, ἐξ ἧς ἐρρίπτετο αὐτῷ ἡ τροφὴ, και ἐκεῖ ὑπέστη πλείστας ὅσας στερήσεις και κακουχίας, αἵτινες ὅμως οὐδόλως ἠδυνήθησαν ἵνα κλονίσωσι τὴν μεγάλην ὑπομονὴν και τὸν ἀδαμάντινον χαρακτῆρα τοῦ ἱ. τούτου ἀνδρός²⁶.

Ἄλλὰ και ὁ Λέων ἀφ' ἐτέρου ἐξακολουθεῖ ἀγριώτερον τὸν κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας διωγμὸν, και διατάσσει τὴν συγγραφὴν και ἐκδοσιν νέων διδακτικῶν βιβλίων μετὰ εἰκονομαχικῶν ἀρχῶν. «Διωγμός, γράφει ὁ Θεόδωρος πρὸς τὸν πατριάρχην Ἱεροσομύνων, ἡμᾶς κατείληφεν, ὦ Μακαριώτατε, και διωγμῶν ὁ ἔλληνοειδέστατος... ἐντεῦθεν θυσιαστήρια κατασκευαζόμενα, ἱεροὶ ναοὶ ἡμαυρωμένοι, σκευὴ ἱερὰ ἐμπεπρησμένα, οὐκ ἔστι ὅτι μὴ ἐλέλειπται μέρος τῆς ὑπ' αὐτὸν βασιλείας ἐαθὲν ἀκαθαίρετον... κωμωδεῖται ἡ σεπτὴ και φρικτὴ εἰκὼν Χριστοῦ, ὡς βδέλυγμα

ἐρημώσεως, ὡς εἶδωλον πλάνης· οὕτω πᾶσα ἄλλη δεσποτικὴ, ἀγιωτικὴ... ἐλεεινὰ τὰ πάντα και ὀδυρμῶν ἄξια· παραστέλλονται ψαλμωδίαὶ ἀρχαιοπαράδοτοι, ἀντάδεται τὰ ἀσεβῆ νέα δόγματα εἰς προὔπτον κείμενα, ἀλλὰ ταῖς παισὶ πρὸς διδασκαλίαν παραδεδομένα και μεταστοιχείωσις τῶν ἀπάντων ἀθεωτάτη»²⁷.

Ἄλλ' ἐπῆλθε τέλος τὸ τέρμα τῶν βασάνων και τῶν πόνων τοῦ ἱ. Θεοδώρου, ὅταν κατὰ τὴν 25 Δεκεμβρίου τοῦ 820 ἔτους ὁ φίλος και συστρατιώτης τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος, Μιχαήλ ὁ Τραυλὸς ἐξῆγγειρε κατὰ τοῦτου ἐπανάστασιν ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐφονεύθη ὁ Λέων ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ και ἀνῆλθε τὸν θρόνον ὁ Μιχαήλ, ἀνὴρ τραχὺς και ἀπαίδευτος, ἐντελῶς ἀνάξιος κυβερνήτης, στρατηγικὴν ἔχων μόνον ἱκανότητα²⁸.

Οὗτος κατ' ἀρχὰς διὰ νὰ στερεωθῇ εἰς τὸν θρόνον ἔδειξεν οὐδετερότητα εἰς τὸ περὶ τῶν ἱ. εἰκόνων ζήτημα και κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 829 ἐξέδωκε διάταγμα περὶ ἐλευθέρας ἐπανόδου τῶν ἐξορίστων. Τότε μεταξὺ ἄλλων και ὁ Θεόδωρος ἀπαλλαγεῖς τῶν δεινῶν ἐπέστρεψεν ἐκ Σμύρνης εἰς Βιθυνίαν, γενόμενος πανταχοῦ δεκτὸς μετ' ἀπείρου σεβασμοῦ και ἀγάπης ὡς ἐνδοξὸς ὁμολογητὴς τῆς πίστεως. Ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς μέρος τι καλούμενον Πτελέαν, ἔνθα ἔμεινεν ἀρκετὰς ἡμέρας, συναντήσας ἐκεῖ και τινὰς Στουδίτας μοναχοὺς, ἐκεῖ δὲ ἐφθασε και ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωσήφ, ἀρχ/πος Θεοσ/κης, ἀπαλλαγεῖς τῆς ἐξορίας.

Εἶτα μετέβη εἰς Προῦσαν, ἔνθα προσέτρεξαν πολλοὶ μοναχοὶ ἐκ τῶν μονῶν τοῦ Ὀλύμπου. Ἐκεῖ συννητήθη ὁ Θεόδωρος πιθανῶς και μετὰ τοῦ ἀναχωρητοῦ τοῦ Ὀλύμπου Ἰωαννικίου τοῦ Μεγάλου, μετὰ τοῦ ὁποίου συνωμίλησε περὶ τοῦ ἀναχωρητικοῦ και κοινοβιακοῦ μοναχικοῦ βίου²⁹. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν εἰς Χαλκηδὼνα ὅπου συνήνησε τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Θεόκτιστον, και εἶτα ἀνῆλθεν πρὸς τὸν Πατριάρχην Νικηφόρον ἐφυσυχάζοντα εἰς τὴν μονὴν τῶν ἁγίων Θεοδώρων, μετὰ τοῦ ὁποίου συνωμίλησεν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας περὶ διαφόρων ζητημάτων τῆς ἐκκλησίας.

Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερῶν ὁ Θεόδωρος μετέβη εἰς τὸ τοῦ Κρίσκεντος, παρὰ τὸν κόλπον τῆς Νικομηδείας, ὅπου παρέμεινεν ἐπὶ τι διάστημα μετὰ πολλῶν μοναχῶν. Ἐκεῖθεν ἐπέστρεψεν οὗτος εἰς Κων/πολιν και μετὰ πολλῶν μητροπολιτῶν προσῆλθεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ὁμιλήσας πρὸς τοῦτον μετὰ τοῦ συνήθους αὐτῷ θάρρους ἵνα ἀποκαταστήσῃ οὗτος τὴν ὀρθοδοξίαν.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ὅμως ἔψεξε τὸν Θεόδωρον και τοὺς μετ' αὐτοῦ και οὐδόλως εἰσήκουσεν εἰς τὰ αἰτήματα αὐτῶν. Τότε ὁ Θεόδωρος μὴ δυνήθεις νὰ παραμείνῃ ὑπὸ τοιοῦτους ἄρους ἐν Κων/πόλει ἀπεμακρύνθη πάλιν εἰς τὰ τοῦ Κρίσκεντος, ὅπου ἐπαναλαμβάνει κοινοβιακῶς τὴν ἀσκητικὴν αὐτοῦ ζωὴν, και παραμεί-

26. Θεοδ. Στουδ. ἐπιστ. Β' 63.

27. Ἐπιστ. 205 και 243.

28. Ἰστ. Ἑλλ. Ἔθνος, Κ. Παπαρηγ. Γ', β, 6. 227 και ἔ.

29. Χρυσ. Παπαδοπούλου ἐνθ' ἀν. σελ. 31.

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΩΣ ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΕΙΡΗΝΗΣ

(Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀφιερώσεως τοῦ 1985 ὡς Ἔτους Νεότητος
καὶ τοῦ 1986 ὡς Ἔτους Εἰρήνης ὑπὸ τοῦ ΟΗΕ).

Ἡ ἐκπαίδευσις καὶ ἡ ἐν γένει πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν νέων ὡς καὶ ἡ νομικὴ προστασία τῶν ἐργαζομένων τοιούτων προβλέπεται συνήθως εἰς ἐκάστην χώραν ἐξ εἰδικῶν ἄρθρων τῶν ἰσχυόντων Συνταγμάτων τῶν τὰ ὅποια ἀρμόζουν ἐν πολλοῖς εἰς τὴν ἰδιαίτεραν ψυχροσύνησιν τῶν λαῶν τῶν, ὡς καὶ τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἐθνικὰς παραδόσεις τῶν.

Πέραν ὅμως τούτων ὑπάρχουν καὶ Διεθνεῖς Ὁργανισμοὶ καὶ Ἐνώσεις ἐπιστημόνων παγκόσμιοι αἱ ὅποια ἐνδιαφέρονται διὰ τὰ γενικώτερα καὶ κοινὰ θέματα καὶ προβλήματα τῶν παιδιῶν καὶ προσπαθοῦν ἐν συνεργασίᾳ πάντοτε μὲ τὰ διάφορα κράτη-μέλη νὰ ἐνημερώνουν τοὺς ὑπευθύνους ἐπὶ θεμάτων νεότητος καὶ τὸ εὐρὺ κοινὸν ὁμοίως, ὥστε ὅλοι νὰ τὰ ἀγαποῦν καὶ νὰ σέβονται τὰ δικαιώματά τῶν. Ἰδιαίτερος ὅμως ἐπιδιώκουν νὰ πείσουν αὐτοὺς νὰ συμβάλουν κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν ζητημάτων τῶν καὶ τὴν καλυτέραν ἀξιοποίησιν τῶν ἀρετῶν τῶν νέων.

Οὕτω κατὰ τὸ παρελθὸν ἀνεγνωρίσθη ἡ 3η Ὀκτωβρίου ἐκάστου ἔτους ὡς Παγκόσμιος Ἡμέρα τοῦ Παιδιοῦ, τὸ ἔτος 1979 ὡς ἔτος τοῦ Παιδιοῦ καὶ τὸ ἔτος 1985 ὡς Διεθνὲς Ἔτος Νεότητος. Ἐκ παραλλήλου ἐδόθησαν πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ θέματα συναφῆ μὲ τὰς ἀρετὰς τοῦ Παιδιοῦ ὑπὸ τῆς Διεθνούς Ὁργανώσεως Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ (UNICEF) καὶ τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως Παιδικῆς Προστασίας, τοιαῦτα ὅπως «Παιδιὰ καὶ Εἰρήνη» (1966), «Εἰρήνη δι' ὅλα τὰ Παιδιὰ τοῦ Κόσμου (1979)» καὶ τὸ «Συμμετοχὴ τῶν Νέων διὰ τὴν Ἀνάπτυξιν τοῦ Κόσμου καὶ τὴν Εἰρήνην» (1985).

Εἰς τὴν χώραν μας ἐξ ὅσων γνωρίζω τὴν πρώτην ἀναφορὰν εἰς τὴν Νεότητα ἔκαμεν ἡ Ἐκκλησία μας διὰ τῶν ἐκπροσώπων Τῆς, ἦτοι τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Ἀποδείξει ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις 1984¹, τοῦ

1. Περιοδ. «Ἐκκλησία», 1/15 Ἰανουάριος, 1985, σ. 7.

Μακαριωτάτου Ἀρχ. Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ ἐν τῷ «μηνύματι αὐτοῦ ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἔτει 1985»², τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ μηνύματι Αὐτῆς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Νεότητα³, τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου ἐπ. καθ. τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ του, «Ἐνα Ἔτος, μία πρόκλησις⁴, καὶ τινες ἄλλοι.

Διατρέξαντες τὸ 1985, τὸ Ἔτος τῆς Νεότητος, καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψει τί ἐγράφη μέχρι σήμερον, θὰ προσπαθήσωμεν νὰ παρουσιάσωμεν ἐκεῖνας τὰς πλευρὰς τῶν νέων αἱ ὅποια φανερόνουν τὰς ψυχικὰς ἀρετὰς τῶν διὰ μίαν συνεργασίαν καὶ εἰρηνικὴν ζωὴν⁵ μεταξύ τῶν λαῶν οἱ ὅποιοι ἔχουν τὰ δικὰ τῶν γεωγραφικὰ ὅρια, ἰδιαίτερας ὁμιλουμένας γλώσσας, ἴδια ἦθη καὶ ἔθιμα καὶ εἶναι διαφορετικῶν χρωμάτων. Ἡ εἰρηνικὴ αὕτη ζωὴ οὐδεμίαν σχέσιν θὰ ἔχη μὲ ἐκείνην τὴν ὁποῖαν ὑπόσχονται οἱ Διεθνισταὶ ἢ οἱ Εἰρηνισταί, ἀλλ' ἀπλῶς οἱ νέοι ὅλων τῶν ἐθνῶν, τῶν φυλῶν, τῶν χρωμάτων δύνανται νὰ συνεργάζωνται καὶ νὰ ἀποδέχωνται ἀλλήλους, ὅπως συμβαίνει εἰς τὴν Σχολὴν τοῦ ΟΗΕ εἰς τὴν Καλιφόρναν τῶν ΗΠΑ, τὰς Οἰκουμενικὰς Κατασκευαστικὰς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, τὰ Διεθνῆ Πανεπιστήμια, τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνας, τὰς διαφόρους Ἐταιρείας τῶν ἐργαζομένων, ἀλλ' εἰς μεγαλυτέραν ὅμως ἔκτασιν καὶ εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας. Τοῦτο ἐπιβάλλουν μέχρι τινὸς καὶ αἱ συνθήκαι τῆς ζωῆς. Διὰ τοὺς νέους οἱ ὅποιοι προέρχονται ἀπὸ τὰ χριστιανικὰ κράτη εἶναι πολὺ εὐκόλον νὰ γίνουσι οἱ φορεῖς τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς εἰρήνης τῶν νέων τῶν ἄλλων χωρῶν. Ἐσωτερικὴ εἰρήνη εἶναι αἷμα κατὰστασις γαλήνης, ἥτις βασιλεύει ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ πιστοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἀνθρώπου ὅστις ἔχει φιλίαν καὶ κοινωνίαν πρὸς τὸν Θεόν. Εἶναι εἰρήνη μεταξύ ἀνθρώ-

2. Αὐτόθι, σ. 5.

3. Αὐτόθι, 15 Μαΐου, 1985, σ. 1.

4. Ἐφημέριος, 1/15 Ἰανουαρίου, 1985, σ. 8.

νας ἐκεῖ μέχρι τῆς ἀνταρσίας τοῦ ἐπαναστάτου Θωμᾶ κατὰ τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ὁ Θωμᾶς οὗτος συμφωνήσας μετὰ τοῦ χαλίφου τῶν Ἀράβων Ἀλ Μ α μ ο ὺ ν ἐξεστράτευσεν κατὰ τῆς Κων/πόλεως, παρουσιάζων ἑαυτὸν ὡς τὸν Κων/τῖνον, υἱὸν τῆς Εἰρήνης, καὶ κηρύσσων πανταχοῦ ὅτι θὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν προσκύνησιν τῶν εἰκόνων. Ὁ Αὐτοκράτωρ φοβηθεὶς μήπως οἱ ἐκ τῶν εἰκονοφίλων συνενθῶσι μετὰ τοῦ Θωμᾶ, διατάσσει τὸν τε Πατριάρχην Νικηφόρον καὶ τὸν Θεόδωρον καὶ ἄλλους ἕνα κατέλθωσιν εἰς Κων/πολιν, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ἐν τῷ

μεταξὺ ὅμως ἐγένετο ἡ ἐπανάστασις, ἀλλ' ἀπέτυχε, διότι ὁ Θωμᾶς συλληφθεὶς εἰς τινὰ μάχην ἐθανατώθη. Τότε ὁ Θεόδωρος ἀπῆλθε καὶ πάλιν ἐκ Κων/πόλεως, μὴ θελήσας νὰ ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τῶν εἰκονομάχων, καὶ μετέβη εἰς τινὰ μονὴν τοῦ ἀγίου Τρύφωνος, παρὰ τὸν Ἀστακηνὸν κόλπον κειμένην, ἐναντι τῶν Πριγκηπονήσων, ἐνθα καὶ διέμεινε μέχρι τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΣΥΝΕΣΙΟΣ ΚΤΕΝΑΣ

που καὶ Θεοῦ καὶ οὐχὶ ἀνθρώπου πρὸς ἀνθρώπους». Καὶ ἡ ἐξωτερικὴ εἶναι «κατάστασις φιλίας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἀτόμων πρὸς ἄτομα καὶ λαῶν πρὸς λαούς, ὡς κατάπαυσις τῶν πολέμων καὶ τῶν μαχῶν»⁵.

Ἐνταῦθα δὲν θὰ ἀσχοληθῶμεν περισσότερο μὲ τὸ εὐρύτερον νόημα τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ μὲ τὸν νέον ὡς ἀνθρώπινον φορέα τῶν εἰρηνικῶν διαθέσεών του καὶ μὲ τὴν ὀρθὴν κοινωνιολογικὴν του καλλιέργειαν⁶. Ἀπὸ τὴν σκοπιὰν αὐτὴν ἡ μικρὰ ἐργασία δύναται νὰ τιτλοφορηθῇ: Τὸ Παιδί ὡς Σύμβολον Εἰρήνης, μὲ τὰς ἐπομένους παραγράφους:

1. Τὸ Παιδί ὡς φορέας εἰρηνικῶν στοιχείων.
2. Ἡ Κοινωνικοποίηση τοῦ Παιδιοῦ ἐντὸς τῆς Ὁμάδος (Communication in the Group Life).
3. Ὁφέλεια τῶν Μελῶν τῆς Ὁμάδος ἐκ τῆς ἀλληλεπιδράσεως τούτων.
4. Σχέσεις Ὁμάδος καὶ Κοινότητος.
5. Ἀπόψεις μαθητῶν τῶν Πολυεθνῶν Σχολείων.
6. Προτάσεις διὰ τὴν Ἀνάπτυξιν τῆς Κοινωνικότητος τοῦ Παιδιοῦ ἐντὸς τῆς ἐνορίας.

α. ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΩΣ ΦΟΡΕΥΣ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Πρὶν ἢ ἀρχίσωμεν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θέματος πρέπει νὰ διασαφηνίσωμεν τι ἐννοοῦμεν μὲ τὴν λέξιν παιδί, διότι τοῦτο ἔχει ταυτισθῆ μὲ τὸν μαθητὴν ἢ φοιτητὴν. Εἰς ὅλην τὴν ἐργασίαν μας μὲ τὴν λέξιν ταύτην ἐννοοῦμεν τὸ παιδί τὸ ὁποῖο γεμίζει τὸ σπῆτι μὲ χαρά, τὸ παιδί τὸ ὁποῖο δίδει ζωὴν εἰς τὴν γειτονία, τὸ παιδί τὸ ὁποῖο πλημμυρίζει τοὺς δρόμους διὰ τὸ σχολεῖν, τὸ παιδί τὸ ὁποῖο τραγουδᾷ εἰς τὸ βουνὸ καὶ παίξει εἰς τὸν κάμπον φυλάσσει τὸ ποίμνιόν του, τὸ παιδί τὸ ὁποῖον ἐργάζεται εἰς τὸ ἐργοστάσιον, τὸ παιδί τὸ ὁποῖο καθαρίζει τὸ κατὰστρωμα τοῦ πλοίου, τὸ παιδί τὸ ὁποῖο εἶναι ἀνάπηρον εἰς κάποιον νοσοκομεῖον, τὸ παιδί τὸ ὁποῖον γυρίζει γυμνὸν εἰς τοὺς δρόμους, τὸ παιδί τὸ ὁποῖον ἐργάζεται εἰς τὰ σίδηρα μιᾶς πολυκατοικίας, τὸ παιδί μιᾶς ξένης φυλῆς, τὰ παιδιὰ τοῦ κόσμου. Αὐτὰ τὰ παιδιὰ ἐμφανίζονται ἐνώπιόν μας σήμερον μὲ ὅλην τὴν νεανικὴν των χάριν διὰ νὰ διδάξουν εἰς ἡμᾶς πολλὰ καὶ νὰ μᾶς ζητήσουν τὰ δικαιώματά των, ἀφοῦ ὅλοι μας συζητοῦμεν δι' ἐκεῖνα.

Οἱ εἰδικοὶ παιδαγωγοί, οἱ σύγχρονοι ψυχολόγοι καὶ οἱ διάσημοι κοινωνιολόγοι, ἔχουν δώσει ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὸ παιδί ὡς φορέα τῶν εἰρηνικῶν

μέσων, διὰ τὴν ἐπιρράτησιν τῆς γαλήνης καὶ τῆς ἡρεμίας εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον, διότι ὅπως εἶπεν ἡ ποιήτρια Gabriella Mistral, ἡ ὁποία ἔλαβε τὸ βραβεῖον Nobel, ἀπὸ τὴν Χιλὴν, «ὅταν οἱ νέοι ὅλων τῶν Ἐθνῶν τοῦ κόσμου καταλάβουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, τότε θὰ ἔχωμεν ἐπὶ γῆς εἰρήνην»⁷. Ὁ ἀγὼν καὶ αἱ προσπάθειαι τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς διὰ τὴν διασφάλισιν τῆς εἰρήνης δὲν φαίνονται νὰ καρποφοροῦν καὶ νὰ δημιουργοῦν κάτι τὸ μόνιμον, διὰ τοῦτο στρεφόμεθα ὅλοι σήμερον εἰς τὰ παιδιὰ τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ πηγὴ καὶ οἱ αὐριανοὶ ἐργάται τῆς εἰρήνης, διότι, ὅπως εἶπεν ὁ ἀληθινὸς Jawaharlal Nehru τῶν Ἰνδιῶν, «τὰ παιδιὰ εἶναι ἴδια εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ θὰ μποροῦσαν νὰ ἀποτελέσουν ἕναν ἐνωτικὸν παράγοντα εἰς τὸν κόσμον ὁ ὁποῖος εἶναι χωρισμένος λόγῳ αὐστηροῦ καὶ στενοκεφάλου Ἐθνικισμοῦ».

Ἡμεῖς, ὅμως, ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, ἀκούοντες τὸ σύνθημα «Παιδιὰ καὶ εἰρήνη», στρέφομεν τὴν σκέψιν μας εἰς τὸ ταπεινὸν σπῆλαιον τῆς Βηθλεέμ, ὅπου τὸ Θεῖον Βρέφος ἐγεννήθη διὰ νὰ ἀναφανῆ πάντοτε τὸ «εἰρήνη ὑμῖν» εἰς τοὺς ἀλληλοσπαρασσόμενους ἀνθρώπους, νὰ δωρίξῃ τὴν εἰρήνην πλουσίαν εἰς ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι κουράζονται ἀπὸ τὰς ἀνησυχίας τῆς ζωῆς των καὶ νὰ διακηρύττῃ μὲ τὴν γλυκεῖαν φωνὴν Του «μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται». Ἐκεῖ οἱ ἄγγελοι, τὰ ὑπηρετικὰ ὄργανα τοῦ Θεοῦ ἔφαλλον, «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. Β', 14).

Ἐμπροσθεν ἀπὸ τὸ Θεῖον αὐτὸ Βρέφος, ὁ ἐπίγειος ἄγγελος τὸ παιδί, ὅπως τὸ παρουσιάζει ἡ χριστιανικὴ τέχνη, γονατισμένο ζητεῖ καὶ παρακαλεῖ τοῦτο λέγον: «Κύριε, δός μας, δός μας τὴν εἰρήνην», κατὰ τινὰ νεοέλληνα ποιητὴν.

Διὰ ποίους ἄλλους λόγους τὰ παιδιὰ ἐκλέγονται σήμερον ἀπὸ τὰς παγκοσμίους ὀργανώσεις ὡς οἱ αὐριανοὶ πρωτεργάται καὶ συντελεσταὶ τῆς εἰρήνης; Ποῖα εἶναι τὰ χαρίσματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔχουν τὰ παιδιὰ ὥστε νὰ χαρακτηρίζωνται ὡς τὸ καλλίτερον εἰρηνοποιὸν μέσον; Τὰς ἀπαντήσεις σχεδὸν ἔδωσαν οἱ μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου Βουργαρελίου Ἄρτης (Γ' τάξεως, 1966), ὅταν ἐσχολιάσαμεν εἰς τὴν τάξιν τὰ λόγια τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου: «Τίς ἄρα μερίζων ἐστὶ ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν Οὐρανῶν;» (Ματθ. ΙΗ', 1). Ἠρώτησα, λοιπόν, τοὺς μαθητάς, διατί ὁ Κύριος προσεκάλεσεν ἕνα παιδί καὶ τὸ ἔστησε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὡς παράδειγμα πρὸς μίμησιν καὶ δὲν προσεκάλεσεν ἕναν μεγαλύτερον; Ἐνας μαθητὴς μᾶς ἀπήντησεν ὅτι «τὸ παιδί εἶναι ἀγνὸ καὶ καθαρὸ σὰν τὸν ἄγγελο καὶ δὲν εἶναι πονηρὸ ὅπως οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς μεγάλους». Ἐνας ἄλλος μᾶς εἶπεν ὅτι «τὸ παιδί χαρίζεται παντοῦ τὴν χαρὰν καὶ τὸ γέλιο καὶ εἰρηνικὰ παίξει μὲ τὰ ἄλλα παιδιὰ». Μία μαθήτρια ἐτόνισεν ὅτι «τὸ παιδί εἶναι ἀγνὸ, εἶναι ἀναμάρτητο καὶ ὁ Κύριος θέλει νὰ γίνωμεν καὶ ἡμεῖς, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ὡσὰν αὐτό», ἐνῶ μία ἄλλη συνεπλήρωσε

5. Ἄρθ. Παν. Ἄρχ. Ἐπ. Ι. Θεοδοροπούλου ὑπὸ τὸν τίτλον: Ποῖα εἶναι ἡ ἐπὶ γῆς εἰρήνη τοῦ Ἀγγελικοῦ Ἰωάννου τῆς Βηθλεέμ, δημ. ἐν τῷ Περ. Κοινωνία, Ὀκτ.-Δεκ. Ἀθῆναι 1984, σελ. 449-452.

6. Διὰ τὸ ἀληθὲς νόημα τῆς εἰρήνης δύναται τις νὰ ἀναγνώσῃ πλείονα εἰς τὰ ἄρθρα α. Τοῦ προμηθηθέντος Παν. Ἄρχ. κ. Ἐπ. Ι. Θεοδοροπούλου, β) τοῦ κ. Ἀπ. Β. Νικολαΐδου, Κινήματα εἰρήνης, ἐν περ. Κοινωνία, Ἀπρ.—Ἰουνίου 1985, σ. 245-263. γ) Κ. Μερεντίτου, Καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, Ἀθῆναι 1950, δ) Ἄρθρον, ΕΙΡΗΝΗ, ἐν περ. Ὁ Σωτὴρ τῆς Διευθύνσεως τούτου.

7. Εἰλημμένον ἀπὸ τὸ ἐνημερωτικὸν γραπτὸν ὑλικὸν τοῦ Ἰπουργείου Παιδείας, 1966, L. D. Calder.

γρήγορα ὅτι «τὸ παιδί εἶναι πρόθυμο νὰ πάη ὅπου τοῦ ποῦμε καὶ ὅπου τὸ στείλωμε».

Τὰς ἀπαντήσεις αὐτὰς ἐνισχύουν τὰ ὅσα ἤκουσα εἰς μίαν ἐκπομπήν τῆς EPT 2 (3-10-79, ὥρα 10.10'). Κατ' αὐτὴν τὸ παιδί τὸ ὁποῖον ἠρωτήθη, ποῦ εὑρίσκειται ἡ εἰρήνη, ἀπήντησε: «τὴν εἰρήνην οἱ μεγάλοι τὴν περιμένουν μετὰ ἀπὸ πόλεμον, ἐνῶ ἡμεῖς τὰ παιδιὰ τὴν ἔχομεν μέσα μας». Ὁμοίως ἓνα μικρὸ κορίτσι εἶπεν: «ἡμεῖς τὰ παιδιὰ δὲν ἔχομεν μῖσος μετὰξὺ μας, ἔστω καὶ ἂν μαλώνουμε». Αἱ ἀνωτέρω δύο ἀπαντήσεις μοῦ ὑπενθυμίζουν τὰ λόγια τοῦ γνωστοῦ Einstein εἰπόντος: «Peace cannot be kept by force. It can only be achieved by understanding», δηλ. ἡ εἰρήνη δὲν μπορεῖ νὰ ἀποκτηθῇ διὰ τῆς δυνάμεως, ἀλλὰ αὐτὴ δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ μόνον διὰ τῆς κατανοήσεως μετὰξὺ τῶν ἀνθρώπων, λόγια τὰ ὁποῖα ἀπετέλεσαν τὸ περιεχόμενον χριστουγεννιάτικης κάρτας.

Ὅλα τὰ ἀνωτέρω μᾶς σκιαγραφοῦν καὶ περιγράφουν τὸ παιδί καὶ δικαιολογοῦν τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ μετὰξὺ τῶν μεγαλυτέρων. Πράγματι, λοιπόν, «στῆτὰ παλλικάρια καὶ ὑπερήφανες κοπέλλες, οἱ νέοι μας, ὅπως ἀναφέρει ἓνας νεώτερος ἐκπαιδευτικός, παρελαύνουν στοὺς δρόμους διὰ τὸ σχολεῖο, γιὰ τὸ παιγνίδι, γιὰ τὴν ἐκδρομὴ καὶ μὲ τις χαρούμενες φωνές τους συνθέτουν μίαν ἀτμόσφαιραν βεβαιότητος καὶ αἰσιοδοξίας γιὰ τὴν ζωὴ. Τὸ παιδί εἶναι ἐκεῖνο ποῦ χαρίζει τὴν χαρὰ καὶ τὴν εἰρήνην εἰς τὸ σπίτι, τὴν γειτονιά, τὸ σχολεῖον, ὅπου καὶ ἂν βρεθῇ, διότι δὲν ἔχει κακίαν καὶ ἐχθρότητα».

Ὁ πολὺς Lord Dichte Calder μέλος τῆς Unicef ἐξετάζων τὸ θέμα τοῦ πολέμου λέγει σχετικὰ: «Μερικοὶ λέγουν, πάντα ὑπῆρχε πόλεμος. Πάντα θὰ ὑπάρχη πόλεμος. Δὲν μπορεῖ νὰ ἀλλάξη ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. Ἄλλὰ ὁ πόλεμος δὲν εἶναι ἀνθρωπίνη φύσις. Ἐἴμαστε θύματα τοῦ ἑαυτοῦ μας. Κρούομεν τὰ τύμπανα τοῦ πολέμου διὰ νὰ ἱκανοποιήσωμεν τὸ πάθος μας. Ὁμιλοῦμεν περὶ 'κληρονομικῶν ἐχθρῶν', ἐνῶ πρόκειται δι' ἱστορίαν καὶ ὄχι διὰ κληρονομίαν. Ὁ πόλεμος εἶναι ἐπιπόνησις τοῦ ἀνθρώπου, δὲν εἶναι βιολογικὸν κληρονομικὸν ἔνστικτον. Ὁ ἀνθρωπος εἶναι τὸ μόνον ὄν τὸ ὁποῖον καταστρέφει τὸ εἶδος του»⁸.

Τὸ παιδί γεννᾶται χωρὶς τὸ ἐνστικτον τοῦ πολέμου ἢ τὴν συνήθειαν διὰ τὸν πόλεμον, τὴν ὁποίαν ἀποκοτῶν οἱ ἐνήλικες. Τοῦτο, ὅπως κάθε ἀνθρωπος, κινεῖται ἀπὸ τὸ ἐνστικτον τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἀπολαύσεως. Ἡ τόσον δυνατὴ φράσις τοῦ Goethe ἰσχύει διὰ τὸ παιδί ὅπως καὶ διὰ τοὺς μεγάλους: «Ὁ ἀνθρωπος εἶπε στὸν πόνο φύγε καὶ στὴν χαρὰ μείνε». Διὰ τοῦτο ἡ Unicef κατέστησε τὸ παιδί Σ Ὑ μ β ο λ ο ν ἐμπνεύσεως τῆς εἰρήνης διὰ τὸ ἀνθρώπινον εἶδος, εἰς ἓνα κόσμον εἰς τὸν ὁποῖον ἡ εἰρήνη κινδυνεύει νὰ χάσῃ τὴν θέσιν τῆς.

Εἰρηνικὰ στοιχεῖα τοῦ παιδιοῦ παλαιότερον παρατηροῦμεν εἰς μίαν ζωγραφιάν-εἰκόνα τῆς Ἐκκλησίας

8. Βλέπε ἴδιαν ἐγκύκλιον.

μας ἢ ὁποία παρουσιάζει τὸ μικρὸ παιδί εἰς τὸν Παράδεισον νὰ ὀδηγῇ τὸν λέοντα ἀπὸ τὸν τράχηλον ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα ζῶα. Βεβαίως ἡ ὅλη εἰκὼν ἐμφανίζει τὴν προπρωτικὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου (Ἀρχέγονος Δικαιοσύνη), ὅπωςδῆποτε ὅμως παρουσιάζει καὶ τὰς εἰρηνικὰς διαθέσεις τοῦ παιδιοῦ⁹.

Ὁμοίως παρόμοια στοιχεῖα μᾶλλον εὑρίσκομεν καὶ σήμερον εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῶν Ἑλληνικῶν Ταχυδρομείων ἐκδοθεῖσαν σειρὰν γραμματοσήμων τὰ ὁποῖα ἐμφανίζουν ἓνα κοριτσάκι νὰ κρατᾷ εἰς τὰ χέρια του ἓνα περιστέρι καὶ πέριξ καὶ ἀνωθέν του νὰ πετοῦν πολλὰ ἄλλα. Τοῦτο παριστᾷ ὄχι μόνον ἓνα ἀπὸ τὰ μέσα τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἀλληλογραφίας κατὰ τὸ παρελθόν, ἀλλὰ συμβολίζει καὶ τὰς εἰρηνικὰς διαθέσεις τῶν παιδιῶν διὰ μίαν παγκόσμιον ἐπικοινωνίαν καὶ εἰς τὸ βάθος διὰ μίαν παγκόσμιον εἰρήνην.

Τὰ εἰρηνικὰ στοιχεῖα τῶν παιδιῶν ἐκφράζονται καὶ εἰς τὸ ἔμβλημα τοῦ Διεθνoῦς Ἔτους Νεότητος 1985, σχεδιασθὲν ὑπὸ τοῦ Lee Kaplan σπουδάζοντος Καλᾶς Τέχνης εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Εἰς τοῦτο «ἡ εἰρήνη, προαπαιτούμενος ὅρος γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν συμβολίζεται μὲ τὸν παραδοσιακὸν κλάδο ἐλαίας τοῦ Ἐμβλήματος τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν»¹⁰.

Ἐπομένως ὀφείλουν οἱ γονεῖς νὰ μεγαλώσουν αὐτὸ τὸ παιδί, νὰ τὸ διαπαιδαγωγήσουν οἱ διδάσκαλοι, νὰ τὸ κατευθύνουν οἱ ὑπεύθυνοι τῆς Πολιτείας κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ διατηρήσουν μέσα εἰς τὴν ἀπαλὴν ψυχὴν τοῦ τὴν ἀγάπην κυρίως πρὸς τὸν πλησίον του, τὴν ἀδελφωσύνην, τὴν συνεργασίαν μὲ τοὺς συμμαθητὰς του καὶ τοὺς συνομηλικούς του εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς αὐτοθυσίας διὰ τὴν εἰρήνην τῆς ἀνθρωπότητος, διότι, ὅπως εἶπεν ὁ διάσημος Robert Debre «μέσω τῶν ἀξιών τῆς παγκοσμίου συναδελφωσύνης τὴν ὁποίαν θὰ αἰσθανθοῦν πρῶτα οἱ παιδικῆς καρδιῆς τὸ πνεῦμα τῶν ἀνθρώπων θὰ πλατύνη διὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς παγκοσμίου Κοινότητος»¹¹.

Ἡμεῖς ὅμως οἱ Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι θὰ ἐλέγουμεν ὅτι ἡ περὶ εἰρήνης διδασκαλία τοῦ Κυρίου, «τοῦ ἀρχοντος τῆς εἰρήνης» (Ἦσ. 9,6), καὶ εἰδικώτερα τὰ λόγια Του, «εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν» (Ἰωάν. 14,27), «ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε: ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον» (Ἰωάν. 16,33), «ὅτι εἰ ἔγνωσ καὶ σὺ (Ἱερουσαλήμ), καὶ γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου, νῦν δὲ ἐκρύβη

9. Ἡ ζῆλεια ἢ ἡ ἐριστικότης ἢ ὁποία παρατηρεῖται εἰς τὴν μικρὰν ἡλικίαν μετὰξὺ τῶν παιδιῶν ἢ ἀκόμη μετὰξὺ τῶν ἀδελφῶν καὶ περὶ τῆς ὁποίας ὀμιλεῖ ἡ Ψυχολογία τοῦ Παιδιοῦ εἶναι παροδικὴ καὶ δὲν ἀντιτίθεται εἰς τὸν ὅλον εἰρηνικὸν κόσμον αὐτοῦ.

10. Ἀρθ. ὑπὸ Ἀλ. Μ. Σταυροπούλου καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐνα Ἔτος, μία Πρόκληση, ἐν τῷ περ. Ἐφημέριος 1/15 Ἰανουαρίου 1985, σ. 8.

11. Εἰλημμένον ἀπὸ τὸ γραπτὸν ἐνημερωτικὸν ὑλικὸν τοῦ Ἰνστιτούτου Προνοίας, 1966, L. D. Calder.

Ο ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΛΑΞΟΣ ΚΑΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΜΝΟΛΟΓΙΑΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ*

Πολυγραφώτατος, λοιπόν, ὑμνογράφος ὁ Μαλαξὸς δὲν ἔτυχε ἐν τούτοις τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ ἡ μικρὰ παρουσία του, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀρκετὰ μέγα ἔργον του, εἰς τὴν ἐν χρήσει ὑμνογραφίαν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, εὐλόγως δημιουργεῖ ἐρωτηματικά.

Φαίνεται ὅτι ἀκολουθίαι καὶ ὕμνοι τοῦ Μαλαξοῦ εἰσήχθησαν τὸ πρῶτον εἰς τὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν «Μηναίων», τὴν πραγματοποιηθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἀνδρέου καὶ Ἰακώβου τῶν Σπινέλλων, ἀπὸ τοῦ 1548 κ.έ. Διότι, ὅπως μαρτυρεῖται ὑπὸ Ἰωάννου Μινδονίου τοῦ ἱατροῦ¹⁴, ἡ ἔκδοσις ἐκείνη εἶχε «ἐπιστάτας ἀνδρας σοφία καὶ ἀρετῇ τοὺς ἄλλους ὑπερέχοντας, καὶ Νικόλαον τὸν Μαλαξόν, πρωτοπαπᾶν Ναυπλίου, ὅς τις πάση ἐπιμελείᾳ αὐτὰς διώρθωκε». Τῆς ἐκδόσεως, λοιπόν, ταύτης τῶν «Μηναίων» ἐπιμελητῆς ὑπῆρξεν ὁ Νικόλαος, ὅστις ἐπέφερε καὶ ὀρισμένας διορθώσεις, συντελέσας καὶ εἰς τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν ἀκριβεστέραν ἔκδοσιν αὐτῶν, καθ' ὅσον «διεφθορότων τῶν πρωτοτύπων ἐπληρωθώσατο πάντα καὶ εἰς τὸ ὑγιέστερον ἀποκατέστησεν»¹⁵.

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ λογιῶν μοναχοῦ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ τοῦ Ἰμβρίου¹⁶, οἱ πρῶτοι ὕμνοι τοῦ Μαλαξοῦ, οἱ ὅποιοι εἰσήχθησαν εἰς τὰ «Μηναία», καὶ κατὰ πρῶτον εἰς τὸ «Μηναῖον» Φεβρουαρίου, εἶναι τὰ ἀπόστιχα, οἱ αἶνοι καὶ τὸ δοξαστικὸν τῶν αἰνῶν εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βλασίου, (11 Φεβρουαρίου), «πεντηκοστάριον» εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος, (17 Φεβρουαρίου), ἰδιόμελα ψαλλόμενα εἰς τὴν «Λιτῆν» καὶ δοξαστικὸν αὐτῆς κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων 40 μαρτύρων, (9 Μαρτίου), δοξαστικά εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τῆς Κλίμακος, (30 Μαρτίου) καὶ

ἀκολουθία πλήρη εἰς τὴν μνήμην Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ. Ἐπὶ πλέον ὁ αὐτὸς μοναχὸς ἀναφέρει ὅτι καὶ τὸ «Μηναῖον» Ὀκτωβρίου τῆς αὐτῆς ἐκδόσεως περιεῖχε τοῦ Μαλαξοῦ προσόμοια ἐννέα, ἀνὰ τρία εἰς τρεῖς μνήμας ἁγίων, ἰδιόμελα 33, πεντηκοστάρια 7 καὶ ἑξαποστειλάρια 3. Παραθέτει δὲ καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀνδρέου Ἰδρωμένου¹⁷, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸ τὸ ἀπολυτικίον τῆς περιτομῆς τοῦ Σωτῆρος «Μορφὴν ἀναλλοιώτως...» εἶναι ποίημα τοῦ Μαλαξοῦ. Βραδύτερον προσετέθησαν καὶ ἄλλοι ὕμνοι αὐτοῦ, κατὰ τὰς μεταγενεστέραις ἐκδόσεις τῶν «Μηναίων».

Ὡσαύτως κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ «Πεντηκοσταρίου», τὴν γενομένην ἐν Βενετίᾳ ὑπὸ Ἰακώβου Leoncini (1575), περιελήφθη καὶ ἡ «Ἀκολουθία τῶν Μεγάλων ὡρῶν τῆς παραμονῆς τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς, ποιηθεῖσα ὑπὸ Νικολάου ἱερέως τοῦ Μαλαξοῦ, πρωτοπαπᾶ Ναυπλίου»¹⁸. (Ὁ κἀθηγητῆς Ι. Μ. Φουντούλης γράφει¹⁹, ὅτι αὕτη περιελήφθη εἰς τὴν ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Σπινέλλων γενομένην, ἐπιμελείᾳ τοῦ Μαλαξοῦ, ἔκδοσιν τοῦ «Πεντηκοσταρίου» ἐν Βενετίᾳ τὸ ἔτος 1552 καὶ εἰς τὴν ἐπανέκδοσιν, πάλιν ἐν Βενετίᾳ, ἐν ἔτει 1579).

Ὅμως οἱ ἀνωτέρω ὕμνοι τοῦ Μαλαξοῦ ἀπηλείφθησαν ἀπὸ τὰς μεταγενεστέραις ἐκδόσεις τῶν «Μηναίων» καὶ παρέμειναν ἐλάχιστα λείψανα αὐτῶν, ὡς οἱ εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Μητροφάνους (4 Ἰουνίου), ἦτοι τὰ τρία πρῶτα προσόμοια τοῦ ἑσπερινοῦ, τρία ἀπόστιχα, ἀπολυτικίον, καθίσματα, κοντάκιον, ὁ πρῶτος κανὼν τοῦ δ' ἤχου καὶ τέσσαρα στιχηρὰ προσόμοια τῶν αἰνῶν, ἀνὰ τρία προσόμοια πρὸς τὸ «ποίοις εὐφημιῶν» τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Νικολάου (6 Δεκεμβρίου) καὶ τοῦ

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 549 τοῦ ὑπ' ἀρ. 16 τεύχους.

14. «Πεντηκοστάριον», ἔκδ. Ἀποστολ. Διακονίας, ἐν Ἀθήναις 1959, σελ. στ' (προλόγου), σημ. 2.

15. Ἐν Π. Π. Πετρῆ, ἔ. ἀ., σελ. 357.

16. «Μηναῖον» Σεπτεμβρίου, ἔκδ. Ἀποστολ. Διακονίας, ἐν Ἀθήναις 1974, σελ. ια' (προλόγου), σημ. 7.

17. Περὶ τούτου ἴδε Τάσου Ἀθ. Γριτσοπούλου, Ἰδρωμένος Ἀνδρέας, ἐν Ὁρησκευτ. καὶ Ἡθικῆ Ἐγκυκλοπ. τ. βος, στ. 743.

18. Πρβλ. Π. Π. Πετρῆ, ἔ. ἀ., σελ. 373.

19. Ι. Μ. Φουντούλη, Μεγάλοι Ὁραὶ τῆς παραμονῆς τῆς Πεντηκοστῆς, Θεσσαλονίκη 1978, β' ἔκδοσις, σελ. 5.

ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου) (Λουκ. 19,42) καὶ ἄλλα πολλά¹², ἀποτελοῦν τὴν ἀληθῆ ὁδὸν πρὸς ἐπικράτησιν καὶ διατήρησιν τῆς εἰρήνης. Τοῦτο θὰ ἐπιτύχωμεν ἐὰν θὰ προσέξωμεν γενικώτερον καὶ τὴν λεγομένην ὑπὸ τῆς Ψυχολογίας τοῦ Παιδός, «Κοινωνικοποίησιν τοῦ Ἀ-

τόμου ἢ κοινωνικὴν προσαρμογὴν», δηλ. τὴν κατάστασιν ἐκείνην κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ παιδί ἔρχεται εἰς ἐπικοινωνίαν καὶ συνεργασίαν μὲ τοὺς συνομηλίκους του, τοὺς μικρότερους καὶ μεγαλύτερους του καὶ μάλιστα μὲ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα πρόσωπα. Περὶ αὐτοῦ ὅμως θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὴν ἐπομένην παράγραφον.

(Συνεχίζεται)

ΔΗΜ. ΧΡ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

Θεολόγος-Καθηγητῆς τῆς Ζωσιμίας
Ἀκαδημίας Ἰωαννίνων

12. Ἀπ. Β. Νικολαΐδου, «Κινήματα εἰρήνης», ἐνθ' ἄνωτ., σ. 215 κ.έ. Ὁμοίως ἀνάγνωθι ἄρθρ. Ἰωάν. Κασσιού, Οἱ «Εἰρηνισταὶ καὶ τὸ Παρασκήνιον», δημ. ἐν ἐφημ. ΕΣΤΙΑ, 14-2-1986, σ. 1η, στήλη 6.

ἀγίου Γρηγορίου (25 Ἰανουαρίου), ὡς καὶ τὰ εἰς τὴν μνήμην τῆς ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (27 Ἰανουαρίου) πρὸς τὸ «ὁ ἐξ ὑψίστου κληθεὶς», ὁμοίως τρία προσόμοια²⁰. Καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἀγίου Μητροφάνους, τὴν ὁποίαν «ἐμελούργησεν ὁ Μαλαξός», αὕτη ψάλλεται ὡς ἀκριβῶς ἔχει καταχωρηθῆ εἰς τὸ ἐν χρήσει «Μηναῖον»²¹, ὡς πρὸς τὰ προσόμοια ἡμῶς τοῦ ἔσπερινου τοῦ ἀγίου Νικολάου²², τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται καὶ αὐτὰ ὡς ποίημα τοῦ Μαλαξοῦ παραλείπονται. Μάλιστα εἰς τὸ «Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»²³, εἰς τὸ ὅποιον περιέχονται τυπικαὶ διατάξεις περὶ τῆς τελέσεως τῶν ἀκολουθιῶν, σημειώνεται κατ' ἔτος ἡ αὐτὴ παρατήρησις, ὅτι δηλαδὴ κατὰ τὸν ἐν λόγῳ ἔσπερινόν «ψάλλομεν εἰς ἕξ μόνον τὰ τέσσαρα (πρῶτα) προσόμοια τοῦ «Μηναίου», ἐνῶ τοῦ Μαλαξοῦ, προφανῶς, πρέπει νὰ παραλείπονται. Περὶ τῶν υπολοίπων προσομοίων αὐτοῦ οὐδεμίαν μνεῖα γίνεται.

Ἐδῶ ἡμῶς γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Διατί τὰ ὑμνογραφικὰ κείμενα ἐνὸς ἀξιολόγου ὑμνογράφου, ὡς εἶναι ὁ Μαλαξός, ἀφηρέθησαν ἀπὸ τὰς μεταγενεστέρας ἐκδόσεις τῶν «Μηναίων», ἐνῶ θὰ ἠδύναντο νὰ ἀναπληρώσουν, μὲ τὴν μεγάλην ποικιλίαν τῶν στιχῶν, τῶν προσομοίων, τῶν ἰδομέλων κ.λπ. τὰς ἑλλειπεῖς ἀκολουθίας καὶ νὰ καλύψουν ὑπάρχοντα κενά, ὡς π.χ. παρατηρεῖ τις εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἀγίου Ἀλεξίου (17 Μαρτίου), ὅπου εἰς τὸ ἐν χρήσει «Μηναῖον» ὑπάρχουν μόνον τρία στιχῶν προσόμοια ψαλλόμενα κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἔσπερινου καὶ ἀπὸ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ὁρθρου μόνον ὁ κανὼν, ἐνῶ ὁ Μαλαξός ἔχει συντάξει, ὡς ἐλέχθη, ἀκολουθίαν πληρεστάτην καὶ ἐορτάσιμον εἰς τὴν μνήμην Ἀλεξίου τοῦ Θεοῦ...» περιληφθεῖσαν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ, εἰς τὸ «Μηναῖον» τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τῶν Σπινέλλων ἐν Βενετίᾳ τὸ ἔτος 1551²⁴.

Καὶ ἡ μὲν ἀκολουθία τῶν «μεγάλων ὠρῶν τῆς παραμονῆς τῆς Πεντηκοστῆς»²⁵ ὀρθῶς παρελείφθη ἀπὸ τὰς μεταγενεστέρας ἐκδόσεις τῶν λειτουργικῶν βιβλίων, καθ' ὅσον αὕτη δὲν ἐστηρίζετο εἰς τὴν λειτουργικὴν παράδοσιν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία μόνον τρεῖς παραιοὶς ἀκολουθίας γνωρίζει, ἡτοι τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων, τῆς παραμονῆς τῶν Θεοφανείων καὶ τῆς Μ. Παρασκευῆς. Τὸ ἐρώτημα ἡμῶς παραμένει διὰ τὰς λοιπὰς ὑμνογραφικὰς ἐργασίας τοῦ Μαλαξοῦ.

Ὁ λατινόφωνος λόγιος τοῦ ΙΖ' αἰῶνος Λέων ὁ

Ἀλλάτιος εἰς τὸ «περὶ διηγεοῦς συμφωνίας τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς ἐκκλησίας...» ἔργον του ἐκ τριῶν βιβλίων, ἐκδοθὲν λατινιστὶ ἐν Κολωνίᾳ τὸ 1648, ὑποστηρίζει σχετικῶς ὅτι «πολλοὶ δοκησισοφοί, μὴ ἐξαρκούμενοι εἰς τὰ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπικυρωθέντα ἐκκλησιαστικὰ βιβλία, προσθέτουσι εἰς αὐτὰ ἔτι πλείονα καὶ παχύνουσι τὰ βιβλία διὰ κέρδος καὶ ἐπίδειξιν». Ἐν συνεχείᾳ δέ, ἀναφερόμενος καὶ εἰς τὸν Μαλαξὸν λέγει ὅτι οὗτος «συνέθετο τροπάρια, κανόνες καὶ ὁλοκλήρους ἀκολουθίας κακοσυνθεμένας καὶ συνεξέδωτο αὐτὰ τοῖς λοιποῖς ἀρχαίοις καὶ εἰς τὰ ἀρχαῖα ὑπομνήματα τῶν παλαιῶν πατέρων νέους ὕθλους [=φλυαρίας] ἐπιπάσσει»²⁶.

Ἡ μαρτυρία ἡμῶς αὕτη προέρχεται ἀπὸ κάλαμον συγγραφέως, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε «δριμύς τῆς ὀρθοδόξιας ἐπικριτῆς»²⁷ καὶ ἐδέχθη πολλὰς ἐπιθέσεις δι' ὅσα κυρίως ἀναγράφει εἰς τὸ ὡς ἄνω ἔργον του, εἰς τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸν σοφὸν Ρῶσσον θεολόγον Θεοφάνη Προκόποβιτς «εἰκασίας προτίθησι», ἐνῶ κατὰ τὸν Φρειδερίκον Σπαγγέμιον («ὁ Ἀλλάτιος... τὸν κάλαμον εὐωνος [=εὐθηνός, εὐτελής]... λοιδορίας δεινότητος, τὴν μανίαν μοχθηρότατος... οὐδὲν ἕτερον, εἰμὴ χολή, τῶν σαρδῶων χόρτων πικρώτερος»²⁸.

Πέραν τούτου, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τὴν παρεχομένην ὑπὸ Κων/νου τοῦ Πρωτοψάλτου εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθὲν «Τυπικόν»²⁹, ὁ Μαλαξός συντάξας τὰ ἐν τῷ ἔσπερινῷ τοῦ Ἀγίου Νικολάου καὶ λοιπῶν ἁγίων προσόμοια, «ἀπέστειλε ταῦτα εἰς Ἐνετίαν καὶ συνεννοήσας μετὰ τῶν ἐκεῖσε τότε τυπογράφων, κατεχώρισεν αὐτὰ ἐν τοῖς ἐκδοθεῖσι νέοις Μηναίοις ἀθεραϊτῶ γνώμῃ. Ἐφ' ᾧ αὐτὸς μὲν παρὰ τῆς τηνικαῦτα ἐν Κων/πόλει Ἱερᾶς Συνόδου διεκηρύχθη ὡς καινοτόμος, τὰ δὲ φθάσαντα τύποις προκύψαι μέλη αὐτοῦ καθωρίσθη ἔκτοτε, ἵνα μὴ ψάλλονται ἐν ταῖς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαις»³⁰. Ἐπίσης καὶ εἰς τὸ «Τυπικόν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας... ὑπὸ Γεωργίου Βιολάκη»³¹, ἐπαναλαμβάνονται τὰ αὐτὰ περίπου περὶ τῶν προσομοίων τοῦ Μαλαξοῦ τῶν εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀγίου Νικολάου ἀναγεγραμμένων. Μάλιστα ὁ Νικόλαος Κατραμῆς³² προσθέτει ὅτι ἐκ τῆς ὡς ἄνω ἐνεργείας τοῦ Μαλαξοῦ ἀγγέρθη ἐναντίον αὐτοῦ τηλικαύτη καταφορά, ὥστε ἐζήτηε νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ Βενετίας.

Ὅμως τὸ τελευταῖον τοῦτο δὲν μαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν βιογράφων καὶ μελετητῶν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Νικολάου Μαλαξοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἡ πληροφορία ὅτι «αὐθαιρέτῳ γνώμῃ» κατεχωρίσθησαν οἱ ὕμνοι τοῦ Μαλαξοῦ εἰς τὰ «Μηναῖα» καὶ ὁ χαρακτη-

20. Γ. Βιολάκη, Τυπικὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐκδ. Μιχ. Σαλιβέρου, ἀ.χ. σελ. 109, σημ.

21. «Μηναῖον» Ἰουνίου, ἐκδ. Ἀποστ. Διακον., ἐν Ἀθήναις, σελ. 14 κ. ἑ.

22. «Μηναῖον» Δεκεμβρίου, ἐκδ. Ἀποστ. Διακ., ἐν Ἀθήναις 1970, σελ. 32.

23. Ἡμερολόγ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 1986, ἐκδ. Ἀποστ. Διακ., σελ. 181.

24. Π. Π. Πετρεῖ, ἑ. ἀ., σελ. 370.

25. Αὕτη ἐξεδόθη καὶ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Ι. Μ. Φουντουλίη, εἰς δύο ἐκδόσεις, ἡ α' μετὰ συντόμου ὑπομνηματισμοῦ ἐν Θεσ/νίκῃ 1971 καὶ ἡ β' ὁμοίως εἰς Θεσ/νίκῃ τὸ 1978.

26. Παρὰ Γ. Ι. Ζαβίρα, ἑ. ἀ., σελ. 156.

27. Κ. Ν. Σάθα, ἑ. ἀ., σελ. 270.

28. Παρὰ Γ. Ι. Ζαβίρα, ἑ. ἀ., σελ. 147.

29. Ἐν Κων/πόλει, ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου, ἀνω, σελ. 50.

30. Βλ. καὶ Νικ. Κατραμῆ, Φιλολογικὰ Ἀνάλεκτα Ζακύνθου, ἐν Ζακύνθῳ 1880, σελ. 117.

31. Ἐν Κων/πόλει 1888, σελ. 109, σημ.

32. Νικ. Κατραμῆ, ἑ. ἀ., σελ. 116-117.

ρισμός αὐτοῦ ὡς «καινοτόμου», νομίζομεν ὅτι λέγονται καθ' ὑπερβολὴν καὶ δὲν δικαιολογοῦν ἐπαρκῶς τὴν ἀφαίρεσιν ἐκ τῶν μεταγενεστέρων ἐκδόσεων τῶν λειτουργικῶν βιβλίων τῶν ἔργων τοῦ Μαλαξοῦ καὶ τὸν ἐξοβελισμόν αὐτῶν ἐκ τῆς λατρείας. Μάλιστα ὁ καθηγητὴς Νικ. Τωμαδάκης σημειώνει³³ ὅτι τὰ ὑμνογραφικὰ κείμενα τοῦ Μαλαξοῦ εἰσήγαγον, κατὰ τὰς παλαιὰς ἐκδόσεις, εἰς τὰ λειτουργικὰ βιβλία, ὅχι ὁ ἴδιος ὁ Μαλαξός, ἀλλ' οἱ ἐν Ἑνετίᾳ διορθωταί. Ὑστερον παρατηρεῖται μία ἄλλη ἀντίφασις εἰς τὸ «Τυπικόν» τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνῶ δηλαδὴ ἡ ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Μητροφάνους, ποιηθεῖσα, ὡς ἐλέχθη, ὑπὸ τοῦ Μαλαξοῦ, δὲν διεσώθη ἀπλῶς εἰς τὰς μέχρι σήμερον ἐκδόσεις τῶν «Μηναίων», ἀλλὰ καὶ ψάλλεται αὐτὴ ὡς ἔχει κατὰ τὴν 4ην Ἰουνίου, περὶ τῶν προσομοίων τοῦ Μαλαξοῦ εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Νικολάου, καὶ εἰδικῶς περὶ τούτων, ὑπάρχει σημείωσις καὶ εἰς τὸ «Μηναῖον» καὶ εἰς τὸ «Τυπικόν» ὅτι ταῦτα «οὐ ψάλλονται», προφανῶς ὡς ἔργα τοῦ Μαλαξοῦ.

Παραμένει, λοιπόν, πρόβλημα ἡ ἀπάλειψις ἐκ τῶν λειτουργικῶν βιβλίων τῶν ὑμνογραφημάτων τοῦ Μαλαξοῦ, γεγονός τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδοθῆ εἰς τυχαίους λόγους. Ἐνδεχομένως νὰ ὀφείλεται εἰς κάποιαν παρεξήγησιν ἢ εἰς λόγους ἀντιπολιτευτικῆς κατὰ τοῦ Μαλαξοῦ διαθέσεως, μέχρι σημείου δυσφημῆσεως αὐτοῦ, ὡς συνέβη καὶ μετὸν πρωτοξάδελφόν του Μανουὴλ Μαλαξόν³⁴, διότι ὁμότεχνοι τοῦ Νικολάου, δηλαδὴ ἀντιγραφεῖς ἢ διορθωταὶ κωδικῶν ὑπῆρχον πολλοὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν του. Εἶναι δὲ ἐγνωσμένη ἡ ἀφοσίωσις τοῦ Νικολάου Μαλαξοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Γρηγορίου εἰς τὴν Ἑνετίαν, ὡς καὶ αἱ ὑπηρεσίαι τῶν δύο τούτων ἀδελφῶν πρὸς τὰς Ἑνετικὰς ἀρχάς, γεγονός διὰ τὸ ὁποῖον ὁ Δουξ τῆς Κρήτης Ἀντώνιος Κάλμπο παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς τὸν τίτλον εὐγενείας, τὸν ὁποῖον ἐπέκυρσε καὶ ἡ Γερουσία διὰ τοῦ ἀπὸ 23 Σεπτεμβρίου 1566 ψηφίσματος αὐτῆς³⁵.

Ὁ Νικόλαος Μαλαξός, ἥδη ὑπὸ τῶν συγχρόνων του χαρακτηρίζεται ὡς λιαν πεπαιδευμένος, ὡς εὐλαβῆς, θεοσεβῆς, ὑπόδειγμα ἐναρέτου ἀνδρός, ὡς διασημότετος ἱεροκῆρυξ καὶ τὰ θεῖα ἄκρως πεπαιδευμένος³⁶. Ἐχει ὑγιῶς περὶ τὴν πίστιν, «ἡ πίστις ἦτο ἡ κυριώτερα τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ ἢ ὅποια τοῦ ἐχάριζε τὴν ποιητικὴν ἔμπνευσιν»³⁷, εἰς ἅπαντας δὲ τοὺς ὕμνους του διαφαίνεται μία βαθέως θρησκευούσα ψυχὴ καὶ ἀποτελεῖ οὗτος ἀξιολίμητον παράδειγμα εὐλαβείας. Διακρίνεται ἀκόμη διὰ τὴν θερμὴν καὶ βαθεῖαν πίστιν του εἰς τὴν θαυματουργικὴν ἐπενέργειαν τοῦ

Θεοῦ καὶ τῶν ἱερῶν λειψάνων³⁸, ἐνῶ χαρακτηρίζει ἐαυτὸν «ἀμαρτωλόν»: «Ἄδει ταῦτα ὁ ἀμαρτωλὸς Νικόλαος ὁ πρεσβύτερος», γράφει εἰς ἀκροστιχίδα τριψίδιου τοῦ «εἰς δόξαν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου». Πέραν τούτων ὁ Μαλαξὸς δὲν ἦτο ἄσημὸς τις, προέρχεται ἀπὸ ἀξιόλογον οἰκογένειαν λογίων καὶ αἱ σχέσεις του μετὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, εἰς τοὺς κύκλους τοῦ ὁποῖου ἦτο εὐρύτατα γνωστός, ἦσαν καλαί³⁹. Συνεπῶς θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποστηριχθῆ διὰ τὸν Νικόλαον, ὅτι ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πατριαρχικὴν ἐγκρισιν διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ὕμνων του εἰς τὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας.

Τέλος δὲν δύναται νὰ παροραθῆ καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ Μαλαξοῦ εἰς τὴν κριτικωτέραν καὶ ἀκριβεστέραν ἐκδοσιν τῶν «Μηναίων» τὴν γενομένην εἰς Ἑνετίαν, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, ἐργασίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε πραγματοποιήσει ὁ Νικόλαος ὅτε διέμενε εἰς Κρήτην⁴⁰.

Δὲν ὑποστηρίζει βεβαίως κανεὶς ὅτι ὁ Μαλαξὸς εἶναι ἀπὸ τοὺς ὑψιπέτας ὑμνογράφους τῆς Ἐκκλησίας τῶν αἰώνων τῆς ἀκμῆς, οὔτε ἀκόμη ὅτι εἶναι ἐντελῶς πρωτότυπος ποιητῆς. Πέραν αὐτοῦ καὶ δουλικὴν ἐξάρτησιν παρατηροῦμεν εἰς τὰ ἔργα του πρὸς ἔργα παλαιότερων ὑμνογράφων, καὶ γλωσσικῶς πολλάκις μιμεῖται αὐτούς. Παρὰ ταῦτα ἡ παρουσία του εἰς τὸν λειτουργικὸν χώρον τῆς Ἐκκλησίας ἔπρεπε νὰ ἦτο περισσότερο αἰσθητῆ, ἀφοῦ ἄλλως τε τὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας περιέχουν μὲν ἔργα δοκίμων ὑμνογράφων, ὡς ὁ Ρωμανός, ὁ Δαμασκηνός, ὁ Κοσμάς, ὁ Ἰωσήφ, ὁ Ἀνδρέας Κρήτης κ.ἄ., ἀλλὰ περιλαμβάνουν παραλλήλως καὶ ὕμνους μετριωτάτης ποιητικῆς ἀξίας, διὰ τῶν ὁποίων οἱ ποιηταὶ τῶν καιατατρίβονται συνήθως εἰς τοὺς κοινούς τόπους τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως ἢ ἀντιγράφουν παλαιότερα ἔργα⁴¹. Εἶναι δὲ παραδεγμένον, ὅτι εἰς ὅλας τὰς περιόδους τοῦ ποιητικοῦ βίου τοῦ Ἔθνους «οἱ ἀρχαιότεροι ποιηταὶ ἔχειραγῶγγησαν τὴν μουσικὴν τῶν νεωτέρων»⁴². Τοῦτ' αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ ὑμνογραφήματα τοῦ Μαλαξοῦ, ὁ ὁποῖος παραμένει ἕνας ταλαντοῦχος ὑμνογράφος. Αἱ ρίζαι τῆς ποιήσεώς του τροφοδοτοῦνται ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Γραφήν καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι σαφῆς καὶ ἐκφραστικὸς εἰς τὸν ποιητικὸν του λόγον καὶ χαρακτηρίζεται διὰ τὴν μετρικὴν ἀρτιότητα καὶ εὐφυΐαν του, τὴν ποιητικὴν ἔμπνευσιν, τὴν χάριν τῆς διατυπώσεως, τὴν ποιικιλίαν τῶν ἰδεῶν καὶ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν ζωηρότητα τῶν εἰκόνων του. Γνωρίζει νὰ ἐκφράζῃ τὰ συν-

38. Θαυμασία καὶ ἄκρως παραστατικὴ εἶναι ἡ διήγησίς του «περὶ τοῦ γεγονότος εἰς αὐτὸν παραδόξου θαύματος ὑπὸ τοῦ... Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου». Βλ. εἰς περ. «ΣΤΑΧΥΣ» σελ. 111.

39. Πρβλ. Ν. Β. Τωμαδάκη, ἔ. ἀ., σελ. 195 καὶ 199, Π. Π. Πετρῆ, ἔ. ἀ., σελ. 355, 358 καὶ 360.

40. Κ. Δ. Μέρτζιου, ἔ. ἀ., σελ. 72, Ν. Β. Τωμαδάκη, ἔ. ἀ., σελ. 201.

41. Ι. Μ. Φουντούλη, λ. «Μηναῖον», ἐν Ὁρθοκ. καὶ ἩΘ. Ἐγκυκλ., τ. 8ος, στ. 1118.

42. Σ. Σ. Παπαδοπούλου, Οἱ δύο Πίνδαροι, Ἀθήναι 1966, σελ. 99.

33. Νικ. Β. Τωμαδάκη, ἔ. ἀ., σελ. 196-197.

34. Τάσου ἈΘ. Γριτσοπούλου, Πατριαρχικὴ Μεγάλῃ τοῦ Ἐθνους Σχολῆ, ἐν Ἀθήναις 1966, τ. Α' σελ. 125.

35. Κ. Δ. Μέρτζιου, ἔ. ἀ., σελ. 77.

36. Πρβλ. Π. Π. Πετρῆ, ἔ. ἀ., σελ. 357, Κ. Δ. Μέρτζιου, ἔ. ἀ., σελ. 76.

37. Π. Π. Πετρῆ, ἔ. ἀ., σελ. 348-349.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

«Συμπάσχει πάντα τὰ μέλη».

Οἱ τελευταῖοι σεισμοὶ τῆς Καλαμάτας μὲ τὰ ἀνθρώπινα θύματα, τὰς ἀνυπολογίστους ὑλικὰς ζημίας, τὴν καταστροφὴν βυζαντινῶν μνημείων καὶ ἱστορικῶν ναῶν καὶ τὰς λοιπὰς κοινωνικοπολιτιστικὰς καὶ λαοψυχολογικὰς ἐπιπτώσεις τῶν ἀπέδειξαν διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, ὅτι αἱ εἰς τὰς ἀνεξιχνίαστους βουλάς τοῦ Ὑψίστου ὀφειλόμενα θεομηγεία συντελοῦν εἰς τὴν ἀνάφλεξιν τοῦ διακονικοῦ πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἀναφερόμενος ὁ ἅγιος Κυπριανὸς ἔλεγε χαρακτηριστικῶς: «Ποῖος δὲν αἰσθάνεται θλί-

ψιν διὰ τὰ τοιαῦτα ἀτυχήματα καὶ ποῖος δὲν κάνει ἰδικόν του πόνον τὸν πόνον τοῦ ἀδελφοῦ του; Ὡς λέγει ὁ Ἅπ. Παῦλος, «εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη» (Α' Κορ. ιβ', 26) ἢ ἐν ἄλλῳ χωρίῳ «Τίς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ;» (Β' Κορ. ια' 29). (Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς νομιδοὺς ἐπισκόπους).

Ἡ Ἐκκλησία, ἐμπνεομένη πάντοτε ὑπὸ τοῦ ἀδελφικοῦ διακονικοῦ πνεύματος, ἐκινήθη ἀμέσως καὶ ταχέως πρὸς ἀνακούφισιν τῶν σεισμοπαθῶν τῆς Καλαμάτας. Τόσον διὰ τῶν ἐνεργειῶν καὶ εἰσφορῶν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

αἰσθημάτα του κατὰ τρόπον ἀθόρυγον, ἀπλοῦν, πηγαῖον καὶ τὸ ὕμνογραφικὸν ἔργον του, ἐπιλεγόμενον καὶ χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐμπλουτίσῃ τὴν ὕμνογραφικὴν παρακαταθήκην αὐτῆς, ἢ ὅποια ἐνίοτε παρουσιάζει ὠρισμένα κενά. Τέλος ἱαμβικὰ ἐπιγράμματα, τὰ ὅποια στιχουργεῖ ὁ Μαλαξός, διακρίνονται διὰ τὴν ἀρχαιοπρέπειαν τῆς γλώσσης καὶ ἀποκαλύπτουν τὴν ἑλληνομάθειαν τοῦ ποιητοῦ.

Τέσσαρα στιχηρὰ ἰδιόμελα εἰς τὸν ἐξ Ἀγράφων τῆς Θεσσαλίας καταγόμενον νεομάρτυρα Μιχαὴλ Μαυρουδῆν⁴³, καέντα ἐπὶ τῆς πυρᾶς τὴν 21ην Μαρτίου 1544, τὰ ὅποια παρατίθενται ἐν συνεχείᾳ παρέχουν εἰς τὸν ἀναγνώστην, ὁμοῦ μετὰ τῶν εἰς τὰ «Μηναῖα» ἀπαντημένων ὕμνων, ποιᾶν τινὰ εἰκόνα περὶ τοῦ ποιητικοῦ ταλάντου, τὸ ὅποῖον διέθετεν ὁ Μαλαξός⁴⁴.

1) ἤχος α'. «Ὁ τοῦ Χριστοῦ νεοφανῆς ἀθλητῆς τε καὶ μάρτυς Μιχαὴλ ὁ ἀγγελάνυμος συγκαλεῖται σήμερον ἡμᾶς πρὸς ἐστίασιν πνευματικῆν τῶν ἀθλητικῶν ἀγώνων αὐτοῦ. Δεῦτε πάντες αὐτὸν εὐφημήσωμεν ὡς τῆς ὁρθῆς πίστεως ὑπέρομαχον καὶ τῆς πλάνης ἀντίπαλον, ὡς τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον τυράννων ἀπτοήτως ὁμολογήσαντα καὶ μέχρις αἵματος ὑπὲρ Χριστοῦ ἀγωνισάμενον καὶ πρεσβεύοντα τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς».

2) ἤχος β'. «Ὅτε πόθος συζύγου οὔτε τῶν τέκνων στοργή, οὔτε τυράννων ἀπειλαί, οὔτε δόξα πρόσκαιρος, οὔτε ζώή, οὔτε θάνατος, χωρίσαι σέ ἴσχυσε τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ Μιχαὴλ ἀξιάγαστε, ἀλλ' ἐβόας λαμπρῶς μετὰ Παύλου οὐδὲν με τῆς ἀγάπης χωρίσει ποτέ. Ὅθεν τὸν δι' αὐτὸν θάνατον πρὸς αὐτὸν εὐρῶν διαβατήριον συνενφραίνει αἰεὶ τοῖς τῶν

μαρτύρων χοροῖς ἐν ταῖς τῶν δικαίων σκηναῖς καὶ πρεσβεύεις ὑπὲρ τῶν τιμώντων σε».

3) ἤχος πλάγιος β'. «Ἐοστὴ χαρμόσυτος ἐφέστηκε σήμερον ἡμῖν, νεοφανὸς ἀστέρως Μιχαὴλ τοῦ θείου μάρτυρος εὐφραίνουσα τὰς καρδίας τῶν πιστῶν τοῦ βοηθεῖν πρὸς αὐτόν. Χαίροις ὁ ἀναλάμψας ἐν αἰῶσιν ἐσχάτοις ταῖς τοῦ μαρτυρίου φαιδρότησι καὶ στηρίξας τῶν εὐσεβῶν τὰς διανοίας. Χαίροις ὁ τὸν δόλιον ἐχθρὸν καὶ τοὺς αὐτοῦ συνασπιστὰς κραταίως τροπώσάμενος. Χαίροις ὁ τὸν Θεάνθρωπον Χριστὸν ἐν μέσῳ τοῦ σταδίου ἀνακηρύξας καὶ τὴν ψυχὴν προθύμως ὑπὲρ αὐτοῦ προθέμενος, παροησίαν οὐκ ἐυδόμενος πρὸς αὐτόν ἰκέτευε ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν».

4) ἤχος πλάγιος δ'. «Τὸν ἐν μάρτυσι τοῦ Χριστοῦ θεοσεφεῖ νέον ὀπλίτην Μιχαὴλ τὸν αἰοδιμον ἐν ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς ἀνευφημήσωμεν πιστοί. Ὅστος γὰρ τὴν πνευματικὴν πανοπλίαν γενναίως ἀναλαβὼν, πρὸς τὴν πάλιν ἐχώρησε τοῦ παλαματαίου καὶ ἀνὰ κράτος τοῦτον νικήσας, στεφανηφόρος ἀθλητῆς τῆς ἀληθείας ἐδείχθη καὶ παροησία πρεσβεύει ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν».

Εἶναι ἴσως γνωστὸν ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1932, πατριαρχεύοντος Φωτίου τοῦ Β', συνεστήθη ἐν Ἀθήναις, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου τότε Τραπεζοῦντος Χρυσάνθου, μεγάλη πατριαρχικὴ ἐπιτροπὴ, διὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν λειτουργικῶν βιβλίων τῆς Ἐκκλησίας, τὴν προσθήκην νέων ὕμνογραφμάτων πρὸς συμπλήρωσιν τῶν κενῶν κ.λπ. Λόγω ὅμως τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου αἱ ἐργασίαι τῆς ἐπιτροπῆς δὲν ἐπραγματοποιήθησαν. Ἐὰν τὸ ἔργον τοῦτο ἀναληφθῆ καὶ πάλιν, εὐελπιστοῦμεν, ὅτι εἰς τὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας θὰ συμπεριληφθοῦν, κριτικῶς ἀποκαθαίρομενοι, οἱ ἀξιόλογοι ὕμνοι τοῦ Μαλαξοῦ.

(Τέλος)

ΙΩΑΝΝΗΣ Φ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Θεολόγος Φιλολόγος, Διευθυντῆς τοῦ Ἀρσακείου
Γυμνασίου Πατρῶν

43. Περὶ τοῦ νεομάρτυρος τούτου ἴδε εἰς Νέον Μαρτυρολόγιον, Βενετία 1799, σελ. 41-50, Χρυσόστ. Παπαδοπούλου, Οἱ νεομάρτυρες, Ἀθῆναι 1970, σελ. 46-49 κ.δ.

44. Τὰ ἰδιόμελα ταῦτα ἐδημοσίευσεν ὁ Κ. Μέρτζιος εἰς τὸ περ. «ΣΤΑΧΥΣ», σελ. 88, ἐκ τοῦ Γ' κώδικος τῆς Μαρκιατῆς βιβλιοθήκης, κεφ. 90, φύλλον 469.

κ. Σεραφεῖμ ἢ τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν ἢ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἢ τοῦ καθ' ὄλου Χριστεπώνυμου πληρώματος αὐτῆς ἢ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικής κ. Ἰακώβου, ὅσον καὶ διὰ τῶν εἰσφορῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν συνεπληρώθη ἐν πολλοῖς ἢ κινητοποιήσεις τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν ἢ τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ παρεσχέθη εἰς τοὺς σεισμοπαθεῖς παντὸς εἴδους βοήθεια (εἰς σκηνάς, τροφίμα, κουβέτσας, τείον, γάλα, σχολικὰ εἶδη κ.τ.τ.). Ἰδιαίτερος πρόκειται νὰ ἐξαρθῇ ἢ ψυχικὴ τόνωσις τῶν πληγέντων διὰ τῆς μετ' αὐτῶν προσωπικῆς ἐπαφῆς πολλῶν Ἱεραρχῶν καὶ κληρικῶν, στελεχῶν τῆς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης» ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς πατρὸς Κωνσταντίνου Ἀνδρουλάκη, ὡς ἐπίσης πρὸ πάντων διὰ τῆς ἐμπροχτικῆς παρουσίας τοῦ διακεκομένου Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου, ὅστις ἀντὶ τῆς παραχωρηθείσης εἰς αὐτὸν ὠραίας κατοικίας ἐκτὸς τῆς Κалаμάτας προετίμησε τὴν ζωὴν τοῦ σκηνίτου, συγκακουχούμενος μετὰ τοῦ ποιμνίου του καὶ συνεχίζων τὴν παράδοσιν τῆς —ἐν καιροῖς θεομηριῶν— ἡρωϊκῆς διακονικῆς δράσεως μεγάλων μορφῶν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

Ὁ ἐκλεκτὸς οὗτος Ἱεράρχης ἀπὸ ὄρθρου θαυέος μέχρι μεταμεσονυκτίων ὥρῶν μετ' αὐταπαρήσεως ἐκδαπανᾷ ἑαυτὸν, συνιονίζων καὶ ἐποπιεύων τὸ ἔργον τῆς περιθάλψεως τῶν σεισμοπλήκτων καὶ τῆς εἰς αὐτοὺς συνειτῆς διανομῆς τῆς ἀποστελλομένης βοήθειας, μεταβαίνων εἰς καταλυσιμὸς καὶ ἐνισχύων πνευματικῶς καὶ ἡθικῶς τοὺς ἐν σκηναῖς διαβιούσας, κηρύττων τακτικῶς εἴτε ἀπὸ ραδιοφώνου εἴτε εἰς τὰς οργανωμένας ὑπ' αὐτοῦ ὑπαιθρίας ἢ ἐν σκηναῖς λατρευτικὰς καὶ εὐχαριστιακὰς συνάξεις, διανέμων τὸν «ἄριον τῆς ζωῆς», ἐμπνέων διὰ τοῦ φωτεινοῦ παραδείγματός του καὶ τοὺς λοιποὺς κληρικὸς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας, δίδων ὄψηθον καὶ κατευθύνσεις διὰ τὴν ἀναζωπύρωσιν τοῦ ὅλου ποιμαντικοῦ καὶ κατηχητικοῦ ἔργου, συσχεπιόμενος καὶ συνεργαζόμενος μετὰ τῶν Ἀρχῶν καὶ τῶν λοιπῶν κρατικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀρμοδίων καὶ γενικῶς ἀντιμετωπίζων πλῆθος ἀπροβλέπων λεπτομερειῶν, συναρτωμένων πρὸς τὸ ἔργον τῆς παροχῆς ὑλικῆς καὶ πνευματικῆς ἀγωγῆς πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον πληρῶμα τῆς ὑπ' αὐτοῦ θεοφιλῶς ποιμαινομένης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, διερωτᾶται τις διατὶ τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως δὲν ἀνέφεραν ἐπαρκῶς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ταύτας ἐκδηλώσεις ἢ διατὶ εὐρέθησαν ἐφημερίδες νὰ διατυμπανίσουν τὴν κακόβουλον συγκοφαντίαν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δῆθεν «παρακολουθεῖ ἀπαθῆς ὅσα συμβαίνουν».

Ἐξ ἀντικλησιαστικῆς ἐμπειθείας ἔκλεισαν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἰσήλθε «πρῶτη στῆ μάχη γιὰ τὴν ἀνακούφιση τῶν ἀστέγων καὶ τῶν ἀπελισμένων».

Εὐχάριστος πληροφορία.

Ὁ ἐν Ἑλλάδι Σεβ. Ἀντιπρόεδρος τοῦ Βατικανοῦ Ἰωάννης Μαριάνι, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐν Ρώμῃ Καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου πατρὸς Δημητρίου Σαλάχα, ἐπισκέφθη τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ ἐπεβεβαίωσε τὴν πληροφορίαν, ὅτι «δὲν πρόκειται νὰ γυρισθῇ ἀπὸ τὸν ἰταλικὸ ὄργανισμὸν San Paolo Film ντοκυμανταῖρ» διὰ τὴν ἐκθεσίαν τῶν ἐλληνικῶν βυζαντινῶν εἰκόνων, αἱ ὁποῖαι ὑπὸ τῶν Σκοπίων παρουσιάσθησαν ὡς σλαβομακεδονικαὶ εἰς Ἐκθεσίαν γενομένην, ὡς μὴ ὄφελεν, ἐν τῷ Βατικανῷ.

Ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε τὴν χαρὰν του διὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ματαίωσιν, ἣτις γενᾶ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναθερμάνσεως τῶν σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸ Βατικανὸν ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν, ὅτι τοῦτο ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ἀποφεύγη πᾶσαν ἐνέργειαν, ἣτις προσκρούει εἰς τὴν εὐαισθησίαν τοῦ Ὁρθόδοξου Ἑλληνισμοῦ, καὶ θὰ ἄρη πᾶν ὅ,τι εἶναι ἐμπόδιον εἰς τὴν ἀναθερμάνωσιν ταύτην.

Ἐλπιδοφόρον μήνυμα.

Οἱ μετασχόντες τοῦ Στ' Πανελληνίου Θεολογικοῦ Συνεδρίου (5-7 Σεπτεμβρίου 1986) ἐπὶ τῇ κήξει αὐτοῦ ἐξέδωκαν μήνυμα πρὸς τὸν ἐλληνικὸν λαόν, ἐν τῷ ὁποίῳ μνημόνισαν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τονίζον, ὅτι ὁ ἐλληνικὸς λαὸς «παραμένει ἀμετακίνητος στὶς ἐλληνορθόδοξες παραδόσεις του, ὅπως ἀποδεικνύεται μὲ πανηγυρικὸ τρόπο ἀπὸ τὴν ἀποκήρυξιν τοῦ πολιτικοῦ γάμου καὶ τὴν ἐμμονὴν στὸν θρησκευτικόν. Ἡ δεδομένη αὐτῇ πίστις τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ παρέχει βεβαίαν τὴν ἐλπίδα, ὅτι αὐτὸς θὰ ἐνωθεῖ καὶ πάλι πῶς συνειδητὰ καὶ οὐσιαστικὰ μὲ τὸ Ἀρχέτυπο-πρότυπο τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸν Θεάνθρωπο Κύριο μέσα στὸ θεανθρώπινο Σῶμα Του, τὴν Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ πῶς ἀποτελεῖ τὴν μοναδικὴν δυνατότητα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου».

Τὸ μήνυμα καταλήγει εἰς τὴν ἐλπιδοφόρον διαβεβαίωσιν, ὅτι οἱ Ἕλληνες Θεολόγοι «μὲ πλήρη συνείδησιν τῶν συγχρόνων ἀναγκῶν καὶ ἀπαιτήσεων, πῶς ἐπισήμαναν καὶ οἱ ἐκπρόσωποι ὄλων τῶν πολιτικῶν κομμάτων τοῦ τόπου μας στὶς προσφωνήσεις τους κατὰ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου, θὰ ἀγωνισθῶν μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις τους γιὰ νὰ μεταφέρουν μὲ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ τὸ λυτρωτικὸν μήνυμα τῆς Ὁρθοδοξίας στοὺς μαθητὰς τους καὶ γενικώτερα στὸν ἐλληνικὸν λαὸ πρὸς δόξαν τοῦ ἐν Τριᾷδι προσκυνητοῦ Θεοῦ».

Ἐγκλήματα γενοικονίας

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κονίτσης κ. Σεβαστιανός, ἐν τηλεγραφίῳ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν κ. Παπούλιαν, ἀναφερόμενος εἰς τοὺς ἐξ Ἀλβανίας φυγάδας, εἰς τοὺς ὁποίους ἐχορηγήθη ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἄσυλον, τονίζει, ὅτι οὗτοι «μὲ φρίκην καὶ ἀποτροπιασμὸν περιγράφουν τὰ

ἀπάνθρωπα μέσα καὶ τοὺς μεσαιωνικοὺς τρόπους, ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ Ἀλβανοὶ διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸν πλήρη ἀφελθισμόν καὶ ἀποχριστιανισμόν τοῦ ὑποδοῦλου Ἑλληνισμοῦ τῆς Βορείου Ἡπείρου. Ἀπὸ τὰ ὅσα διεκτραγωδοῦν καθίσταται φανερόν ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ παρ' ὅλην τὴν ὑποκριτικὴν φιλίαν, ποὺ παρουσιάζουν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐπισήμονες καὶ λοιποὺς ἐξ Ἑλλάδος ἐπισκέπτας τῆς Ἀλβανίας, συνεχίζουν τὸν ἀμείλικτον διωγμὸν κατὰ τῆς Θρησκείας, τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ παλληκάρια, ἀλλὰ καὶ ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ νέοι ἐκεῖ εἶναι ἀβάπτιστοι, τονίζον δὲ ἐπίσης, ὅτι ἂν κάμης τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ἂν τυχὸν ὁμιλῆσης γιὰ ἑλληνικὴ σημαία ἢ ἂν τραγουδήσης ἑλληνικὰ τραγούδια, φυλακίζεσαι, ἐξορίζεσαι, ἐξοντώνεσαι κυριολεκτικῶς.

Ὅθεν ὀρθῶς συμπεραίνει ὁ ἀγωνιστὴς Ἱερόδωρος: «Εἶναι καιρὸς νὰ ἀνανήρωμεν ὅλοι οἱ Ἕλληνες καὶ νὰ συνειδητοποιήσωμεν, ὅτι δὲν δικαιούμεθα νὰ σιωπῶμεν ἔμπρὸς εἰς τὰ ἐγκλήματα γενοκτονίας τῶν Ἀλβανῶν. Εἶναι καιρὸς, πρὸ παντὸς ἡ (Ἑλληνικῆ) Κυβερνήσεως νὰ πῆ με παρησίαν εἰς τοὺς Ἀλβανοὺς πὺς ἂν ἐπιθυμοῦν πράγματι ἀγαθὰς σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα, δὲν ἔχουν παρὰ νὰ τὸ ἀποδείξουν ἔμπροσθεν διὰ τοῦ σεβασμοῦ ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν διεθνῶς ἀνεγνωρισμένων ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν ἀδελφῶν μας Βορειοηπειρωτῶν καὶ οὐχὶ διὰ τῆς ἀποστολῆς χορευτικῶν συγκροτημάτων, ὡς συμβαίνει μέχρι τοῦδε».

Ἑκκλησία καὶ Ἑλληνικὴ Λογοτεχνία.

Πρέπει νὰ ἐξαρθῇ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. κ. Δημήτριος ἀπένευμεν εἰς τὸν Ἀκαδημαϊκὸν καὶ ἐκδότην τοῦ περιοδικοῦ «Νέα Ἑστία» κ. Πέτρον Χάρη τὸ ὄφφικιον τοῦ Ἀρχοντος Διδασκάλου τοῦ Γένους.

Ὡς ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου, ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὐτῆ τιμητικὴ διάκρισις ἐγένετο ἀφ' ἑνὸς διότι τὸ περιοδικὸν «Νέα Ἑστία» (ἀποτελεῖ πλέον συνώνυμον μετὰ μίαν ἱστορικὴν ἐποχὴν), ἀφ' ἑτέρου διότι ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Χάρης τιμᾷ διεθνῶς («τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὸν γραπτὸν λόγον τῆς γλώσσης τῶν Ἐυαγγελίων καὶ τῶν Πατέρων») καὶ τρίτον ἵνα ὁ τιμηθεὶς διακεκριμένος λογοτέχνης καὶ συγγραφεὺς συνδεθῇ ἔτι βαθύτερον μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑκκλησίας.

Ἐπὶ πλέον πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῇ, ὅτι ὁ κ. Πέτρος Χάρης κατὰ τὴν ἀντιφώνησίν του πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἐτόνισεν, ὅτι («ἡ Ἑλληνικὴ Λογοτεχνία... περιλαμβάνει στοὺς κόλπους της καὶ μιὰ ἐκλεκτὴ μερίδα θρησκευομένων πεζογράφων, ποιητῶν καὶ στοχαστῶν...», ποὺ προσπάθησαν καὶ προσπαθοῦν νὰ μετουσιώσουν στίς σελίδες τῶν ἔργων τους τίς ἀφθαρτες χριστιανικὰς Παραδόσεις). Χαρακτηριστικὸ τέλος εἶναι καὶ ἡ διαβεβαίωσις τοῦ διακεκριμένου Ἀκαδημαϊκοῦ, ὅτι («οἱ Ἕλληνες σκαπανεῖς τοῦ

πνεύματος καὶ τῆς τέχνης θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ εἶναι συνοδοιπόροι στὸν ἀνάτη δρόμο τῆς Μητρὸς Ἑκκλησίας»).

Πότε «ἐμψυχοῦται» τὸ ἀνθρώπινο ἔμβρονο;

Σημαντικὴ συμβολὴ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Ἑκκλησίας καὶ τῆς ὑγιᾶς Ἱατρικῆς Ἐπιστήμης ἐναντίον τοῦ ἐγκλήματος τῶν νομιμοποιηθειῶν ἀμβλώσεων εἶναι τὸ νέον ἐξ 64 σελίδων βιβλίον τοῦ θεολόγου κ. Νικολάου Παν. Βασιλειάδη, ὅπερ φέρει τὸν τίτλον «Πότε ἐμψυχοῦται τὸ ἀνθρώπινο ἔμβρονο; (Ἡ ὥρα «μηδὲν» τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς)» (Ἀθήναι, Σεπτέμβριος 1986).

Ὁ διακεκριμένος καὶ πολυγραφώτατος θεολόγος συγγραφεὺς διὰ τῆς χρήσεως ἀφ' ἑνὸς πειστικῶν μαρτυριῶν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τῶν θεοφόρων Πατέρων, τῶν Ἱ. Συνόδων καὶ τῆς καθ' ὅλον Ἑκκλησιαστικῆς Παραδόσεως καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς ἀθηντικῆς Ἐπιστήμης καθιστᾷ σαφές, ὅτι ὁ ἀνθρώπος («ἐμψυχοῦται») καὶ γεννᾶται πραγματικῶς ἅμα τῇ συλλήψει. Τοῦτο ἐξηγεῖ διατὶ ἡ ἀμβλώσις εἶναι φόνος καὶ ἔχει ὀλεθρίας συνεπειὰς διὰ τὴν σωματικὴν καὶ ψυχικὴν υἰεῖαν τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ συνεργοῦ ἀνδρὸς καὶ διατὶ ἐπομένως πρέπει νὰ φερῶμεθα μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τὴν νέαν ἀνθρώπινον ζωὴν.

Χαρακτηριστικῶς ὁ σ. ὑπογραμμίζει τελεντῶν, ὅτι ἰδιαίτερος «γιὰ μᾶς, ποὺ ζοῦμε μέσα στὴν Ἑλληνο-Ὀρθόδοξη Παράδοση, ἡ ζωὴ ἔχει ἄ γ ι ο β ἄ θ ο ς. Ἔτσι, γιὰ μᾶς, ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ ὁ ἀνθρώπος συνελήφθη στὴ μήτρα τῆς μητέρας του καὶ τὸ ἔμβρονο ἔλαβε τὴν ψυχοσωματικὴν του ὑπαρξιν, καὶ ἄρχισε νὰ ζεῖ, ἀπὸ ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ νέος, ὁ πλήρης, ὁ ὀλοκληρωμένος αὐτὸς ἀνθρώπος ἔχει μέσα του τὴ μαρμαρυγὴ μᾶς ἀκτίνας τῆς ἀτελεύτητης αἰωνιότητος. Ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμή ἔχουμε ἓνα ἄλλο ἀνθρώπινο ἐγώ».

Ε.Δ.Θ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητῆς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς τους νὰ τὴ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιδικῶν, Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα, ἀναφέροντας ἀπαραίτητα καὶ τὴν παλαιὰ τους διεύθυνση, γιὰ νὰ γίνετα κανονικὰ ἡ ἀποστολὴ τῶν Περιδικῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Τὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν τῆς περιοχῆς μας, ἐτίμησαν μὲ Μέγαν Ἀρχιερατικὸν Ἑσπερινὸν τῆς μνήμης τοῦ προστάτου των ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη. Ὅλοι σχεδὸν οἱ ἱεροψάλτες τῆς πόλεως καὶ τῆς περιοχῆς μας ἀπήρτισαν δύο πολυμελεῖς θυζ. χοροὺς καὶ ἐκτέλεσαν μὲ ἀκριβεία καὶ ἀρτιότητα τὰ θυζ. μέλη, ἐνῶ μεγάλος ἀριθμὸς πιστῶν ἔλαθε μέρος στὴν ὡραία αὐτὴ λατρευτικὴ σύναξη. Μιλώντας σχετικὰ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας ἀναφέρθηκε στὴ σημασία τῆς ἐκκλ. μουσικῆς καὶ τῶν φορέων αὐτῆς τῆς ἱεράς Τέχνης γιὰ τὴ θ. λατρεία μας καὶ ἐκάλεσε ὅλους τοὺς ἱεροψάλτες νὰ συνεχίσουν μὲ τὸν ἴδιο ζῆλον ὑπηρετοῦν ὑπέυθυνα τὸ μεγάλο τοῦτο σκοπὸ, συντηρῶντας τὰ γνήσια στοιχεῖα τῆς ἐκκλ. θυζαντινῆς μας παραδόσεως, ποὺ καὶ θεωρητικὰ, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴ «στοματικὴ παράδοση» μεταβιβάζονται ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ. «Εἶσθε —ἐτόνισε ὁ Σεβ. τος— συνεχιστὲς μιᾶς θαρραλέας παραδόσεως ποὺ εἶναι ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἐθνικὴ κληρονομία ποὺ καὶ στὰ τίμια χέρια σας δὲν παραμένει στατικὴ ἀλλὰ ἀξιοποιεῖ τὸ δυναμικὸ της χαρακτήρα καὶ ἐπεκτείνεται σὲ νέες μορφές δημιουργίας ποὺ παραμένουν μέσα στὰ πλαίσια τῆς μεγάλης μας θυζ. κληρονομίας, ποὺ ἐτίμησαν ἀείμνηστοι πρωτομαῖστορες, μαῖστορες καὶ μουσουργοί, τῶν ὁποίων οἱ ὑπέροχοι συνθέσεις ἐξακολουθοῦν ἐν πολλοῖς νὰ ἀκούωνται μέχρι σήμερα στοὺς ἱεροὺς ναοὺς μας».

Στὸ τέλος τοῦ Ἑσπερινοῦ ὅλοι μαζί οἱ ἱεροψάλτες, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Σεβ. το ἀπέδωσαν στίχους ἀπὸ τὸ «Θεοτόκε Παρθένε» τοῦ Μπερεκέτου, ἕνα μάθημα ἀρχαῖο μὲ πολλὴ τέχνη, ποὺ ἱκανοποίησε τὸ πυκνὸ ἐκκλησιασμα καὶ ἐνθουσίασε ὅλους τοὺς παρόντες. Ἐπιηκολούθησε δεξίωση στὸ Πνευματικὸ Κέντρο στὴν ἀρχὴ τῆς ὁποίας ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν Βόλου κ. Γεώργιος Χατζημάρκος ἀπηύθυνε λατρευτικὸν καὶ εὐχαρίστησε τὸν Σεβ. το γιὰ τὸ ζαηρόν του ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν θυζ. μουσικὴ, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἐπίλυση τῶν μεγάλων προβλημάτων τοῦ κλάδου. Τὴ γιορτὴ ἐτίμησαν ὁ Πρόεδρος καὶ μέλη τοῦ Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν Τρικάλων καθὼς καὶ πολλοὶ φίλοι τῆς ἱεροψαλτικῆς οἰκογένειας.

—«Πέρα τοῦ θρησκευτικοῦ ἐπικαλύμματος, ποὺ γιὰ εὐνοήτους λόγους, περιβάλλονται οἱ διάφορες, ἀνατολικῆς ἢ δυτικῆς προέλευσης, παραθρησκευτικὲς κινήσεις στὴν Ἑλλάδα, οὐσιαστικὰ ἐκπροσωποῦν μιὰ ἱταμὴ ἀπειλή ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, τῆς ἐννόμου τάξεως, τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν κανόνων δημοσίου δικαίου ποὺ διέπουν τὴν κοινωνία μας, ποὺ οὐδέποτε ἄλλοτε ἀντίκρυζε τόσο αἰσθητὰ καὶ φανερά τὸν κίνδυνο ἀλλοτρίωσης καὶ ἀφανισμοῦ της». Αὐτὲς τίς διαπιστώσεις ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ νομικοῦ κόσμου τῆς Μαγνησίας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος, ἀναπτύσσων στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου τὸ θέμα: «Παραθρησκευτικοὶ ὀλοκληρωτισμοὶ καὶ ἀνθρώπινα δικαιώματα στὴν Ἑλλάδα». Ἡ ἐκδήλωση ὀργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἱ. Μητρόπολη μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς μνήμης τοῦ ἁγ. Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, προστάτου τῶν Νομικῶν, τὸ ἀπόγευμα τῆς 2.10.86. Ἡ ἐκδήλωση ἐπαναλαμβάνεται κάθε χρόνο τὴν ἴδια μέρα, καὶ εἶναι, ἐπὶ πλέον μιᾶς ἔκφραση τιμῆς τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ συνδέονται μὲ τὴν ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης.

Στὴν ὁμιλία παρεβρέθησαν οἱ δικαστικοὶ τῆς πό-

λεως Βόλου, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν Πρόεδρο Πρωτοδικῶν κ. Καλυψὴ Ἀντύπα, ὁ εἰσαγγελεὺς κ. Δημ. Γιαμούζης ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Εἰσαγγελέων, ὁ κ. Σ. Σταθόπουλος, Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Βόλου, ὁ κ. Ἀθ. Καφίρης, Ἀντεισαγγελεὺς Ἐφετῶν Λαρίσης, δικηγόροι, συμβολαιογράφοι καὶ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι. Στὴ συζήτηση ποὺ ἐπηκολούθησε ὠμίλησαν μεταξύ ἄλλων ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου, ὁ Ἀντεισαγγελεὺς Λαρίσης, ὁ Εἰσαγγελεὺς Βόλου κ.ἄ. καὶ ἡ ἐκδήλωση τελείωσε μὲ δεξίωση. Εἶχε προηγηθῆ πανηγυρικὸς Ἑσπερινὸς στὸν Ἁγ. Νικόλαο, στὸν ὁποῖον ἐχοροστάτησε ὁ Σεβ. τος.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς

Μὲ συμμετοχὴ 607 ἀντιπροσώπων Κοινοτήτων ἐγένετο ἐν Ντάλλας ἡ ΚΗ' Κληρικολαϊκὴ Συνέλευσις τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς (29 Ἰουνίου μέχρι 3 Ἰουλίου 1986). Ὡς καὶ κατὰ τὰς προηγουμένας Κληρικολαϊκὰς Συνελεύσεις, αἱ εἰδικαί ἐπιτροπὴ τῆς Συνελεύσεως εἰργάσθησαν ἐντατικῶς. Ἡ Ὀλομέλεια ἐνέκρινε σειρὰν ἀποφάσεων καὶ ψηφισμάτων.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Κληρικολαϊκῆς εἶχον συνέλθει ἐν Ντάλλας ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων τῆν 27ην Ἰουνίου καὶ τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν Συμβούλιον τῆν 28ην τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Παραλλήλως πρὸς τὴν Κληρικολαϊκὴν συνήλθε καὶ τὸ Συνέδριον τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος μὲ συμμετοχὴν 307 κυριῶν ἐκπροσώπων Τμημάτων τῆς Φιλοπτώχου, ὡς καὶ τὸ Συνέδριον Νεολαίας (Ἐφήβων), τοῦ ὁποίου μετέσχον 1271 σύνεδροι ἐγγεγραμμένοι ἐπισήμως, ἐνῶ τὰς ἐργασίας του παρηκολούθησαν πολυάριθμοι ἐπὶ πλέον νέοι, οἵτινες δὲν εἶχον δηλώσει ἐκ τῶν προτέρων ἐγγραφῆν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Κατὰ τὸ 6' δεκαπενθήμερον τοῦ Ὀκτωβρίου θὰ πραγματοποιηθοῦν ἐν Ἱεροσολύμοις διάφοροι ἐκδηλώσεις, ἀφιερωμένα εἰς τὴν εἰρήνην καὶ εἰς τὴν συμπλήρωσιν 1.600 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων. Συμφώνως πρὸς τὸ καταρτισθὲν πρόγραμμα, ἡ ἐπίσημος ἐναρξίς τῶν ἐκδηλώσεων θὰ γίνῃ ὑπὸ τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Διοδώρου ἐν τῷ ξενοδοχείῳ «Ἰντερκοντίνενταλ - Τζερούσαλεμ», ἔνθα θὰ πραγματοποιηθῆ Συνέδριον, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου θὰ γίνων ἐισηγήσεις τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν εἰρήνην. Ὡσαύτως ἐν τῷ Ἱ. Ναῶ τῶν Γαλιλαίων Ἀνδρῶν εἰς τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν θὰ γίνῃ ἕτερον συνέδριον, κατὰ τὸ ὁποῖον θὰ γίνων ἐισηγήσεις ἐπὶ τῆς ζωῆς, τῆς δράσεως, τοῦ κατηχητικοῦ καὶ συγγραφικοῦ ἔργου τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος ὁ Β' κατὰ τὸν τρέχοντα μῆνα ἐπεσκέφθη τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐπαρχίαν τῆς Λυώνος. Τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε δράσει ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος, ἔχον ἐπισκεφθῆ κατὰ τὸ παρελθὸν περισσότεροι τῶν δέκα παπῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἰωάννης Η' τοῦ 878 καὶ ὁ Πῖος Ζ' τὸ 1805.

—Τὰ κυβερνητικὰ μέσα μαζικῆς πληροφορήσεως τῆς Νικαράγουας δυσφημοῦν καθημερινῶς καὶ συστηματικῶς τὸσον τὴν Ἱεραρχίαν τῆς χώρας, ὅσον καὶ τὸν Πάπαν Ἰωάννην Παῦλον τὸν Β' ὡς συνεργάτας

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ἀρχιμανδρίτου Θεοκλήτου Α. Στράγκα, Ἐκκλησίας Ἑλλάδος Ἱστορία ἐκ πηγῶν ἀψευδῶν (1817-1967), τόμ. Ζ', Ἀθήναι 1983, σχ. 80ν μέγα, σελ. 764.

Ὁ τ. Γραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου πανοσ. ἀρχιμ. κ. Θεόκλητος Α. Στράγκας, ὅστις εἶναι ἤδη γνωστὸς ἐκ τῶν χιλιάδων σελίδων τῶν ἐξ προηγηθέντων τόμων τῆς «ἐκ πηγῶν ἀψευδῶν» Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τοῦ ἐξ 764 σελίδων ἀποτελουμένου Ζ' τόμου αὐτῆς ἐπερμάτισε ἤδη τὸ, ἐγκρίσει καὶ εὐλογία τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀναληφθὲν ὑπ' αὐτοῦ ἔργον τῆς ἱστοριογραφίης τοῦ ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Αὐτῆς τεθησαυρισμένου πηγαίου ὕλικου, ὅπερ ἀναφέρεται εἰς συζητήσεις, ἀποφάσεις, πράξεις καὶ ἐνεργείας ἰδίως τῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἐκκλησιαστικοῦ θίου Ἱεραρχῶν. Τὰ Πρακτικὰ τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου εἶναι ἡ σπουδαιότερα πηγή τοῦ ὕλικου τούτου.

Ἡ ὅλη ἐργασία τοῦ π. Θεοκλήτου ἀποτελεῖ τῇ ὄντι τιτάνειον, ἡράκλειον, γιγαντιαῖον, μνημειῶδες καὶ πολυτιμότερον ἔργον, ὅπερ, ὡς σημειοῖ ὁ σ. ἐν τῇ Ἐπιλόγῃ, «ἀποτελεῖ τὴν ὄντως ἀψευδῆ ἱστορικὴν πηγὴν τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀφ' ὅτου αὐτὴ ἤρξατο ν' ἀναπτύσσεται καὶ ἐξελίσσεται εἰς ἐθνικὴν ἀνεξάρτητον Ἑλλαδικὴν Ἐκκλησίαν. Ἐν τούτῳ τῷ ἐπτατόμῳ ἱστοριοεκκλησιαστικῷ συγγραφικῷ ἔργῳ ἐκ σελίδων 5.200 περιλαμβάνονται τὰ ἐν Ἱεραῖς Συνόδοις Ἱεραρχῶν λαληθέντα ὑπ' αὐτῶν καὶ γενόμενα εὐάρεστα ἢ καὶ τινα τούτων δυσάρεστα Θεῶν καὶ Χριστεπωνύμῳ πληρώματι, εὐεργετικά ἴσως καὶ τινα ἐξ αὐτῶν δλαπτικά» (σελ. 5.048).

Ὁ πανοσ. σ. δὲν περιωρίσθη εἰς τὴν κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν καταγραφὴν καὶ φανέρωσιν ἐν τῇ ἐπτατόμῳ συγγραφῇ τοῦ σπουδαιοτάτου πηγαίου ὕλικου, ἀλλὰ προσεπάθησε καὶ νὰ ἀξιολογήσῃ κατὰ τὸ δυνατόν ἀντικειμενικῶς, εὐλόγως καὶ εὐτόλμως τὰ διάφορα «γεγονότα καὶ λαλήματα», στηριχθεὶς καὶ ἐπὶ εὐγλωττων διηγήσεων «σοφῶν καὶ ἀρίστων Ἱεραρχῶν, ἤδη τινῶν τεθνεώτων» (σελ. 5.049). Ὁ πατὴρ Θεόκλητος, προβαίνων εἰς τὴν ἀξιολόγησιν ταύτην, «πιστεύει ὅτι ἡ αὐστηρὰ κριτικὴ, ἢ κατὰ τὸ ἀνθρωπίνως δυνατόν ἀντικειμενικὴ, εἶναι προτιμότερα τῆς ἄφρονος καὶ ἀπε-

χθοῦς κολακείας» (σελ. 5.050). Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ ὁ σεβαστὸς καὶ ἀγαπητὸς π. Θεόκλητος νὰ προσθέσω, ὅτι ἡ αὐστηρὰ κριτικὴ θὰ εἶναι πλέον ἀποτελεσματικὴ, ἐὰν αὕτη κατὰ τὸ δυνατόν ἀποφεύγῃ τὴν ἔνεκα προσωπικῶν βιωμάτων ὑποκειμενικὴν φόρτισιν μερικῶν ἐρμηνειῶν καὶ ἀξιολογήσεων ἢ καὶ ὑποκειμενικῶν χαρακτηρισμῶν, ἀντὶ τῶν ὁποίων θὰ ἦτο προτιμότερα ἡ παραπομπὴ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἐτάζοντος καρδίας καὶ νεφροῦς Θεοῦ. Ἀνεξαρτήτως τῆς προσθήκης μας αὐτῆς, πρέπει νὰ ἐξαρθῇ τὸ γεγονός, ὅτι ἐν τῷ ἐπτατόμῳ ὀγκωδεστάτῳ ἔργῳ τοῦ πατρὸς Θεοκλήτου γίνετα ἀντικειμενικὴ παράθεσις καὶ συγκέντρωσις εὐγλωττοτάτου πηγαίου ὕλικου, ὅπερ θὰ εἶναι σπουδαιότατη πηγή καὶ ἀφετηρία διὰ τοὺς ἱστορικοὺς καὶ ἐρευνητὰς τοῦ μέλλοντος.

Ὁφείλονται ἐπαινοὶ καὶ συγχαρητήρια εἰς τὸν ἀκαταπόνητον συγγραφέα, τοῦ ὁποίου τὸ ἔργον ἔχει ἤδη ἀποσπάσει εὐμενεστάτας κριτικάς. Ἐπὶ πλέον εὐχόμεθα, ὅπως ὁ πατὴρ Θεόκλητος πραγματοποιήσῃ τὴν πρόθεσίν του νὰ ἐκδώσῃ καὶ «Ἐπιμέτρον» (Ἡ' τόμον), «οὗ τὸ περιεχόμενον θὰ ἀφορᾷ εἰς γεγονότα καὶ λαλήματα, ἀναφερόμενα εἰς ἐκκλησιαστικὰ ἐνδιαφέροντα καὶ ἄτινα θὰ ὄσιν ἐξηγημένα ἐξ ἀψευδῶν πηγῶν, ἦτοι γραπτῶν ἀξιολόγων μαρτυριῶν, εὐρισκομένων εἰς τὸ ἀρχεῖον αὐτοῦ «ἅμα καὶ εἰς ἔγκριτα ἐντυπα, ἃ οὐκ ἐτόλμῃσε κάποιος νὰ διαφεύσῃ δημοσίᾳ» (σελ. 5.050). Ἐλπίζομεν, ὅτι ἐν τῇ «Ἐπιμέτρῳ» τούτῳ θὰ ἐξαρθῇ ἰδιαιτέρως τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, παρά τὰς ἀναποφεύκτους ἐλλείψεις καὶ παραλείψεις καὶ τὰ τυχόν σφάλματα τῶν ἐκπροσώπων τῆς, ἔχει ἀναγεωθῆ σημαντικῶς, ἀποκτᾷ ὄλον ἐν καὶ περισσότερον ἐκλεκτοὺς καὶ δραστηρίους Ἱεράρχας, πορεύεται γενικῶς ἀνοιούσαν πορείαν καὶ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη σπουδαῖον ἀνακαινιστικὸν ἔργον.

Τέλος συμφωνοῦμεν πρὸς τὴν ἀποψιν τοῦ σ. περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς «τακτοποιήσεως καὶ τοῦ καταμερισμοῦ, ἅμα καὶ τῆς ἐπισταμένης μελέτης ὀλοκλήρου τοῦ ὄντως πολυτιματάτου καὶ ἀνεκτιμήτου ἱστοριοεκκλησιαστικοῦ θησαυροῦ, τοῦ κρυπτομένου ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ τῆς Ἱ. Συνόδου» (σελ. 5.050-51).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

καὶ συνενόχους τοῦ Προέδρου Ρήγκαν καὶ τῶν ἐχθρῶν προγραμματῶν κατὰ τῆς Νικαράγουας.

—Ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β' διώρισε 17 νέα μέλη τῆς Διεθνούς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς ὁποίας προεδρεῖ ὁ παγκοσμίως φήμης διαπρεπῆς θεολόγος καρδινάλιος Ἰωσήφ Ράτσινγκερ, Προϊστάμενος τῆς Ἱ. Συνόδου διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς πίστεως.

—Τὴν 9ην Αὐγούστου ἐφθασεν εἰς Ἀθήνας ὁ πανοσ.

Λουτζι (Ἀλοῦσιος) Τραβαλλίνο, ὅστις διώρισθη ὑπὸ τοῦ Βατικανοῦ ὡς Σύμβουλος τῆς ἐν Ἑλλάδι «Ἀποστολικῆς Νουντσιατούρας». Οὗτος ἔχει διακριθῆ διὰ τὴν διπλωματικὴν του σταδιοδρομίαν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Βατικανοῦ, ὑπηρετήσας διαδοχικῶς ἐν Βολιβία, ἐν Αἰθιοπία, ἐν Πορτογαλίᾳ, ἐν ταῖς Σκανδιναβικαῖς χώραις, ἐν Ζαῖρ, ἐν Σαλβαδόρ καὶ ἐν Ὀλλανδία. Τὴν 25ην Μαρτίου 1985 ἔλαβε τὸ τιμητικὸν ἀξίωμα τοῦ «Πραιλάτου Τιμῆς τῆς Α. Ἀγιότητος».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398)1973, γ) τοῦ Ν. 673)1977 ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2799)16.12.1982 Ἀπόφασιν Ἡμῶν «Περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς Ἑνοριακοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», καὶ προκειμένου, ἵνα προθῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Κωνσταντίνου - Κολωνοῦ, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους, ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 34)1α τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νεομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19ῃ Σεπτεμβρίου 1986

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398)1973, γ) τοῦ Ν. 673)1977 ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2799)16.12.1982 Ἀπόφασιν Ἡμῶν «Περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς Ἑνοριακοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», καὶ προκειμένου, ἵνα προθῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Κωνσταντίνου - Ὁμοιοίας, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους, ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 34)1α τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νεομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25ῃ Σεπτεμβρίου 1986

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 37, παράγρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590)77 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου, ἵνα προθῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς: α) Ἁγίου Θωμᾶ - Ἀμπελοκήπων καὶ β) Ἀναλήψεως Κυρίου - Βριλησιῶν καλοῦμεν τοὺς θουλομένους, ἵνα καταλάβωσι τὰς Ἐφημεριακὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 34)1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νεομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1ῃ Ὀκτωβρίου 1986

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερά Μητρόπολις Ζακύνθου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν: 1. Τὸ Ν.Δ. 1398)1973 «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων παρὰ τῇ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», 2. Τὸν Ν. 673)1977 «περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τινῶν θέσεων διακόνων», 3. Τὴν ὑπ' ἀριθ. 4)30.1.1978

Πρᾶξιν ἡμῶν, καὶ 4. Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν διακόνου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγ. Νικολάου (Καθεδρικοῦ) τῆς πόλεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰς αἰτήσεις αὐτῶν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 15ῃ Σεπτεμβρίου 1986

† Ὁ Ζακύνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Καρπενησίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου Φιδακίων - Εὐρυτανίας, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Καρπενησίῳ τῇ 27ῃ Σεπτεμβρίου 1986

† Ὁ Καρπενησίου ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Βουργαρελίου, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Ἀρτῇ τῇ 30ῃ Σεπτεμβρίου 1986

† Ὁ Ἀρτῆς ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 53, τοῦ ὑπ' ἀρ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ, μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως, πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς διακονικῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Ἀναργύρων Σπάτων.

Σπάτα, τῇ 30ῃ Σεπτεμβρίου 1986

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Τρύφωνος - Διακοπτοῦ Αἰγιαλείας, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημο-

σιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Αἰγίῳ τῆ 1ῃ Ὀκτωβρίου 1986

† Ὁ Καλαθρῦτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει 1) τὰς διατάξεις τοῦ Ν.Δ. 1398)1973 «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων παρὰ τῆ Ἱεραῖ Ἀρχιεπισκοπῆ Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», 2) τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ Ν. 673)1977 «περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τινῶν θέσεων Διακόνων» καὶ 3) τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀρ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων Διακόνων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τῶν ἐνοριακῶν Ἱ. Ναῶν Ἀγ. Δημητρίου, Ἀγ. Νεκταρίου, Ἀγ. Διονυσίου καὶ Ἀγίας Παρασκευῆς ἀπάντων τῆς πόλεως Πατρῶν, κολοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Πάτραις τῆ 2ῃ Ὀκτωβρίου 1986

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῖς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἀγ. Γρηγορίου Θεολόγου Λουσικῶν καὶ 2) Ἀγίας Τριάδος Ψαθοπύργου, κολοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πάτραις τῆ 2ῃ Ὀκτωβρίου 1986

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Λαγκαδᾶ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῖς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἀγίας Παρασκευῆς Νικομηδίου καὶ 2) Μεταμορφώσεως Μεσαίου, κολοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Λαγκαδᾶ τῆ 7ῃ Ὀκτωβρίου 1986

† Ὁ Λαγκαδᾶ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Κυθωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 46)1986 Πράξεως ἡμῶν προκηρῶσωμεν τὴν θέσιν τοῦ Ἱεροκλήρου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου Χανίων καὶ προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσιν αὐτὴν ὅπως ἐνεργήσουσιν κατὰ Νόμον διὰ τὰ περαιτέρω.

Χανιά, 1 Ὀκτωβρίου 1986

† Ὁ Κυθωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Πειραιῶς ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

† Ὁ Καστορίας ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Κρίσιμα προβλήματα τῶν νέων.

Μητροπ. Γρεβενῶν Σεργίου, Ἡ Ἱ. Μονὴ τοῦ Ὁσίου Νικάνορος καὶ τὸ κειμηλιοφυλάκειον αὐτῆς.

Ἱ. Μ. Χατζηφώτη, Μητροπολίτης Ν. Σμύρνης κυρὸς Χρυσόστομος (†).

Ἱ. Μ. Χατζηφώτη, Ὁ νέος Μητροπολίτης Φωκίδος Σεβ. κ. Ἀθηναγόρας.

Τὸ κληρικολαϊκὸ Συνέδριον τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ὑπατειῶν καὶ Μεγ. Βρεταννίας.

Ἀρχιμ. Συνεσίου Κτενᾶ, Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ὡς ἀνακαινιστῆς τοῦ μοναχικοῦ βίου.

Δημ. Χρ. Θεοχάρε, Τὸ παιδί ὡς σύμβολον εἰρήνης.

Ἱω. Φ. Ἀθανασοπούλου, Ὁ Νικόλαος Μαλαξὸς καὶ ἡ παρουσία του εἰς τὴν ὕμνολογίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.